

การรับรู้ปัญหา ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของประชาชนในชุมชน
 : กรณีของ 2 หมู่บ้าน ในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

Local People's Perceptions of Problems, Expectation of Roles of Local Organization and Motives to Cooperate in Solving Environmental Problems Caused by Smoked Sheet Rubber Plant : A Case Study of Two Communities in Amphoe Nathawee, Changwat Songkhla

กาญจนา สุวลักษณ์
 Kanchana Suwalak

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 Master of Science Thesis in Environmental Management
 Prince of Songkla University
 2546

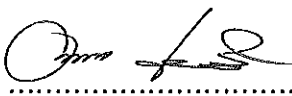
เลขที่ TDS99-R8 1162 2546
 in Key ๒๑๘/๗๔

Pin 2

ชื่อวิทยานิพนธ์ การรับรู้ปัญหา ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของประชาชนในชุมชน : กรณีของ 2 หมู่บ้าน ในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

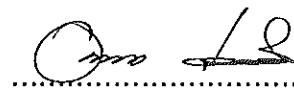
ผู้เขียน นางสาวกาญจนา สุวลักษณ์
สาขาวิชา การจัดการสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการที่ปรึกษา

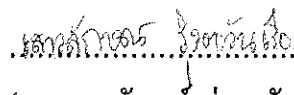

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาเว มะเส)

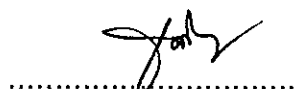
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รพีพรรณ สุวรรณรัฐ โชติ)

คณะกรรมการสอบ

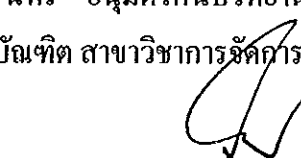

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาเว มะเส)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รพีพรรณ สุวรรณรัฐ โชติ)

.....กรรมการ
(ดร. เสาวลักษณ์ รุ่งตะวันเรืองศรี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธงษ์ ไก่วิทยา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปิติ ทฤษฎิกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์ การรับรู้ปัญหา ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของประชาชนในชุมชน : กรณีของ 2 หมู่บ้าน ในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นางสาวกาญจนา สุวดีกษณ์

สาขาวิชา การจัดการสิ่งแวดล้อม

ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจของประชาชนในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่นและความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และ (3) หาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างกับกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โลกจงและหมู่บ้านทุ่งลัง ในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา จำนวน 163 ตัวอย่าง และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งสิ้น 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาความสัมพันธ์ของตัวแปรใช้การวิเคราะห์ด้วยไคสแควร์และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งสองหมู่บ้านมีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม มีการรับรู้ในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและมีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง แต่มีแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยไคสแควร์พบว่า (1)ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$ (2)อาชีพรองของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โลกจงมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ (3)รายได้รวมเฉลี่ยต่อปีของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลังมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$

(4)ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โคนง มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$ และ (5)อายุของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลังมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า(1)ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.231$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$ (2)หากจำแนกตามหมู่บ้านพบว่าความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โคนงมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.255$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$

ในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.287$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$ และหากจำแนกตามหมู่บ้าน พบว่า ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โคนงมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.256$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

(1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมพร้อมกับแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดจาก โรงอบ/รมยางเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ชาวบ้านในชุมชน

(2) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน อบต. ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยางร่วมกัน โดยการให้ อบต. ประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของอุตสาหกรรมจังหวัดให้มีการติดตามตรวจสอบและกำกับดูแล โรงอบ/รมยางให้ดำเนินการบำบัดน้ำเสียตามเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้ควรสร้างจิตสำนึกในหมู่ชาวบ้านทุกกลุ่มอาชีพ วัด โรงเรียน และองค์กรพัฒนาเอกชนให้ช่วยกันตรวจสอบ ดูแลการระบายน้ำเสียจาก โรงอบ/รมยาง และเมื่อพบหรือสงสัยว่าโรงอบ/รมยางมีการปล่อยน้ำเสียที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนให้แจ้งไปยัง อบต. หรืออุตสาหกรรมจังหวัดรับทราบเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

Thesis Title Local People's Perceptions of Problems, Expectation of Roles of Local Organization and Motives to Cooperate in Solving Environment Problems Caused by Smoked Sheet Rubber Plant : A Case Study of Two Communities in Amphoe Nathawee, Changwat Songkhla.

Author Miss Kanchana Suwalak

Major Program Environmental Management

Academic Year 2003

Abstract

The objectives of this research were : (1) to investigate local people's perceptions on environmental problems and roles of local organization, expectations on roles of local organization and motives to cooperate in solving environmental problems caused by smoked sheet rubber plant; (2) to identify factors related to local people's perceptions on environmental problems and roles of local organization, expectations on roles of local organization; and (3) to find out association between local people's perceptions on environmental problems and roles of local organization, expectations on roles of local organization and motives to cooperate in solving environmental problems caused by smoked sheet rubber plant.

Data were collected by means of structured and semi-structured interviews. The structured interview was carried out with a sample of 163 households in Ban Kok Jong and Ban Thung Lang, Amphoe Nathawee, Changwat Songkhla. The semi-structured interview was carried out with 15 formal and informal leaders of the two villages. Statistics used for data analysis included percentage, mens, standard deviation, Chi-square and Pearson's product moment correlation.

The results show that the majority of sample households in both villages have high level of perceptions on environmental problems and roles of local organization and expectations on roles of local organization. However, their interest and motives to cooperate in solving environmental problems were moderate.

The results of the analysis of association using Chi-square reveal that: (1) level of educational attainment of respondents was associated significantly with expectations on roles of local organization at $p \leq 0.01$; (2) supplementary occupation of respondents in Ban Kok Jong was associated significantly with expectations on roles of local organization at $p \leq 0.05$; (3) average gross income of respondents in Ban Thung Lang was associated significantly with perception of environmental problems at $p \leq 0.05$; (4) level of educational attainment and position holding in smoked sheet rubber group of respondents in Ban Kok Jong were associated significantly with perception on roles of local organization at $p \leq 0.01$; and (5) age of respondents in Ban Thung Lang was associated significantly with perception on roles of local organization at $p \leq 0.05$.

The results of the analysis of correlation using Pearson's product moment correlation technique reveal that: (1) expectation on roles of local organization was positively correlated ($r = 0.231$) with interest to cooperate in solving environmental problems at $p \leq 0.01$; (2) when consider separately between villages it was found that only in Ban Kok Jong that the correlation between expectation on roles of local organization with interest to cooperate in solving environmental problems was statistically significant ($r = 0.255$) at $p \leq 0.05$.

Additionally, it was found that expectation on roles of local organization was positively correlated with motives to cooperate in solving environmental problems ($r = 0.287$) at $p \leq 0.01$ and when separate the analysis by villages, the correlation was found positive and significant in Ban Kok Jong ($r = 0.256$) at $p \leq 0.05$.

Suggestions from this study are as follows: (1) concerned agencies should promote the provision of proper environmental knowledge and guideline in solving environmental problems caused by smoked sheet rubber plant to people in local communities; and (2) The Subdistrict Administration Organizations should coordinate with the government agencies, industrial officers and people in local communities in monitoring waste water management. At the same time, these agencies should help building environmental awareness to villagers of all occupational groups, temple, school and non government organizations in monitoring waste water discharge from smoked sheet rubber plant.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา ศ.ดร. อาแว มะแส และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมคือ รศ.ดร. รพีพรรณ สุวรรณณัฐ ใจดี ที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร. เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย และ ศศ. วันชัย ธรรมสังการ ซึ่งกรุณาให้คำปรึกษาด้านสถิติการวิจัย ศศ. สุพจน์ โกวิทษา และ ดร. เสาวลักษณ์ รุ่งตะวันเรื่องศรีกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตรวจสอบแก้ไขทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขต 1,2 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากองค์การบริหารส่วนตำบลโคกจางและองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งลิ้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย รวมถึงท่านผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่านทั้งในหมู่บ้านโคกจางและหมู่บ้านทุ่งลิ้งที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสัมภาษณ์

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สนับสนุนทุนอุดหนุนวิจัย สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณกำลังใจจากคุณพ่อ-คุณแม่ เพื่อนๆ และเพื่อนรุ่นพี่ ที่คอยเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

กาญจนา สุวลักษณ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(5)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญ.....	(8)
รายการตาราง.....	(11)
รายการภาพประกอบ.....	(14)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	5
สมมุติฐาน.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้.....	11
แนวความคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง.....	12
แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท.....	13
แนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรท้องถิ่น.....	19
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	22
ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง.....	23
การจัดการสิ่งแวดล้อม โรงอบ/รมยาง.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. วิธีการวิจัย.....	31
การเลือกพื้นที่ศึกษา.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การสร้างและทดสอบแบบสัมภาษณ์.....	34
เครื่องมือในการวิจัย.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4. ผลและอภิปรายผลการวิจัย.....	42
ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง.....	43
การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง.....	56
ความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง.....	63
ความสนใจและแรงจูงใจของประชาชนในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง.....	66
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม.....	70
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น.....	76
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง.....	82
ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง.....	89
ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง.....	96
ความเห็นของผู้นำเกี่ยวกับปัญหาและการจัดการปัญหา.....	100

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	104
สรุปผลการวิจัย.....	104
การอภิปรายผล.....	108
ข้อเสนอแนะ.....	110
บรรณานุกรม.....	111
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวกที่ 1 แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	119
ภาคผนวกที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์.....	132
ประวัติผู้เขียน.....	146

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1. จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	33
2. ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	44
3. การได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ จำแนกตามหมู่บ้าน.....	46
4. ระดับการได้รับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	48
5. ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	49
6. ปัจจัยทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	51
7. ปัจจัยทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	52
8. การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	57
9. ระดับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	59
10. การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	61
11. ระดับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	63
12. ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	64
13. ระดับความคาดหวังบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	65
14. ความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยาง ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	66
15. ระดับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	68
16. แรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	69
17. ระดับของแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยางของ กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	70
18. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการหาค่าสถิติ (χ^2) จำแนกตามหมู่บ้าน.....	73

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
31. ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน.....	95
32. สรุปปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน โดยการหาค่าสถิติ (χ^2) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน.....	96
33. ปัญหาที่องค์กรท้องถิ่นประสบในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจาก โรงอบ/รมยาง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	97
34. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจาก โรงอบ/รมยาง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	98
35. แนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยาง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	100

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยาง.....7

บทที่ 1

บทนำ

1. ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ยางพารา นับเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่สำคัญของไทย ซึ่งสามารถทำรายได้ให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางและประเทศปีละเป็นจำนวนมาก อีกทั้งประเทศไทยยังเป็นผู้ผลิตและส่งออกยางพารามากเป็นอันดับหนึ่งของโลกเมื่อเทียบกับผู้ผลิตรายใหญ่อื่นๆ เช่น มาเลเซีย และอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่ยางเป็นสินค้าที่ผลิตเพื่อส่งออกเป็นสำคัญ ปัญหาการแข่งขันทางด้านการค้าขายวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ประเทศที่มีต้นทุนในการผลิตต่ำกว่าย่อมจะได้เปรียบในเชิงการค้ามากกว่า สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกรไทยในปัจจุบันประสบปัญหาหลายประการด้วยกัน ปัญหาที่สำคัญ คือ ราคาขายที่ค่อนข้างต่ำ หากเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตและอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นทุกปี ทำให้เกษตรกรที่ประกอบอาชีพนี้ประสบกับปัญหาเรื่องรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การขาดแคลนแรงงานในการกรีดยาง ซึ่งนับวันจะมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากแรงงานชนบทหันไปประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้สูงกว่า โดยมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมากยิ่งขึ้น จนทำให้ในบางท้องที่ขาดแคลนแรงงานกรีดยางอย่างมาก อันส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนยางบางรายจำเป็นต้องว่าจ้างแรงงานต่างชาติที่ลักลอบเข้ามาอย่างผิดกฎหมาย (ชอบ บุญช่วย, 2540 : 1) หากปล่อยให้สถานการณ์ดังกล่าวดำเนินต่อไป ย่อมกระทบต่ออาชีพการทำสวนยางอย่างแน่นอน แนวทางที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ นั้น รัฐจะต้องยื่นมือเข้ามาช่วยเหลืออย่างจริงจังในรูปแบบของโครงการต่างๆ เช่น การลดต้นทุนการผลิต ในขณะเดียวกันก็เพิ่มมูลค่าให้กับยางในรูปแบบของการผลิตยางแผ่นผึ่งแห้งหรือรมควัน โดยการสนับสนุนให้เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำสวนยางรวมตัวกันผลิตและขายในรูปแบบสหกรณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มอำนาจต่อรองในการขาย เป็นต้น

แนวคิดในการส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรมีโรงงานผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควันเป็นของตนเอง ได้ถือกำเนิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวในระยะยาว โดยในปีงบประมาณ 2537 รัฐบาลได้มอบนโยบายให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทช.) ดำเนินการตามโครงการพัฒนาการผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควันหรืออีกนัยหนึ่งในชื่อ โรงอบ/รมยาง โดยอนุมัติเงินจำนวน 1,027.650 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างโรงอบ/รมยาง จำนวน 300 โรง มีกำลังการผลิตโรงละ 2 ตัน/วัน หรือครอบคลุมเนื้อที่ปลูกยาง 3,000 ไร่ สามารถรวบรวมปริมาณน้ำยางสดได้ทั้งหมด 6,000 ลิตร/วัน หรือกำลังผลิต

ประมาณ 6 เปอร์เซ็นต์ของผลผลิตทั้งประเทศ ซึ่งนับว่าน้อยมาก จึงได้ตั้งงบประมาณเพิ่มเติมในปี 2538 ให้มีการก่อสร้างโรงอบ/รมยางอีกจำนวน 400 โรง เป็นเงิน 1,501.629 ล้านบาท สามารถผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควันได้รวมประมาณ 14 เปอร์เซ็นต์ของผลผลิตทั้งประเทศ ในอนาคตมีแนวโน้มที่จะจัดตั้งโรงอบ/รมยางให้ครอบคลุมพื้นที่เพิ่มมากขึ้นเป็น 1,500 โรง ซึ่งคาดว่าจะผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควัน ได้ประมาณปีละ 300,000 ตันหรือคิดเป็น 30 เปอร์เซ็นต์ของผลผลิตยางทั้งประเทศ (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จ.สงขลา เขต 1, 2537 : 4) ในการรวมกลุ่มตามโครงการนี้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาสวนสงเคราะห์ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางหรือสมาชิกกลุ่มเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตรหรือสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ซึ่งยินดีเข้าร่วมโครงการ โดยจดทะเบียนเป็นสหกรณ์โรงอบ/รมยางภายใต้การดูแลของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง โดยต้องมีสมาชิกรวมกันกลุ่มละประมาณ 100 คนหรือมีสวนยางเปิดกรีดรวมประมาณ 3,000 ไร่ในรัศมีรอบที่ตั้งโรงอบ/รมยาง 5 กิโลเมตรหรือสามารถรวบรวมผลผลิตน้ำยางสดป้อนโรงงานวันละไม่น้อยกว่า 4,500 ลิตร เพื่อผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควันได้วันละ 2,000 กิโลกรัมและประการสำคัญจะต้องมีที่ดินก่อสร้างโรงอบ/รมยางในทำเลที่เหมาะสม คือ มีไฟฟ้า น้ำ และการคมนาคมที่สะดวก (จิณณพัต ทองกำเนิด, 2540 : 12-14)

เป้าหมายของการสร้างโรงอบ/รมยางตามโครงการดังกล่าวข้างต้นนั้นเพื่อพัฒนาให้เจ้าของสวนยางสามารถรวมกลุ่มกันผลิตและขาย พัฒนาตนเองให้เข้มแข็ง สร้างอำนาจในการต่อรองด้านการตลาดกับพ่อค้าคนกลาง และสามารถเข้าไปบริหารโรงอบ/รมยางโดยเจ้าของสวนยางเอง ซึ่งจะได้ผลสองต่อ คือ ประการแรก สามารถยกระดับคุณภาพยางให้สูงขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกลุ่มก้อน ส่วนประการที่สอง คือ มูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจะตกอยู่ในมือของเกษตรกรโดยตรง นับเป็นกลยุทธ์การกระจายรายได้และการพัฒนาสังคมชนบทที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่สุดทางหนึ่ง

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในอีกด้านหนึ่งการพัฒนาโดยผ่านโครงการต่างๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการด้วย โครงการก่อสร้างโรงอบ/รมยางเพื่อผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควันนั้นก็เช่นเดียวกัน มักจะก่อให้เกิดปริมาณน้ำเสียขึ้นเป็นจำนวนมากในกระบวนการผลิต จากการศึกษาวิจัยปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตยางแผ่นของสหกรณ์โรงอบ/รมยาง จำนวน 3 โรงงานจาก 10 โรงงานในจังหวัดสงขลา ในช่วงที่มีการผลิตสูงสุดในรอบปี (เดือนพฤศจิกายน 2539 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2540) พบว่า ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นจะเกิดจากขั้นตอนของการคัดแยกเนื้อยาง การล้างแผ่นยางให้สะอาด การรีดแผ่นยาง การล้างภาชนะบรรจุ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ และจากการล้างพื้นทำความสะอาดโรงอบ/รมยาง รวมปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในแต่ละโรงทั้งสิ้น 7.35-9.05 ลบ.ม./วัน (ชอบ บุญช่วย, 2540 : 47)

อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลาเป็นอำเภอที่มีการปลูกยางพารากันอย่างกว้างขวาง จากพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอ นาทวีพบว่าร้อยละ 69 เป็นพื้นที่ใช้ในการทำการเกษตร โดยสภาพของพื้นที่แล้วมีการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ยางพารา ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำสวนยางและมีรายได้จากการทำสวนยางพาราเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้จึงมีความเหมาะสมในการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งเป็นสหกรณ์โรงอบ/รมยาง ทำให้อำเภอ นาทวีมีจำนวนสหกรณ์โรงอบ/รมยางมากถึง 14 แห่งจากทั้งหมด 42 แห่งในจังหวัดสงขลา หมู่บ้านทุ่งลังและหมู่บ้านโคกจงเป็นหนึ่งในหลายๆ หมู่บ้านของอำเภอ นาทวี ซึ่งมีโรงอบ/รมยางตั้งอยู่ในหมู่บ้านๆ ละ 1 โรงและใช้เป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากหมู่บ้านทั้งสองแห่งดังกล่าวมีโรงอบ/รมยางเปิดดำเนินการตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบัน ทำให้สามารถเห็นสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าโรงอบ/รมยางของหมู่บ้านทุ่งลังจะตั้งห่างจากแหล่งชุมชนประมาณ 500 เมตร มีปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางน้อยกว่าในหมู่บ้านโคกจงก็ตาม แต่โดยภาพรวมของสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมแล้วจะมีลักษณะใกล้เคียงหรือมีความคล้ายคลึงกันมากทั้งสองหมู่บ้าน ซึ่งปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกิดจากสหกรณ์โรงอบ/รมยางปล่อยน้ำเสียออกมาเป็นจำนวนมากในแต่ละวันประกอบกับสหกรณ์โรงอบ/รมยางไม่มีการจัดการระบบบำบัดน้ำเสียที่ถูกต้อง โดยมักจะดำเนินการเพียงแต่ปล่อยให้น้ำเสียไหลไปพักในบ่อพักน้ำเสีย แล้วปล่อยให้ซึมลงไปในดินหรือปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ก่อให้เกิดปัญหาการเน่าเสียของแหล่งน้ำธรรมชาติ นอกจากนี้เมื่อเข้าสู่ฤดูฝน ฝนตกหนักและเกิดภาวะน้ำท่วมเป็นเหตุให้น้ำเสียในบ่อพักน้ำเสียเอ่อล้นไหลสู่บริเวณที่พักอาศัยและพื้นที่ทำการเกษตร เช่น สวนยางนาข้าว ได้รับความเสียหาย และแหล่งน้ำธรรมชาติเกิดมลภาวะ ทำให้สัตว์น้ำตายเป็นจำนวนมากส่งกลิ่นเหม็นสร้างความเดือดร้อนให้กับกลุ่มคนในชุมชนและข้างเคียงหรือผู้คนที่ใช้ถนนสัญจรไปมาได้ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวค่อนข้างทำได้ยาก ในอดีตที่ผ่านมาประชาชนได้มีการรวมตัวกันร้องเรียนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนไปยังหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่กลับไม่ได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง ทั้งนี้อาจเนื่องจากหน่วยงานของรัฐมีกำลังคนและงบประมาณที่จำกัดจึงไม่อาจจะดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลักษณะหนึ่งจะต้องมีการดำเนินการที่เหมาะสมและตรงกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดโอกาสให้องค์กรประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตนซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบันและเชื่อว่าเป็นทางเลือกที่จำเป็นในการพัฒนาอย่างยั่งยืน องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนน่าจะรับรู้ถึงสภาพปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนและมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดังกล่าวอย่างสำคัญ ตลอดจนเป็นองค์กรท้องถิ่นที่ถูกกำหนดบทบาทในการดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกับประชาชนทั้ง โดยทางตรงและทางอ้อม จึงน่าจะเป็นองค์กรท้องถิ่นที่ประชาชนมีความคาดหวังว่าจะสามารถพัฒนาท้องถิ่นของตนให้มีความเจริญก้าวหน้าในทุกด้านและมีบทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จได้

อย่างไรก็ตามจากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าบทบาทที่เกิดขึ้นจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลาที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมยังเป็นคำถามอยู่ไม่น้อย เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ มีการเตรียมการในระยะเวลาดังกล่าว ทำให้ช่วงเวลาที่ผ่านมามีการดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลประสบปัญหาหลายประการ เช่น ไม่มีผู้รับผิดชอบในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยตรง (ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล, สมปอง จันทพันธ์, และบัน ยีรัมย์, 2540 : บทคัดย่อ), คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมที่เพียงพอและมีประสบการณ์น้อย (จรูญ ขุนทรง, 2539 : บทคัดย่อ) และการขาดงบประมาณในการจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (ชัยเดช ปาละวงศ์, 2539 : ก-ข) นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวและให้ความร่วมมือในการดำเนินการแก้ปัญหาของประชาชนทั่วไปที่อยู่ในท้องถิ่นยังมีอุปสรรคไม่น้อยเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง ซึ่งเป็นปัญหาที่ค่อนข้างใหม่ในระดับท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันอาจจะเป็นปัญหาที่ขยายออกไปได้ควบคู่กับการขยายของโครงการนี้หากไม่มีการเตรียมการอย่างเหมาะสม จึงเกิดคำถามว่าประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีโรงอบ/รมยางตั้งอยู่ได้รับรู้ปัญหาเพียงใดและได้ตั้งความหวังไว้กับองค์กรท้องถิ่นในการดำเนินการแก้ปัญหาอย่างไรและเพียงใด นอกจากนี้ยังมีคำถามว่าในฐานะประชาชนผู้ที่มีส่วนได้รับผลกระทบจากปัญหา มีความสนใจหรือแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างไร บ้าง ฉะนั้นการศึกษาถึงระดับการรับรู้ปัญหา ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของประชาชน จึงเป็นสิ่งที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรท้องถิ่นและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนได้อย่างเหมาะสมอันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

2.1 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและบทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจของประชาชนในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่นและความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจของประชาชนในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

3. สมมุติฐาน

การวิจัยในครั้งนี้ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ดังต่อไปนี้

3.1 ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจของประชาชนในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่นและความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

3.2 การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและบทบาทขององค์กรท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

3.3 การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและบทบาทขององค์กรท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

3.4 ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ

4.1 ทำให้ทราบระดับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น และแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยางของประชาชนในชุมชน ตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

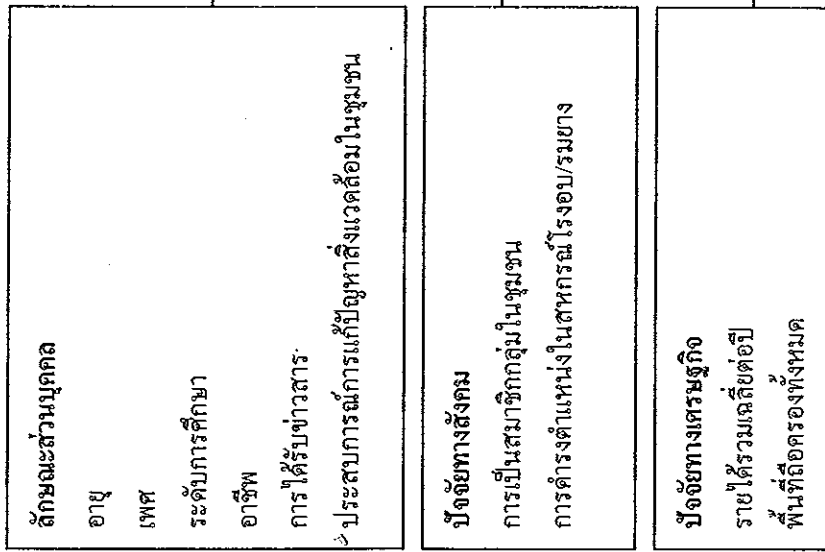
4.2 ทำให้ทราบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงรมยางในชุมชน

4.3 นำความรู้ที่ได้มาเป็นแนวทางในการดำเนินการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและกระตุ้นให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

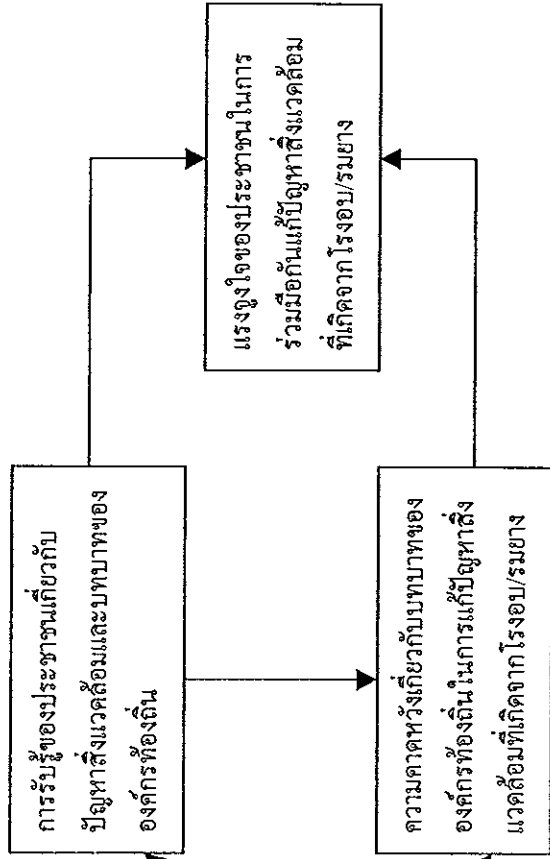
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาระดับการรับรู้ปัญหา ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น แรงจูงใจในการให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของประชาชนในชุมชนที่ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดังกล่าวกับระดับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง ซึ่งมีภาพประกอบดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาท
ขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิด
จากโรงอบ/รมยางของประชาชนในชุมชนที่ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อม

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความเข้าใจหรือความรู้สึกรู้สึกของบุคคลต่อสภาพการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม โดยเป็นผลมาจากการแปลความหมายหรือการตีความมาจากความเชื่อมโยงโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อบุคคลจำนวนมาก

6.2 ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มคนมีการคาดหวังถึงหน้าที่หรือความรับผิดชอบขององค์กรท้องถิ่นตามที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ ในที่นี้จะเน้นบทบาทในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่อยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำการศึกษา

6.3 แรงงูใจในการร่วมมือ หมายถึง แรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา ในที่นี้หมายถึง แรงงูใจที่เป็นตัวกระตุ้นให้ประชาชนอุทิศกำลังกาย กำลังใจ และเวลาในการร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

6.4 โครงการพัฒนาการผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควันหรืออีกนัยหนึ่งในชื่อโรงอบ/รมยาง หมายถึง อาคารที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการแปรรูปน้ำยางสดให้เป็นยางแผ่นรมควันหรือยางแผ่นผึ่งแห้ง ในที่นี้หมายถึง โรงอบ/รมยางที่ได้รับเงินสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทย.) ในด้านการสร้างโรงอบ/รมยาง อุปกรณ์ การฝึกอบรม รวมทั้งการจัดพนักงานเข้าไปช่วยกำกับดูแลการบริหารโรงอบ/รมยางด้วย สำหรับการศึกษาคั้งนี้จะใช้ชื่อโรงอบ/รมยาง แทนชื่อทางการในการเขียน

6.5 องค์กรท้องถิ่น ในที่นี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล

6.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน หมายถึง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนทั้งหมดของหมู่บ้านที่ทำการศึกษา เช่น การเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง การเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกกลุ่มเกษตรกร เป็นต้น

6.7 การได้รับข่าวสาร หมายถึง การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทั่วไปเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยผ่านสื่อต่างๆ ทั้งที่เป็นสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และสื่ออื่นๆ เช่น โดยการสนทนาหรือพูดคุยกับบุคคลอื่น

6.8 ประสิทธิภาพการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมหรือช่วยกันดูแลด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชน

6.9 ผู้นำองค์กรในชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำไม่เป็นทางการ

- ผู้นำที่เป็นทางการ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ มีตำแหน่งหน้าที่ชัดเจน เช่น คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนันและผู้ใหญ่บ้าน

- ผู้นำไม่เป็นทางการ หมายถึง บุคคลสำคัญของหมู่บ้านที่ประชาชนในหมู่บ้านให้ความเคารพนับถือ เป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการโน้มน้าวความคิดเห็นของประชาชนได้และเป็นผู้ใกล้ชิดที่ทราบเรื่องราวความเคลื่อนไหวของชุมชนเป็นอย่างดี

6.10 รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี หมายถึง จำนวนเงินทั้งหมดที่ได้จากการประกอบอาชีพในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ก่อนหักค่าใช้จ่าย

6.11 พื้นที่ถือครองทั้งหมด หมายถึง จำนวนไร่ของที่ดินที่ใช้ในการทำการเกษตร

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ปัญหา ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของประชาชน ในชุมชนที่ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้มีการศึกษาแนวความคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมหัวข้อดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้
2. แนวความคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง
3. แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท
4. แนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ
5. แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรท้องถิ่น
6. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
7. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง
8. การจัดการสิ่งแวดล้อม โรงอบ/รมยาง
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้

บาร์ทเลย์ (Bartley, 1972 : 22-23) อธิบายว่า การรับรู้หมายถึงความเป็นจริงของสิ่งทั้งหลายในโลกที่บุคคลได้รับและประมวลเป็นประสบการณ์ของตน ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลนั้นๆ อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพของบุคคลนั้นๆ ด้วย

แกร์ริสันและมากูน (Garrison and Magoon, 1972 : 607) ให้คำจำกัดความไว้ว่า การรับรู้หมายถึง กระบวนการซึ่งสมองตีความหมายหรือแปลข้อความที่ได้จากการสัมผัส (Sensation) ของร่างกาย (ประสาทสัมผัสต่างๆ) กับสิ่งแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้า ทำให้ทราบว่าสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อมที่เราสัมผัสนั้นเป็นอะไร มีความหมายอย่างไร ฯลฯ การที่เราจะรับรู้สิ่งเร้าที่มาสัมผัสได้นั้นจะต้องอาศัยประสบการณ์ของเราเป็นเครื่องช่วยในการตีความหรือแปลความ

โสภกา ชูพิกุลชัย (2521 : 129) อธิบายว่าการที่มนุษย์สามารถจะรับรู้หรือมีปฏิกิริยาตอบโต้สนองสิ่งภายนอกได้ดีหรือได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสองประการด้วยกัน คือ ประการแรกขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา ประการที่สองขึ้นอยู่กับความต้องการ และความสนใจของมนุษย์ในขณะนั้น นอกจากองค์ประกอบสองประการนี้แล้ว การรับรู้ยังขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและลักษณะของสิ่งเร้าที่มาเร้าอีกด้วย

สุชา จันท์ธรม (2541 : 119) อธิบายว่า การรับรู้ คือ การที่คนเรามีประสบการณ์กับวัตถุหรือเหตุการณ์ต่างๆ โดยอาศัยอวัยวะรับสัมผัส

จากความหมายของการรับรู้ในมุมมองต่างๆ ดังที่ได้ยกมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การรับรู้คือ การที่มนุษย์ได้สัมผัสและมีการแปลหรือตีความการรับสัมผัสจากการที่มีสิ่งเร้าหรือสิ่งที่มากระตุ้นให้บุคคลเกิดความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ได้พบ ได้สัมผัส และเกิดวิสัยทัศน์ของแต่ละบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งเหล่านั้นจนสามารถแสดงออกมาให้ผู้อื่นได้รับทราบอย่างมีความหมายและเข้าใจได้

กระบวนการของการรับรู้ประกอบด้วย ขั้นตอนต่างๆ อันเริ่มมาจากการมอง การสัมผัส การได้ยิน ได้ฟังเรื่องใดๆ จากสิ่งเร้าเพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกและมีการแปลความ การตีความหมายจากประสบการณ์เดิมเพื่อนำไปสู่การรับรู้ แล้วแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น ความคิดเห็น หรือการโต้ตอบ เมื่อมีการกระตุ้นที่เหมาะสมเกิดขึ้นในเรื่องนั้น ซึ่ง สุชา จันท์ธรม (2541 : 119) ได้อธิบายถึงลักษณะของกระบวนการรับรู้ในแง่ของพฤติกรรมว่า การรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดแทรกอยู่ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ดังแผนภูมิข้างล่าง

สิ่งเร้า (Stimulation) → การรับรู้ (Perception) → การตอบสนอง (Response)

มนุษย์สามารถรับรู้สิ่งต่างๆ ได้ โดยอาศัยอวัยวะรับสัมผัสต่างๆ ที่มีอยู่ ซึ่งการสัมผัสดังกล่าว อาจเกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการสื่อสารและ/หรือการรับรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ของตนเองก็ได้ การที่มนุษย์แต่ละคนจะรับรู้มากน้อยหรือเร็วช้าเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมรูทสว่างบำรุง (2542 : 95) ได้อธิบายถึง ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการรับรู้ดังนี้

1. ลักษณะเฉพาะของบุคคล ได้แก่ ความใส่ใจ ความสนใจ ความตั้งใจ การเห็นคุณค่าของสิ่งเร้า เจตคติ ความคาดหวัง เป็นต้น นับได้ว่าเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะสิ่งเร้าต่างๆ มากมายที่มนุษย์จะต้องเลือกสรรแตกต่างกันออกไป

2. คุณสมบัติของสิ่งเร้า ซึ่งจะมีส่วนช่วยกระตุ้นทำให้เราเกิดความสนใจขึ้นมาได้

3. ประสบการณ์เดิมในอดีต มีอิทธิพลต่อการแสดงออกของการรับรู้ของมนุษย์ได้เช่นกัน

4. สิ่งแวดล้อมในขณะนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของเราในการแสดงพฤติกรรมได้ตอบออกมา

ดังนั้นการที่มนุษย์จะสามารถรับรู้หรือมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้มากน้อยเพียงใด นั้นย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 3 ประการด้วยกัน คือ (1) ประสบการณ์ที่ผ่านมา (2) ความต้องการและความสนใจในขณะนั้น และ (3) สภาพแวดล้อมและลักษณะของสิ่งเร้าที่มาเร้าด้วย นอกเหนือจากลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล

2. แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง

ทฤษฎีความคาดหวังตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า ปัจเจกบุคคลมีความคิดเกี่ยวกับผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของตน โดยบุคคลจะเลือกกระทำตามคุณค่าของผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และความคาดหวังหรือความเชื่อยังก่อให้เกิดแรงจูงใจและความพยายามในการกระทำของบุคคล ความคาดหวังจึงเป็นตัวแปรทางด้านจิตวิทยาที่มีความสำคัญต่อการกระทำพฤติกรรมของบุคคล ได้มีผู้อธิบายความหมายของความคาดหวังในทรรศนะที่แตกต่างกัน ไว้ดังนี้

ฟินน์ (Finn, 1962 : 390) ได้อธิบายว่า ความคาดหวัง หมายถึง การประเมินค่าบุคคลหรือตนเองด้านจิตรู้สึกสำนึกและจิตใต้สำนึก และใช้ความคาดหวังนั้นมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมที่จะมีต่อบุคคลที่ตนคาดหวัง หรือต่อตนเองในลักษณะที่คิดว่าถูกต้อง

วิทเทเกอร์ (Whitaker, 1965 : 635) อธิบายว่า ความคาดหวังเป็นวัตถุประสงค์ที่บุคคลตั้งไว้สำหรับตนเอง และเป็นสิ่งที่ตนจะพยายามจะทำให้สำเร็จ

เฮลการ์ด (Helgard, 1975 : 604) อธิบายความคาดหวังว่า หมายถึง ความคาดหมาย หรือคำทำนายถึงเหตุการณ์ในอนาคตของแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมาและสถานการณ์ที่ได้รับในปัจจุบัน

ลักษณะ ใจเอื้อ (2538 : 19) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า หมายถึง ความปรารถนา ความตั้งใจ หรือการตั้งเป้าหมายไว้ในอนาคต ซึ่งคาดคะเนจากความสามารถและสภาพของตน

สุพล เสือว่อง (2535 : 32) ได้อธิบายว่า ความคาดหวังเป็นสภาวะทางจิตอย่างหนึ่งของบุคคล ซึ่งเป็นความรู้ที่นึกคิด หรือความคิดเห็นด้วยวิจารณญาณเกี่ยวกับการคาดคะเน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าควรมี ควรจะเป็น หรือควรจะมีเกิดขึ้น ตามความจำเป็น ความเหมาะสมต่อสถานการณ์หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

จากความหมายของความคาดหวังที่กล่าวในข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความคาดหวังเป็นกระบวนการหนึ่งของความคิดที่เกิดจากความรู้สึกรับรู้ การตีความ การคาดคะเนหรือการคาดการณ์ล่วงหน้าและมุ่งหวังต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าควรจะมี ควรจะเป็น โดยพิจารณาจากความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด การใช้วิจารณญาณของตนเอง และประสบการณ์ที่ผ่านมา ตลอดจนสถานการณ์ที่ได้รับในปัจจุบัน

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวัง เอลิซาเบท บี เฮอร์ล็อกค์ (Hurlock, 1974 : 187-191) ได้สรุปว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังไว้หลายประการ ได้แก่ วัฒนธรรม ชนิดของครอบครัว ระดับชั้นทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูฐานะในกลุ่ม เพศ เยาว์ปัญญา และบุคลิกภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ แนดเลอร์และลอว์เลอร์ (Nadler and Lawler, 1977 : 67-68) ที่พบว่า ลักษณะของแต่ละบุคคล เช่น ภูมิหลัง ประสบการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม ทักษะ และอายุ มีผลทำให้บุคคลมีทัศนคติความต้องการ หรือความคาดหวังแตกต่างกัน ในขณะที่เดียวกันสิ่งแวดล้อมของงาน เช่น ลักษณะผู้นำ ระบบการจ่ายค่าตอบแทน ก็มีผลต่อความคาดหวังของบุคคลด้วย

การวัดความคาดหวัง เนื่องจากความคาดหวังเป็นสภาวะทางจิตอย่างหนึ่งของบุคคล ซึ่งเป็นความรู้ที่นึกคิด หรือความคิดเห็นด้วยวิจารณญาณเกี่ยวกับการคาดคะเน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าควรมี ควรจะเป็นหรือควรจะมีเกิดขึ้น ตามความจำเป็น ความเหมาะสมต่อสถานการณ์หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ดังนั้นการวัดความคาดหวังจึงคล้ายกับการวัดความคิดเห็น โดยใช้วิธีการวัดแบบ Likert Scale ได้ (อุทุมพร จามรมาน, 2538 : 35)

3. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น ดังนั้นจะต้องทำความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท โดยพิจารณาครอบคลุม 3 หัวข้อที่สำคัญ คือ ความหมายของบทบาท ประเภทของบทบาท และปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงบทบาทของบุคคล ได้มีผู้อธิบายและให้ความหมายของคำว่าบทบาทไว้หลากหลายดังนี้

สจวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 56) อธิบายว่า บทบาท หมายถึง การประกอบพฤติกรรมตามตำแหน่ง ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ตามลักษณะการรับรู้ และตามทีแสดงจริง บทบาทเป็นผลรวมของสิทธิและหน้าที่ เมื่อแสดงพฤติกรรมแล้วจะเป็นไปตามที่สังคมคาดหวังหรือไม่ก็ได้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2535 : 4) อธิบายว่า บทบาท หมายถึง หน้าที่หรือความรับผิดชอบตามสถานภาพของแต่ละบุคคลหรือแต่ละกลุ่มหรือแต่ละองค์กรมีอยู่

ณรงค์ เส็งประชา (2538 : 89) อธิบายว่า บทบาท คือ พฤติกรรมที่ปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาทเป็นพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำตามหน้าที่

งามพิศ สัตย์สจวน (2540 : 79) อธิบายว่า บทบาท คือ พฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่างๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร (Role Expectation) เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคมเพื่อทำให้กลุ่มสัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้

เบอร์โร (Berlo, 1966 : 153) ได้อธิบายประเภทของบทบาทไว้ดังนี้

1. บทบาทที่กำหนด (Role Prescriptions) คือ บทบาทที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนั้นจะต้องกระทำบทบาทเช่นไรบ้าง
2. บทบาทที่กระทำจริง (Role Descriptions) คือ บทบาทที่บุคคลได้กระทำหรือปฏิบัติจริงๆ เมื่อเขาอยู่ในบทบาทนั้น
3. บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Role Expectations) คือ บทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นหรือผู้ที่เกี่ยวข้องว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นๆ ควรกระทำอะไรบ้าง

จางง อดิวัฒน์สิทธิ และคณะ (2537 : 45-46) ได้อธิบายถึงบทบาทว่าอาจพิจารณาแยกลักษณะของบทบาทออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) ได้แก่ บทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคมเป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพหนึ่งๆ ควรกระทำแต่อาจไม่มีใครทำตามนั้น

2. บทบาทตามที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นๆ จะคาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้ย่อมเกี่ยวข้องกับทัศนคติ ค่านิยม หรือบุคลิกภาพและประสบการณ์ของบุคคลแต่ละคน

3. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual Role or Enacted Role) ได้แก่ การกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วยสถานการณ์ต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทหนึ่งๆ อาจเป็นสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น การกดดัน

ของกลุ่มต่างๆ คำนึงบทบาทที่แท้จริงๆ จึงอาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทในอุดมคติหรือบทบาทที่บุคคลรับรู้ก็ได้

สุพัศตรา สุภาพ (2541 : 58) อธิบายว่า บทบาท คือ การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ (ตำแหน่ง)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2542 : 95) อธิบายว่า บทบาท คือ พฤติกรรมหรือการประพฤติปฏิบัติของคนที่เป็นเจ้าของสถานภาพนั้น

กล่าวโดยสรุป บทบาท หมายถึง ขอบเขตหน้าที่และการประพฤติปฏิบัติของบุคคลตามตำแหน่งหรือสถานภาพที่บุคคลอื่นหรือสังคมได้คาดหวังไว้ โดยแต่ละบุคคลจะมีบทบาทที่แตกต่างกันไป

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงบทบาทของบุคคล ริคเคอร์ (Reeder, 1971 : 157) ได้ อธิบายเหตุผลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบทบาทของมนุษย์ว่าเกิดจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1. เป้าประสงค์ หรือจุดประสงค์ (Goal) ความมุ่งหมายที่จะให้บรรลุผลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ผู้กระทำจะมีการกำหนดเป้าประสงค์ไว้ก่อนล่วงหน้า
2. ความเชื่อ (Belief Orientation) เกิดจากความคิด ความรู้ ที่ผู้กระทำเข้าใจในเรื่องหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการเลือกการกระทำทางสังคม
3. ค่านิยม (Value Standard) คือ สิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง
4. นิสัย และธรรมเนียม (Habits and Customs) คือ แบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้ว สืบต่อกันมาด้วยประเพณี และถ้ามีการละเมิดก็จะถูกบังคับด้วยการที่สังคมไม่เห็นชอบด้วย
5. การคาดหวัง (Expectation) คือ ทำที่ของบุคคลอื่นที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัว โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ
6. ข้อผูกพัน (Comitments) คือ สิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าเขาถูกผูกมัดที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น
7. การบังคับ (Force) ตัวที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจกระทำได้เร็วขึ้น
8. โอกาส (Opportunity) เป็นความคิดของผู้กระทำที่เชื่อว่าการตัดสินใจกระทำอะไร โอกาสจะเป็นเครื่องช่วยสำหรับการตัดสินใจ เช่น การมีโอกาสดำเนินตำแหน่งสูงขึ้น
9. ความสามารถ (Ability) การตระหนักถึงความสามารถนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจในการกระทำทางสังคม
10. การสนับสนุน (Support) คือ สิ่งที่ผู้กระทำรู้ว่าจะ ได้รับ หรือคิดว่า จะ ได้รับจากบุคคลอื่น

ปัจจัยทั้ง 10 ประการดังกล่าว เป็นปัจจัยที่เชื่อว่า เป็นกลุ่มเหตุผลของการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์ กล่าวคือ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะกระทำสิ่งใดย่อมมีเหตุผลในการกระทำนั้นแฝงอยู่ด้วย และเหตุผลดังกล่าวมิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่จะประกอบด้วยกลุ่มเหตุผลหลายประการ ซึ่งอาจเหมือนหรือต่างกันในแต่ละบุคคล

4. แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ได้มีผู้อธิบายและให้ความหมายของแรงจูงใจ (Motivation) ไว้แตกต่างกันดังนี้

แอทกินสัน (Atkinson, 1966 : 73) นักจิตวิทยาผู้มีชื่อเสียงเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจได้สัมฤทธิ์หรือทฤษฎีการเสริมแรง (Motivation Enforcement Theory) ได้ให้คำจำกัดความของแรงจูงใจว่า หมายถึง ความต้องการของบุคคลที่จะฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เขากล่าวว่า แนวโน้มในการทำงานให้สำเร็จเป็นสภาพแรงจูงใจที่เรียนรู้ได้จากความสนใจต่องานและบุคคล โดยแต่ละบุคคลจะกำหนดมาตรฐานความสำเร็จของงานแตกต่างกันออกไป ซึ่งแต่ละคนก็จะแข่งขันกับมาตรฐานที่ตนเองตั้งไว้

พาร์สัน (Parsons, 1960 : 18-19) ให้ความเห็นว่า แรงจูงใจของมนุษย์ (Human Motivation) มีลักษณะเป็นนามธรรม เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมของมนุษย์ พฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดขึ้นได้เนื่องจากมีแรงจูงใจในแต่ละบุคคลซึ่งมีความต้องการ (Need) ที่ใช้พลังเพื่อให้ประสบความสำเร็จในเป้าหมาย (Goals) หรือรางวัล (Rewards) ตามสิ่งที่จูงใจทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล กระตุ้นหรือเร้าให้การกระทำสำเร็จลุล่วงไป การศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจเป็นการทำความเข้าใจถึงความต้องการที่จำเป็นเบื้องต้นของมนุษย์ (Human Basic Needs) อันเป็นมูลเหตุแห่งพฤติกรรมทั้งหมด

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2524 : 23) อธิบายว่า แรงจูงใจจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. การสร้างให้เกิดความต้องการ (Needs) โดยความต้องการจะทำให้เกิดพลังงานเร้าให้มีกิจกรรมการกระทำ

2. เมื่อเกิดความต้องการจะทำให้เกิดแรงขับ (Drives) ทำให้เกิดความสนใจ เลือกและกำหนดให้ตนเองมีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา

3. ผลสุดท้ายจะเกิดการกระทำพฤติกรรมออกมา (Behavior) นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

ไชแสง ขวศิริ (2526 : 8) อธิบายว่า แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นแรงกระตุ้นหรือผลักดันให้บุคคลเกิดพฤติกรรมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ตนได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมายให้ได้

จากรูธรรม ต. สกฺก (2530 : 34) อธิบายว่า แรงจูงใจ หมายถึง ตัวกระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ กัน หรือเป็นแรงขับ (Drives) ให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้สมปรารถนาหรือปราศจากอันตราย หรือสภาพการณ์ที่ไม่พึงพอใจ

จากความหมายของแรงจูงใจดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจมีบทบาทสำคัญยิ่งสำหรับมนุษย์เรา เพราะว่าเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและผลักดันให้แต่ละบุคคลมีพลังในการแสดงพฤติกรรมให้ไปในทิศทางที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ แรงจูงใจจึงเป็นส่วนสำคัญในการเกิดพฤติกรรมการทำงานที่เปี่ยมด้วยพลัง ทำให้มีความกระตือรือร้น มีความสนใจ และมีความอดทนในการทำงาน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ได้มีการแบ่งประเภทของแรงจูงใจเป็น 2 ประเภท คือ แรงจูงใจทางสรีระและแรงจูงใจทางสังคม (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2529 : 112) สำหรับในที่นี้จะกล่าวถึงแรงจูงใจทางสังคม เนื่องจากว่าแรงจูงใจทางสังคมเป็นแรงขับที่เกิดจากความต้องการทางจิตใจและสังคม เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม ไม่ได้มีติดตัวมาเช่นเดียวกับแรงจูงใจทางสรีระ สำหรับแรงจูงใจทางสังคมเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลในสังคมมีพฤติกรรมไปในแนวใดแนวหนึ่ง ถ้าสังคมใดส่งเสริมให้คนในสังคมมีแรงจูงใจที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม สังคมก็จะเจริญก้าวหน้า แต่ถ้าจูงใจไปในทางไม่ดี สังคมก็จะเสื่อม

ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการค้นคว้าทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจทางสังคม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีลำดับความต้องการของมนุษย์ หรือทฤษฎีแรงจูงใจทางสังคมของมาสโลว์ อับราฮัม เอช มาสโลว์ (A.H. Maslow) ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ไว้ว่า “ทุกคนมีความต้องการตลอดเวลาและไม่มีวันสิ้นสุด เมื่อได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นแรงจูงใจในขั้นนั้นอีกต่อไป และจะเป็นลำดับขั้นตามความสำคัญของความต้องการนั้น” (Maslow, 1960 : 122 – 144) มาสโลว์ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับการจูงใจของการกระทำของมนุษย์ไว้หลายประการและได้อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์เกี่ยวกับความต้องการว่า ทุกคนจะพยายามหาทางตอบสนองความต้องการตั้งแต่ระดับต่ำสุดซึ่งมีติดตัวมาตั้งแต่เกิดและถ้าสามารถสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอก็จะพัฒนาความต้องการในระดับสูงขึ้นต่อไปเรื่อยๆ แต่ถ้าบุคคลไม่สามารถตอบสนองความต้องการในระดับต่ำเพียงพอก็จะไม่สามารถพัฒนาความต้องการในระดับสูงขึ้นต่อไปได้ ซึ่งความต้องการทั้ง 5 ขั้น ได้แก่ (1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้ เช่น ความหิว ระบาย ความง่วง เป็นต้น เมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว ขั้นต่อมาคือ (2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เพราะคนเราต้องการให้ตนเองมีความปลอดภัย แสวงหาความมั่นคงในชีวิต ทรัพย์สินและหน้าที่การงาน ดังนั้นเมื่อขั้นที่สองได้รับการตอบสนองแล้ว ขั้นต่อมาคือ (3) ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ก็จะตาม

มา เช่น ต้องการความรักใคร่ชอบพอก การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา (4) ความต้องการมีเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) เป็นความต้องการขั้นสูง เช่น ต้องการอำนาจ ความสำเร็จ และ (5) ความต้องการความสมหวังในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ หลังจากที่ได้รับคำตอบสนองในด้านอื่นๆ แล้ว และต้องใช้ความสามารถของตนเองเพื่อสนองความต้องการของตน

ความต้องการทั้งห้าขั้นดังที่กล่าวมา จะไม่ได้ตัดตอนออกเป็นขั้น แต่มันจะพัฒนาควบคู่กันไปด้วย กล่าวคือ เมื่อเกิดการตอบสนองความต้องการในลำดับที่หนึ่งเกิดขึ้นและกำลังตอบสนองความต้องการอยู่ ความต้องการในลำดับที่สองก็จะพัฒนาขึ้นมาและขณะที่กำลังตอบสนองความต้องการอยู่ ความต้องการลำดับที่สามก็จะพัฒนาขึ้นมาอีก และเป็นเช่นนี้ไปจนถึงลำดับขั้นสูงสุด จะเห็นได้ว่าทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ เป็นแรงจูงใจทางสังคมทั้ง 3 ประเภท คือ เป็นทั้งแรงจูงใจทางสังคมประเภทใฝ่สัมพันธ์ เช่น ต้องการความรักเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลอยากรู้จักคนอื่น แรงจูงใจทางสังคมประเภทใฝ่อำนาจ เช่น ต้องการมีอำนาจ ตำแหน่งหน้าที่ มีเกียรติ และแรงจูงใจทางสังคมประเภทใฝ่สัมฤทธิ์ เช่น ต้องการความสำเร็จในชีวิต เป็นต้น (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2529 : 114)

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ เป็นการอธิบายถึงความต้องการของคนทั่วไปอย่างกว้างๆ และที่สำคัญความต้องการของคนมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ยากที่จะกำหนดลงไปตายตัวได้ และถึงแม้คนที่มีความต้องการถึงลำดับขั้นสูงสุดแล้วก็ตาม ก็ไม่สามารถคาดเดาได้ว่าเขาจะไม่มีความต้องการอย่างอื่นมากขึ้นอีก

นอกเหนือจากทฤษฎีของมาสโลว์แล้ว ฮารี เพชรหุค (2529 : 78-109) ได้เสนอแนวคิดในอีกแง่หนึ่งของแรงจูงใจ คือ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) และแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ซึ่งถ้าพิจารณาโดยทั่วไปแล้วก็อาจจะแบ่งกลุ่มความต้องการตามที่มีมาสโลว์เสนอได้ว่า ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความรัก และความต้องการศักดิ์ศรีนั้นซึ่งเป็นแรงจูงใจภายนอก และในขณะเดียวกันความรู้สึกมีศักดิ์ศรี และมีสัจการแห่งตนนั้นเป็นแรงจูงใจภายในหรืออาจจะกล่าวได้ว่า พฤติกรรมที่แสดงออกโดยสาเหตุจากแรงจูงใจภายในนั้น จะไม่มีรางวัลจากภายนอกเลย เมื่อคนทำงานเขาจะรู้สึกทำงานน่าสนใจและมีความสุขที่ได้ทำงานนั้น เขาถูกกระตุ้นโดยความรู้สึกของตนเอง รางวัลคือ ความพอใจ แต่ถ้าบุคคลทำงานเพื่อเอารางวัล เขาจะถูกจูงใจโดยสิ่งจูงใจภายนอก รางวัลก็มาจากภายนอก ดังนั้น บุคคลอาจจะได้รับการจูงใจทั้งภายนอกและภายในตนเองไปพร้อมๆ กันหรือต่อเนื่องสัมพันธ์กันก็ได้

สถิต วงศ์สวรรค์ (2529 : 416-417) กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมา มักเป็นไป โดยมีจุดหมายปลายทาง แรงจูงใจที่จะเกิดขึ้นกับมนุษย์โดยมากจะมีสาเหตุมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมีความต้องการคนเรามักจะมีแรงจูงใจ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 อย่างที่มีปฏิสัมพันธ์กัน คือ (1) ความต้องการคือ ความไม่พอเพียง หากมองในภาวะสมดุลของมนุษย์ ความต้องการจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดการไม่สมดุลทางด้านร่างกายหรือจิตใจ (2) แรงขับ จะถูกสร้างขึ้นเพื่อบรรเทาความต้องการให้ลดน้อยลง เป็นตัวเสริมกำลังให้ไปสู่เป้าหมาย เป็นตัวมุ่งกระทำ เป็นตัวสำคัญของวงจรแห่งการจูงใจ และ (3) เป้าหมายคือ จุดหมายปลายทางเป็นจุดสุดท้ายของวงจรแรงจูงใจ เป็นจุดที่แรงขับลดลง ความต้องการบรรเทาลง การบรรลุเป้าหมายจึงมีความโน้มเอียงที่จะช่วยให้ภาวะสมดุลทางกายหรือทางใจกลับมีขึ้นใหม่

จากความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ อาจกล่าวได้ว่า แรงจูงใจของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ จะต้องประกอบด้วยความต้องการ เมื่อเกิดความต้องการไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางสรีระ ทางอารมณ์ ทางสังคมก็ตาม มีผลทำให้บุคคลนั้นๆ เกิดความพยายาม โดยจะแสดงพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการหรือได้ตั้งเป้าหมายหรือคาดหวังไว้ ดังนั้นการที่ประชาชนจะให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกับองค์กรท้องถิ่นย่อมต้องให้ความสนใจและได้รับการจูงใจที่จะร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทั้งนี้น่าจะเชื่อมโยงกับความคาดหวังที่มีต่อการแสดงบทบาทขององค์กรท้องถิ่นด้วยความคาดหวังมากน้อยเพียงใดเพื่อเป็นตัวผลักดันในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยาง ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรท้องถิ่น

จากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่าเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่น หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันที่วงที่ความรุนแรงของปัญหาย่อมเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ดังนั้นจะต้องมีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้มีความรุนแรงลดน้อยลง โดยเน้นกระบวนการจัดการให้มีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายในปัจจุบันที่รัฐได้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพื่อนำหลักที่บัญญัติไว้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยจะเห็นได้จากการจัดตั้งหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งรัฐมุ่งหวังให้เกิดการดำเนินงานเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่มากยิ่งขึ้น เป็นบทบาทหนึ่งขององค์กรท้องถิ่นนี้

Central Library
Prince of Songkla University

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

สำหรับโครงสร้างการบริหารตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542 นี้แบ่งโครงสร้างออกเป็นสภา อบต. ประกอบด้วยสมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน อบต. โดมี 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิกได้ 6 คน อบต. โดมี 2 หมู่บ้านให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน จากนั้นสมาชิกสภา อบต. จะคัดเลือกคณะกรรมการบริหาร อบต. เพื่อทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหาร โดยจะคัดเลือกประธานกรรมการบริหาร 1 คน และกรรมการบริหาร 2 คน และเสนอรายชื่อให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง ทั้งนี้ให้ปลัด อบต. เป็นเลขานุการและกรรมการบริหาร (กิตติชัย รัตนะ, 2542 : 13-14)

องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

ตาม พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็น 2 ส่วน โดยใน ส่วนที่ 1 องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม กิจกรรมที่ต้องดำเนินการคือจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำ การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการ การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษาศิลปะจารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย ในส่วนที่ 2 ขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง ได้แก่ การให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร การให้มีและบำรุงรักษาการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น การให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ การให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ การให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร การคุ้มครองดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ การท่องเที่ยว และการผังเมือง (กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2543 : 171-172)

องค์การบริหารส่วนตำบลกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2540 หมวด 9 มาตรา 290 ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไว้ว่า “เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่
2. การเข้าไปมีส่วนในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่เฉพาะกรณีที่อาจมีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของคุณ
3. การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการ หรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

จากมาตราดังกล่าว อบต. มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายพอสมควร เห็นได้จากการที่ อบต. มีอำนาจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ และยังสามารถวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยผ่านโครงการพัฒนาต่างๆ ได้ หากว่าปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นใน อบต. เป็นความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเกิดการร้องเรียนในกรณีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น อบต. สามารถนำปัญหาดังกล่าวมาจัดทำโครงการเสนอขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากแหล่งต่างๆ ดังนี้ (กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2543 : 159)

1. การพึ่งงบประมาณของ อบต. เองก่อน โดยให้ความสำคัญหรือจัดสัดส่วนงบประมาณของท้องถิ่นสำหรับ โครงการ/กิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลักษณะการสร้างจิตสำนึกหรือเฝ้าระวังป้องกันแทนการให้สัดส่วนงบประมาณทั้งหมดไปกับการก่อสร้างเพียงอย่างเดียว
2. โดยการสร้างความร่วมมือกับ อบต. ข้างเคียงที่มีปัญหาเหมือนกัน (อาจมากกว่า 2 อบต. ก็ได้) โดยจัดทำโครงการที่จะแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และ
3. ขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นๆ ทั้งรัฐและเอกชน เช่น องค์กรด้านสิ่งแวดล้อมหรือแม้แต่ภาคธุรกิจเอกชนภายในท้องถิ่น

ปัจจุบันนอกจากจะให้ อบต. เข้ามาให้ความช่วยเหลือในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากขึ้นแล้ว ยังจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้นำในท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่ช่วยกันสอดส่องดูแล บำรุงรักษา อนุรักษ์ และฟื้นฟู เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นมีสภาพอุดมสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในอนาคตอันเนื่องต่อการตอบสนองแนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

6. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ได้มีผู้อธิบายหลักการสำคัญและลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้แตกต่างกันดังนี้

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2522 : 71) อธิบายว่า การมีส่วนร่วม (Participation) ในกิจกรรมของชุมชนของผู้นำชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพในการทำงาน อีกทั้งเป็นการแสดงออกซึ่งความสนใจต่อประชาชนหรือสิ่งที่เกิดในชุมชนนั้นๆ นอกจากนี้ อนันตศักดิ์ จิตตะวิริยะพงษ์ (2533 : 3) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation) เป็นรากฐานที่สำคัญและจะต้องเกี่ยวข้องกับทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนา กิจกรรมใดๆ ภายในชุมชนถ้าขาดความร่วมมือจากชุมชนแล้ว อาจทำให้การบรรลุเป้าหมายเป็นไปได้ไม่เต็มที่หรืออาจประสบกับความล้มเหลวได้ หรือถ้ามีการผลักดันด้วยการลงทุนก็เป็นการลงทุนที่สูงและอาจจะไม่เป็นการถาวร ในทางกลับกันถ้าชุมชนได้มีส่วนร่วมและองค์การให้การสนับสนุน การพัฒนาที่จะประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีอย่างประหยัดและให้ประโยชน์คุ้มค่า

การมีส่วนร่วมของชุมชน มีแนวความคิดหลักอยู่ 3 ประการ คือ

1. ชุมชนจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
2. ชุมชนจะต้องได้รับความร่วมมือในการดำเนินการ
3. ชุมชนพึงได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วม

ไพบูลย์ สุทธสุภา (2528 : 87-88) ได้สรุปว่า การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเป็นการทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในหลัก 3 ประการ คือ (1) การประสานงานร่วมมือ หมายถึงการทำงานร่วมมือกันหลายฝ่าย เช่น อาจจะเป็นการเข้าร่วมแรงงานหรือสมทบเป็นเงินทุนก็ได้ (2) การจัดตั้งองค์กร ได้แก่ การรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อให้เกิดพลังกลุ่ม เช่น กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น และ (3) การให้อำนาจแก่ประชาชน หมายถึง การให้ประชาชนมีโอกาสฝึกหัดการใช้พลังกลุ่มเพราะประชาชนขาดอำนาจ ขาดสิทธิที่ถูกต้อง หรือไม่มีสิทธิ์มีเสียงหรือขาดความเป็นประชาธิปไตย เมื่อประชาชนมีหลัก 3 ประการนี้ เขาจะมีส่วนร่วมมากขึ้น

ชาคริต คล้ายพิมพ์ (2535 : 18) เสนอว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนับได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนา เมื่อนักการศึกษาในระบบหรือนักพัฒนา กระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตระหนักในปัญหา สามารถวิเคราะห์ตัดสินใจแก้ปัญหาได้แล้ว ก็จะเพิ่มขีดความสามารถพัฒนาตนเองและรับผิดชอบในการพัฒนาท้องถิ่นของตน การพัฒนาที่จะดำเนินไปอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง แต่การมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมสังคม ซึ่งความหมายและขอบข่ายเนื้อหาขึ้นอยู่กับจุดหมายและการนำไปใช้

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff อ้างถึงใน ชาคริต คล้ายพิมพ์, 2535 : 19) เสนอว่า วิธีดำเนินงาน โครงการพัฒนาต่างๆ มีส่วนที่จะกระตุ้นส่งเสริมหรือยับยั้งการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน กล่าวคือ ถ้าโครงการใดมีวิธีการดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นเกิดจากความต้องการของชุมชนหรือจากความคิดริเริ่มของชุมชนเอง อันประชาชนมองเห็นประโยชน์ที่จะเกิดกับตนก็จะมีแรงจูงใจสมัครใจเข้าร่วม ตรงกันข้ามถ้าเป็นโครงการที่สั่งไปจากหน่วยงานหรือจากภายนอกหมู่บ้าน ซึ่งไม่ตรงกับวิถีชีวิตความต้องการ ประชาชนมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะเกิดกับตน ก็ทำให้บทบาทการเข้าร่วมจากชุมชนต้องสะดุดหยุดลง ถึงจะมีการระดมกำลังกะเกณฑ์กันเข้าปฏิบัติให้กิจกรรมสำเร็จก็เป็นไปในลักษณะฝืนใจในมิติการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นจากการศึกษาของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2535 :120) ที่กล่าวว่า โครงการพัฒนาชนบทในช่วงที่ผ่านมา เน้นหนักในเรื่องสำคัญ 2 ประการ คือ การเพิ่มผลผลิตให้แก่ประชาชนยากจนในชนบท และการสนับสนุนให้ประชาชนในชนบทได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการ หรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น เพื่อมุ่งหวังให้การพัฒนาชนบทประสบผลสำเร็จ โดยตั้งอยู่บนความเชื่อพื้นฐาน (Basic Assumption) ที่ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นความต้องการพื้นฐาน และเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาชนบทตามโครงการต่างๆ ยิ่งไปกว่านั้น ยังพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่ไม่รุนแรงอีกด้วย

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือการที่ประชาชนสนใจเข้าร่วมโครงการใดก็ตาม ก่อนอื่นจะต้องได้รับข่าวสารข้อมูลในเรื่องนั้นๆ อย่างเพียงพอ รับรู้และเข้าใจในกระบวนการหรือวิธีดำเนินงานชัดเจน มองเห็นและคาดหวังในผลประโยชน์ที่ตนเอง ครอบครัวยุและส่วนรวมได้รับจึงจะตัดสินใจเข้าร่วมและการร่วมในลักษณะนี้จึงจะเป็นการเข้ามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง มีความผูกพันต่อเนื่องมั่นคง

7. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

เมื่อโครงการพัฒนาการผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควันปี 2537 ซึ่งเป็นโครงการนำร่อง โดยใช้งบประมาณของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทย.) เริ่มเปิดดำเนินการได้พบเห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้างโรงอบ/รมยาง ซึ่งปัญหาดังกล่าว คือ สมาชิกของสหกรณ์โรงอบ/รมยางและพนักงานของสทย.ที่เข้าไปดำเนินงาน โรงอบ/รมยางบางแห่งยังไม่มีความเข้มแข็งเพียงพอ พนักงานสทย.ขาดประสบการณ์ทางด้านการก่อสร้างโรงอบ/รมยางและการบริหาร โรงอบ/รมยางสถานที่ก่อสร้างยังไม่เหมาะสม บางแห่งเป็นที่ลุ่ม การคมนาคมไม่สะดวก ระบบสาธารณูปโภค เช่น น้ำ ไฟฟ้ายังไม่พร้อม รวมทั้งแบบแปลนที่ก่อสร้างโรงอบ/รมยาง เป็นแบบแปลนที่ไม่มีการ

ทดลองหรือรับรองว่าเป็นแบบแปลนที่ดีสมบูรณ์แบบ เพราะไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย และต้องมีการแก้ไขระบบเตา (ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2540 :15) สภาพปัญหาที่พบได้รับการสะท้อนจาก ชอบ บุญช่วย (2540 : 87-88) ที่ทำการศึกษาวิจัยปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตยางแผ่นของสหกรณ์โรงอบ/รมยาง จำนวน 3 โรงงาน จาก 10 โรงงานในจังหวัดสงขลา ในช่วงที่มีการผลิตสูงสุดในรอบปี (เดือนพฤศจิกายน 2539 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2540) พบว่า ปริมาณน้ำเสียจากกระบวนการผลิตจะเกิดจากขั้นตอนการคัดแยกเนื้อยาง การล้างแผ่นยางให้สะอาด การรีดแผ่นยาง การล้างภาชนะบรรจุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ และจากการล้างพื้นทำความสะอาดโรงอบ/รมยาง รวมปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในแต่ละโรงทั้งสิ้น 7.35-9.05 ลบ.ม./วัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. น้ำเสียจากตะกอนหลังจากคัดแยกเนื้อยางออกแล้ว จะเป็นจุดที่ก่อให้เกิดปริมาณน้ำเสียสูงสุด คือ อยู่ในช่วง 1.53-4.56 ลบ.ม./วัน โดยปริมาณของน้ำเสียจะขึ้นอยู่กับกำลังการผลิตต่อวันของแต่ละโรงงาน และพฤติกรรมในการใช้น้ำหล่อผิวยางในตะกอนของคนงานรวมทั้งน้ำที่ใช้ฉีดล้างตะกอนหลังจากมีการปล่อยน้ำชี้ออกแล้ว ซึ่งส่วนมากจะมีการเปิดน้ำแล้วใช้วิธีการฉีดเป็นหลัก และในบางครั้งจะปล่อยให้ไหลไปโดยไม่มีปิด โดยที่คนงานจะหันไปทำกิจกรรมอื่นแทน แล้วค่อยกลับมาเลื่อนสายยางไปฉีดตะกอนต่อไป อันส่งผลให้เกิดปริมาณน้ำเสียมากกว่าที่ควรจะเป็น

2. น้ำเสียจากรางล้างยาง เป็นจุดที่ก่อให้เกิดปริมาณน้ำเสียรองลงมาจากน้ำเสียจากตะกอน คือ อยู่ในช่วง 1.65-4.04 ลบ.ม./วัน โดยปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น จะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมกรรมการใช้น้ำในการล้างในรางล้าง และการใช้น้ำชำระเพื่อการล้างยาง โดยที่บางโรงงานจะมีการล้างยางในรางล้างวันต่อวันแล้วมีการปล่อยทิ้ง แต่ในบางโรงงานจะมีการใช้ซ้ำ 4-5 วัน จึงจะปล่อยทิ้ง แล้วมีการเปลี่ยนน้ำคืบใหม่

3. น้ำเสียที่เกิดจากการรีดแผ่นยาง เป็นจุดที่ก่อให้เกิดปริมาณน้ำเสียต่ำสุด คือ อยู่ในช่วง 0.71-0.94 ลบ.ม./วัน น้ำเสียที่เกิดขึ้นจะเกิดจากน้ำในแผ่นยางเองและจากการใช้ปั้มน้ำฉีดฉีดแผ่นยางเพื่อล้างกรดและสิ่งสกปรกออกในขณะที่มีการรีดในเครื่องจักร

4. น้ำเสียที่เกิดจากการล้างภาชนะบรรจุและการล้างพื้นทำความสะอาด จะเป็นจุดที่ก่อให้เกิดปริมาณน้ำเสีย อยู่ในช่วง 0.5-1.2 ลบ.ม./วัน ซึ่งในการทำความสะอาดและการล้างพื้น จะใช้สายยางฉีดน้ำเป็นหลัก ซึ่งพฤติกรรมกรรมการล้างมักจะมีการฉีดน้ำปล่อยทิ้งไว้ในขณะที่มีการกวาดหรือถูพื้น อันส่งผลให้มีปริมาณน้ำเสียเกิดขึ้นมากกว่าที่ควรจะเป็น

จากจุดกำเนิดน้ำเสียของกระบวนการผลิตยางพาราแผ่นของสหกรณ์โรงอบ/รมยางในลักษณะดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ายังมีการใช้น้ำในปริมาณที่มากสำหรับการล้างอุปกรณ์ต่างๆ และการล้างแผ่นยางให้สะอาด ประกอบกับการดำเนินงานของสหกรณ์โรงอบ/รมยาง ไม่ได้คำนึงถึงปริมาณการใช้น้ำในบางขั้นตอนของการผลิต ซึ่งมากเกินไปจนสิ้นเปลืองและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง

ของน้ำเสียที่เกิดขึ้น ไม่ได้ผ่านการบำบัดน้ำเสีย เป็นผลสืบเนื่องมาจากแบบแปลนที่ก่อสร้างโรงอบ/รมยางไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย ดังนั้นสหกรณ์โรงอบ/รมยางจึงดำเนินการเพียงแค่ปล่อยให้ไหลไปพักอยู่ที่บ่อพักน้ำเสีย แล้วปล่อยให้ซึมลงไปในดิน โดยขนาดและจำนวนบ่อไม่มีความเหมาะสมกับกำลังการผลิตและปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ทำให้น้ำเสียในบ่อพักเอ่อล้นไหลสู่บริเวณที่พักอาศัยและพื้นที่ทำการเกษตรได้รับความเสียหาย แหล่งน้ำธรรมชาติเกิดมลภาวะและส่งกลิ่นเหม็น สร้างความเดือดร้อนให้กับกลุ่มคนในชุมชนและข้างเคียงหรือผู้คนที่ใช้ถนนสัญจรไปมาได้

ปัจจุบันสหกรณ์โรงอบ/รมยางได้ดำเนินการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น โดยการขุดบ่อพักน้ำเสียเพิ่มขึ้น ลักษณะเป็นบ่อคอนกรีต มีขนาดใหญ่และกว้างกว่าบ่อพักน้ำเสียเดิมที่มีอยู่ เพื่อให้เพียงพอที่จะรองรับปริมาณน้ำเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต ซึ่งนับได้ว่าเป็นการแก้ไขปัญหได้ในบางจุดเท่านั้น

8. การจัดการสิ่งแวดล้อมโรงอบ/รมยาง

ในการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมโรงอบ/รมยางไม่พบว่ามีหลักการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ โรงอบ/รมยางที่ชัดเจน แต่มีหลักการจัดการ กฎหมายและหน่วยงานรับผิดชอบที่พอเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

8.1 หลักการจัดการสิ่งแวดล้อมโรงอบ/รมยาง

จากสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง โดยเฉพาะปัญหาน้ำเสียและกลิ่นเหม็นที่ผ่านมาสํานักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทย.) ได้ดำเนินการกำจัดกลิ่นจากน้ำเสียของโรงอบ/รมยางโดยใช้เชื้อจุลินทรีย์ช่วยย่อยทำลายสารอินทรีย์วัตถุในน้ำเสียเพื่อลดปัญหากลิ่นเหม็นและปัจจุบัน สทย. ได้แนะนำให้โรงอบ/รมยางดำเนินการขุดบ่อพักน้ำเสียเพิ่มขึ้นซึ่งมีลักษณะเป็นบ่อคอนกรีตที่มีขนาดใหญ่และกว้างกว่าบ่อพักน้ำเสียเดิมที่มีอยู่เพื่อให้เพียงพอที่จะรองรับปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นและเป็นการป้องกันการเอ่อล้นของน้ำเสียจากบ่อพักน้ำเสีย นอกจากนั้นแล้วกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมมีหนังสือที่ ออก. 0404/ (ผ. 3) 10601 ลงวันที่ 12 กันยายน 2537 แจ้ง สทย. ว่าการก่อสร้างอาคารโรงงานเพื่อติดตั้งเครื่องจักรของโครงการพัฒนาการผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควัน (โรงอบ/รมยาง) ของ สทย. นั้น จัดเป็นโรงงานจำพวกที่ 3 ประเภทโรงงานลำดับที่ 5213 ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 สทย. ต้องแจ้งให้กลุ่มพัฒนาชาวสวนยาง ไปยื่นเรื่องราวขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการ โรงงานก่อนจึงจะดำเนินการได้และ โดยที่การประกอบกิจการประเภทนี้มีปัญหามลพิษส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นผู้แจ้งจะต้องชี้แจงมาตรการในการป้องกันและขึ้นแบบแปลนแผ่นผึ่งพร้อมรายการคำนวณระบบ

ขจัดมลพิษทั้งทางน้ำและอากาศให้ทางราชการพิจารณาด้วย (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จ.สงขลา เขต 1, 2537 : 69-70)

8.2 หน่วยงานรับผิดชอบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมมีกฎหมายกำหนดไว้หลายฉบับแต่กฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีการกำหนดในเรื่องของอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญมีดังนี้

(1) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 39 กรณีที่ผู้ประกอบกิจการใดจงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือในกรณีที่ปรากฏว่าการประกอบกิจการของโรงงานใดอาจก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหาย หรือความเดือดร้อนอย่างร้ายแรงแก่บุคคล หรือทรัพย์สินที่มีอยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงโรงงาน ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการ โรงงานนั้นหยุดประกอบกิจการ โรงงานทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวและปรับปรุงแก้ไข โรงงานนั้นเสียใหม่หรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

ถ้าผู้ประกอบกิจการ โรงงาน ได้ปรับปรุงแก้ไข โรงงานหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้ แต่ถ้าผู้ประกอบกิจการ โรงงาน ไม่ปรับปรุงแก้ไข โรงงานหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายมีอำนาจสั่งปิดโรงงานได้ และกรณีที่ เป็น โรงงานจำพวกที่ 3 ให้คำสั่งปิด โรงงานดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนใบอนุญาตด้วย

(2) พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 25 กรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุแหล่งน้ำ ทางระบายน้ำสกปรก มีการสะสมหรือหมักหมมสิ่งของ มีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษ หรือนำเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรคหรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และ โรงงานหรือสถานประกอบการใดที่ไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือ การควบคุมสารเป็นพิษหรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ให้ถือว่าเป็นเหตุร้ายตาม มาตรา นี้กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุร้ายกาจต่างๆ ได้

มาตรา 27 ถ้ามีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในทางน้ำสาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อเหตุรำคาญ ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่งและอาจสั่งให้กระทำการโดยวิธีใดๆ เพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต ในกรณีที่เหตุดังกล่าวมีความร้ายแรงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องระงับเหตุนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นอีก ทั้งนี้โดยให้ผู้ซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย (สมเพียร เกษมทรัพย์, 2541 : 118-123)

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษารครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้างานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียง โดยแยกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนที่ 1 เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ 2 เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น ส่วนที่ 3 เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นที่มีการศึกษาในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่วนที่ 4 เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรท้องถิ่น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

9.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

การรับรู้เป็นขั้นตอนแรกของการมีพฤติกรรม โดยมีความสำคัญต่อพฤติกรรมหรือการแสดงบทบาทในแง่ที่ว่า ถ้าบุคคลมีการรับรู้ที่ถูกต้อง แม่นยำ การแสดงพฤติกรรมก็ออกมาในลักษณะหนึ่ง ถ้าบุคคลมีการรับรู้ไม่ถูกต้อง แม่นยำ ก็จะทำให้มีการแสดงพฤติกรรมออกมาอีกอย่างหนึ่ง นั่นคือการรับรู้มีส่วนทำให้บุคคลมีพฤติกรรมหรือแสดงบทบาทแตกต่างกัน ดังที่ ชินญกร พรภาณวิษญ์ (2540 : 140) ได้ทำการศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง และการรับรู้บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องของความคาดหวังต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอีกด้วย

จากการศึกษาของ โรเจอร์และชูเมกเกอร์ (Roger and Shoemaker, 1971 : 8) พบว่า การได้รับข่าวสารเป็นการเพิ่มพูนความรู้ย่อมก่อให้เกิดความตระหนัก และย่อมส่งผลให้เกิดพฤติกรรมหรือสร้างความสนใจในเรื่องใหม่ๆ ขึ้นสำหรับประชาชนในชนบทนั้น การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในแต่ละบุคคล จะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสนใจในข่าวสารนั้นๆ ของแต่ละ

บุคคล ดังเช่น ขอบ ขอบชื่นชม (2535 : 106) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้และความตระหนักของ อาสาสมัครพัฒนาชุมชนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบท ศึกษากรณีจังหวัดจันทบุรี พบว่า การ ได้รับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ของอาสาสมัครพัฒนาชุมชนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมใน ชนบท

ถวิล ธาราโกชน (2526 : 58-59) พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมมีการรับรู้ที่ก่อให้เกิดการ พัฒนาในด้านต่างๆ ได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (2533 : 119) ที่ พบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาและรายได้สูงมักจะยอมรับความรู้ทางการเกษตรและยอมรับการนำ เอาเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ก่อนข้างรวดเร็ว และ ประภัสรา เกษมสุวรรณ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำ การศึกษาเรื่องการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน ประเทศไทย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่า อายุ รายได้ และการรับข่าวสาร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศและการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง

9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น

อภิชาติ โดติลกเวช (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคาดหวังของประชาชนที่มี ต่อบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกันมี ทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของคณะเทศมนตรีในด้านการบริหารเทศบาลและภาวะการเป็นผู้นำ แยกต่างหาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สันฐาน ใจเอื้อ (2538 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษารื่อง ความคาดหวังของผู้นำท้องถิ่นต่อการศึกษา เพื่อใช้ประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความคาดหวังทางการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ต่อการท่อง เที่ยวในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกัน มีความคาดหวังทางการศึกษาที่แตกต่างกันด้วย ในขณะที่ ชัยนุกร พรภาณุวิชญ์ (2540 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการศึกษาคความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพและ รายได้ต่อเดือน เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัด การทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับการเป็นสมาชิก กลุ่มในชุมชน การรับรู้บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้และการได้รับข่าวสาร เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างก็มีผลต่อความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อ บทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเช่นเดียวกัน

9.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น

ฟ้ารุ่ง มีอุคร (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษามบทบาทของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษาประชาชนในองค์กรชาวบ้านเพื่อการพัฒนาภาคอีสานจังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 252 คน ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในองค์กรฯมีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนในระดับปานกลาง และพบว่าเพศ การมีตำแหน่งในองค์กรฯ การมีตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชน การรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับกรณีในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะก่อให้เกิดความแตกต่างในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ อ่ำพล พรอารักษ์สกุล (2540 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษามบทบาทของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาคณะกรรมการสุขภาพในจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง และพบว่า การรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง และการให้คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน เช่นเดียวกับ กอแก้ว แสงสีคำ (2541 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษามบทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 276 คน พบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทปานกลางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

สุรเกียรติ์ เสถียรไทย (2541 : 3) ได้อธิบายว่า การพัฒนาคนในชุมชน ถือว่าคนเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดแต่มีความสำคัญที่สุดในสังคม การพัฒนาคนจึงจำเป็นต้องทำควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชน การพัฒนาที่มุ่งเน้นชุมชนซึ่งเป็นที่รวมของคนที่มีวิถีชีวิตเดียวกัน อยู่ในพื้นที่ร่วมกันหรือประกอบอาชีพเดียวกัน ย่อมจะนำไปสู่ผลสำเร็จที่สูง ปัจจัยที่จะทำให้สามารถบรรลุผลของการพัฒนาคนและชุมชนคือ การเปิดโอกาสให้คนและชุมชนเข้ามีส่วนร่วม (Participation) ทั้งในระดับการกำหนดกรอบแนวคิด นโยบายและขั้นลงมือปฏิบัติ ซึ่งการมีส่วนร่วมของคนและชุมชนในกระบวนการพิจารณาทุกระดับ จะนำมาซึ่งการพัฒนาที่สร้างสรรค์ ยั่งยืน และตรงตามความต้องการพื้นฐานที่แท้จริงของคนในชุมชน

พิสิญฐ์ บุญไชย (2528 : 216) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรมการ
 สภาตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า ระดับความสนใจข่าว การได้
 รับทราบเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ทางสื่อมวลชนและความสนใจต่อโครงการอนุรักษ์ป่าไม้ มีผลต่อ
 ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้เป็นอย่างดีทางสถิติ กล่าวคือกลุ่มที่ได้รับทราบเรื่อง
 การอนุรักษ์ป่าไม้ทางสื่อมวลชนในระดับสูง จะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้มากกว่า
 กลุ่มที่ได้รับข่าวในระดับต่ำ สอดคล้องกับ สุริยา ยี่ขุน (2534 : 140-145) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในระบบป่าชุมชน พบว่า ระดับการศึกษา ประเภทการ
 ถือครองที่ดิน การได้รับข่าวสารความรู้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนที่แตกต่างกันก่อให้เกิด
 ความแตกต่างกันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน และจากการศึกษาของ
 ปฤษฎา บุญเจือ (2536 : 98) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน : ศึกษา
 เฉพาะกรณีโครงการประสานความร่วมมือพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า รายได้มี
 ความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเช่นเดียวกัน วิไลพร
 สมบูรณ์ชัย (2534 : 107-112) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์
 ทรัพยากรธรรมชาติจังหวัดลำปาง พบว่า เพศ การมีตำแหน่งทางสังคม และการรับรู้ข่าวสารที่แตก
 ต่างกันจะก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น
 เดียวกับ ชัยโรจน์ ธนสันติ (2535 : 117-128) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรมการสภาตำบลในการ
 อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับ
 ปานกลาง นอกจากนี้พบว่า จำนวนพื้นที่ถือครอง จำนวนครั้งของการได้รับข่าวสาร การเป็น
 กรรมการกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการได้รับการฝึกอบรมในเรื่อง
 เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกันจะก่อให้เกิดการแตกต่างกันในการมีส่วนร่วม
 ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ สถาพร อิทธิพงษ์ (2536 : 162-166) ได้ศึกษาการมีส่วน
 ร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน พบว่า คณะกรรมการสภาตำบลส่วน
 ใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในระดับปานกลาง นอกจากนั้นแล้วยังพบว่า อายุ ระดับ
 การศึกษา อาชีพ การมีตำแหน่งอื่นในชุมชน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม และความรู้
 เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน จะก่อให้เกิดการแตกต่างกันในเรื่องระดับการมีส่วนร่วม

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องการรับรู้ปัญหา ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงงูใจในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของประชาชนในชุมชนจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนและรายละเอียดของวิธีการวิจัยดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างและทดสอบแบบสัมภาษณ์
4. เครื่องมือในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเลือกพื้นที่ศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงการรับรู้ปัญหา ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงงูใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของประชาชน โดยใช้กรณีของ 2 หมู่บ้าน ในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เป็นกรณีศึกษา การคัดเลือกพื้นที่ศึกษาเป็นแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกพื้นที่ 2 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านทุ่งลัง ตำบลสะทอน และหมู่บ้านโคกจง ตำบลทับช้าง เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ของทั้ง 2 หมู่บ้านประกอบอาชีพการทำสวนยางพาราและมีรายได้จากการทำสวนยางพาราเป็นหลัก ประกอบกับหมู่บ้านดังกล่าวมีโรงอบ/รมยาง หมู่บ้านละ 1 โรง โดยที่หมู่บ้านทุ่งลังมีโรงอบ/รมยางตั้งอยู่บนที่ดอน การระบายน้ำค่อนข้างดี พื้นที่โดยรอบของโรงอบ/รมยางเป็นสวนยางพารา และตั้งห่างจากแหล่งชุมชนประมาณ 500 เมตร ส่วนหมู่บ้านโคกจงมีโรงอบ/รมยางตั้งอยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งมีบ้านเรือนกระจัดกระจายโดยรอบอยู่ทั่วไป สภาพพื้นที่ตั้งโรงอบ/รมยางเป็นดินลูกรัง การระบายน้ำไม่ค่อยดี ตั้งอยู่ติดกับถนนนาทวี – ประกอบ และมียานพาหนะสัญจรไปมามากพอสมควร จึงมีโอกาสและความเป็นไปได้สูงที่จะก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่กลุ่มคนในหมู่บ้านและผู้ที่ใช้นนสัญจรไปมา โดยเฉพาะจากปัญหาเรื่องน้ำเสียและกลิ่นเหม็น เมื่อเปรียบเทียบกับหมู่บ้านอื่นๆ พบว่า หมู่บ้านที่เลือกมีโรงอบ/รมยางที่

เปิดดำเนินการตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบัน ทำให้สามารถเห็นสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในพื้นที่ได้พอสมควร ในขณะที่หมู่บ้านอื่นๆ บางหมู่บ้านที่มีโรงอบ/รมยาง บางโรงยังไม่เปิดดำเนินการหรือเปิดดำเนินการแล้วแต่ประสบกับภาวะขาดทุน ทำให้ต้องหยุดกิจการ จึงไม่เหมาะสมที่จะเลือกมาเป็นพื้นที่ศึกษาได้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรเป้าหมาย (Target Population) ของการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านทุ่งลัง ตำบลสะทอน จำนวน 121 ครัวเรือน และในหมู่บ้านโคกจง ตำบลทับช้าง จำนวน 154 ครัวเรือน รวมประชากรเป้าหมายทั้งสิ้นจำนวน 275 ครัวเรือน และได้กำหนดครัวเรือนเป็นหน่วยการศึกษา

2.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทำการศึกษา กำหนดตามวิธีการของยามานะ (Yamane, 1973:1088) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (ในที่นี้ให้ค่า

ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05)

$$\begin{aligned} n &= \frac{275}{1 + 275(0.05)(0.05)} \\ &= 163 \end{aligned}$$

ดังนั้นจำนวนตัวอย่างที่ใช้ คือ 163 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 59.27 ของครัวเรือนทั้งหมด

2.3 วิธีการสุ่มตัวอย่างครัวเรือนของประชากร เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงกำหนดจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้านโดยการเทียบเป็นสัดส่วนเพื่อให้ได้จำนวนครัวเรือนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจงและหมู่บ้านทุ่งลัง รวมจำนวนทั้งสิ้น 163 ครัวเรือน ได้ตัวอย่างจากหมู่บ้านโคกจงจำนวน 91 ครัวเรือน และตัวอย่างจากหมู่บ้านทุ่งลังจำนวน 72 ครัวเรือน (ตาราง 1) การสุ่มตัวอย่างครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน ทำโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลากเลขที่บ้านแบบไม่ใส่กลับคืน ซึ่งถือครัวเรือนเป็นหน่วยตัวอย่างและสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส ถ้าบุคคลทั้งสองไม่อยู่จะสัมภาษณ์สมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้รู้ข้อมูลของครัวเรือนดีที่สุดเพียงครัวเรือนละ 1 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนครัวเรือนที่ใช้เป็น กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 3 บ้านโคกจาง	154	91
หมู่ที่ 9 บ้านทุ่งล้ง	121	72
รวม	275	163

นอกจากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นด้วยวิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างแล้ว ยังทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) กับผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้นำที่เป็นทางการที่สัมภาษณ์ได้แก่ ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จาก 2 ตำบลที่หมู่บ้านตั้งอยู่ ตำบลละ 2 คน จำนวน 4 คน กำนันจาก 2 ตำบลที่หมู่บ้านตั้งอยู่และผู้ใหญ่บ้าน จาก 2 หมู่บ้านที่ศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 คน ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ใช้วิธีการทางสังคมมิติ (Sociometric Technique) ซึ่งเป็นวิธีการประเมินความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่ม หลักการโดยทั่วไปคือ ให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มระบุว่าไปขอคำปรึกษาหรือคำแนะนำบ่อยครั้งที่สุดกับบุคคลใด บุคคลที่ได้รับการระบุถึงมากที่สุดถือว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทางด้านความคิดต่อบุคคลอื่นมากก็จะได้รับการพิจารณาเป็นผู้นำ (สมยศ ทุ่งหว้า, 2534 : 236) ซึ่งมีการกำหนดบุคคลในกลุ่มจาก 2 หมู่บ้านๆ ละ 5 คน แล้วให้สมาชิกเลือกจนได้บุคคลที่สมาชิกระบุถึงมากที่สุดจำนวน 4 คนจากทั้งหมด 5 คน ในหมู่บ้านโคกจางและในหมู่บ้านทุ่งล้งจำนวน 3 คน จากทั้งหมด 5 คน รวมผู้นำที่ไม่เป็นทางการทั้งสิ้นจำนวน 7 คน ด้วยลักษณะการเลือกผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว จึงถือว่าบุคคลเหล่านี้สามารถให้ข้อมูลของชุมชนได้ดี ลึกซึ้ง กว้างขวาง และเหมาะสมกับความต้องการของผู้วิจัยที่ต้องการเจาะลึกในประเด็นต่างๆ

4. การสร้างและทดสอบแบบสัมภาษณ์

ในการสร้างและทดสอบแบบสัมภาษณ์ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 4.2 นำแบบสัมภาษณ์เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)
- 4.3 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความชัดเจน ถูกต้องและตรงตามเนื้อหา
- 4.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดสอบเบื้องต้น (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านพรุเตียว อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีลักษณะใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ศึกษาจริง จำนวน 30 ชุดตัวอย่าง
- 4.5 การหาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ทำโดยวิธีการดังต่อไปนี้
 - 4.5.1 นำคำตอบที่ได้จากการทดสอบของแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และส่วนที่ 3 การรับรู้เกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจาก โรงอบ/รมยาง ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) คือสูตร K – R 20 ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ได้กับแบบสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยคำถามที่ตัดสินได้ว่าถูกหรือผิด (บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ, 2524 : 136) โดยสามารถคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น K – R 20 ได้จากสูตร

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{Sx^2} \right)$$

เมื่อ	r_{tt}	=	ความเชื่อถือได้
	n	=	จำนวนข้อคำถามของแบบทดสอบ
	p	=	สัดส่วนของผู้ที่ตอบถูก
	q	=	สัดส่วนของผู้ที่ตอบผิด (q = 1 - p)
	$\sum pq$	=	ผลรวมความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ
	Sx^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนที่วัดได้ทั้งหมด

ในการหาความเชื่อมั่นของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน เกณฑ์ค่าสหสัมพันธ์ (r) ของแบบสอบถามควรมีค่ามากกว่า 0.20 จึงจัดว่าแบบสอบถามนั้นเป็นแบบสอบถามที่ดี สามารถนำไปใช้ทดสอบได้ (อนันต์ ศรีโสภา, 2525 : 163) และจากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนที่ 2

และส่วนที่ 3 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.64 และ 0.54 แสดงว่าแบบสอบถามทั้ง 2 ส่วนนี้มีค่าสหสัมพันธ์ (r) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสามารถนำไปใช้ทดสอบได้

4.5.2 นำคำตอบที่ได้จากการทดสอบของแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 4 ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น ส่วนที่ 5 ความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และส่วนที่ 6 แรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง ไปคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งเป็นการวัดความสม่ำเสมอของข้อความทั้งหมดว่าสามารถวัดเรื่องเดียวกันได้มากน้อยเพียงใดและเป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า (Rating Scale) (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2524 : 138) โดยสามารถคำนวณค่าความเชื่อมั่นได้จากสูตร

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum Si^2}{St^2} \right)$$

เมื่อ	r_{tt}	=	ความเชื่อถือได้
	n	=	จำนวนข้อสอบ
	Si^2	=	ความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ
	St^2	=	ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด

การวิเคราะห์เกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ค่าความเชื่อมั่นจะมีค่าตั้งแต่ -1.00 จนถึง +1.00 โดยค่าความเชื่อมั่นที่ดีควรจะเป็นบวกและมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป (อนันต์ ศรีโสภา, 2525 : 142-145) และจากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนที่ 4 , 5 และ 6 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 , 0.89 และ 0.83 ตามลำดับ แสดงว่าแบบสอบถามทั้ง 3 ส่วนนี้มีค่าความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสามารถนำไปใช้สัมภาษณ์ได้

7. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้มาจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 7 ส่วนดังต่อไปนี้

7.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา มีคำถามจำนวน 17 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ การได้รับข่าวสาร ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน การดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยาง รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี และพื้นที่ถือครอง

การได้รับข่าวสาร มีการกำหนดค่าคะแนนของความรู้ที่ได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

ทุกวัน	ให้คะแนน 1 คะแนน
สัปดาห์ละ 1-2 วัน	ให้คะแนน 2 คะแนน
เดือนละ 1-2 ครั้ง	ให้คะแนน 3 คะแนน
นานๆ ครั้ง	ให้คะแนน 4 คะแนน

เกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อจัดระดับการได้รับข่าวสาร ทำโดยการนำคะแนนทั้งหมดมารวมกันของกลุ่มตัวอย่างแต่ละราย แล้วหาค่าเฉลี่ยของแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้เกณฑ์พิสัย เพื่อแบ่งระดับการได้รับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ได้คะแนน 0-1.33 คะแนน หมายถึง ได้รับข่าวสารอยู่ในระดับต่ำ

กลุ่มที่ได้คะแนน 1.34-2.66 คะแนน หมายถึง ได้รับข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มที่ได้คะแนน 2.67-4.00 คะแนน หมายถึง ได้รับข่าวสารอยู่ในระดับสูง

ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นลักษณะคำถามให้เลือกตอบ ถ้าตอบว่ามี ให้ 1 คะแนน ตอบไม่มี ให้ 0 คะแนน

7.2 การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง มีคำถามจำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบคละกัน โดยมีการให้คะแนนดังนี้

ข้อความเชิงบวก คือข้อที่ 1, 4, 5, 6, 8 และ 10.1-10.7 ให้คะแนนดังต่อไปนี้

ทราบ ให้คะแนน 1 คะแนน

ไม่ทราบ ให้คะแนน 0 คะแนน

ข้อความเชิงลบ คือข้อที่ 2, 3, 7 และ 9 ให้คะแนนดังต่อไปนี้

ทราบ ให้คะแนน 0 คะแนน

ไม่ทราบ ให้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อจัดระดับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทำโดยการนำคะแนนทั้งหมดมารวมกันของกลุ่มตัวอย่างแต่ละราย แล้วหาค่าเฉลี่ยของแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้เกณฑ์พิสัย เพื่อแบ่งระดับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ได้คะแนน 0–5.33 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ

กลุ่มที่ได้คะแนน 5.34–10.66 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

กลุ่มที่ได้คะแนน 10.67–16.00 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับสูง

7.3 การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง มีคำถามจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมดและให้เลือกตอบ ถ้าตอบทราบ ให้ 1 คะแนน ตอบไม่ทราบ ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อจัดระดับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ทำโดยการนำคะแนนทั้งหมดมารวมกันของกลุ่มตัวอย่างแต่ละราย แล้วหาค่าเฉลี่ยของแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้เกณฑ์พิสัย เพื่อแบ่งระดับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ได้คะแนน 0–3.33 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในระดับต่ำ

กลุ่มที่ได้คะแนน 3.34–6.66 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในระดับปานกลาง

กลุ่มที่ได้คะแนน 6.67–10.00 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในระดับสูง

7.4 ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง มีคำถามจำนวน 12 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมด และลักษณะข้อความของคำถามเป็นการวัดความคิดเห็นแบบ Likert Scale จำนวน 5 ระดับ มีการให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
มาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อจัดระดับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น ทำโดยการพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยแต่ละคำถาม แล้วใช้เกณฑ์พิสัย เพื่อแบ่งระดับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ได้คะแนน 1.00-2.33 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในระดับต่ำ

กลุ่มที่ได้คะแนน 2.34-3.66 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในระดับปานกลาง

กลุ่มที่ได้คะแนน 3.67-5.00 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในระดับสูง

7.5 ความสนใจให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง มีคำถามจำนวน 12 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด และลักษณะข้อความของคำถามเป็นการวัดความคิดเห็นแบบ Likert Scale จำนวน 5 ระดับ มีการให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
มาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อจัดระดับความสนใจให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทำโดยการพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยแต่ละคำถาม แล้วใช้เกณฑ์พิสัย เพื่อแบ่งระดับความสนใจให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ได้คะแนน 1.00-2.33 คะแนน หมายถึง มีความสนใจให้มีส่วนร่วมในระดับต่ำ

กลุ่มที่ได้คะแนน 2.34-3.66 คะแนน หมายถึง มีความสนใจให้มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

กลุ่มที่ได้คะแนน 3.67-5.00 คะแนน หมายถึง มีความสนใจให้มีส่วนร่วมในระดับสูง

7.6 แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง มีคำถามจำนวน 16 ข้อ ซึ่งมีทั้งคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ และลักษณะข้อความของคำถามเป็นการวัดความคิดเห็นแบบ Likert Scale จำนวน 5 ระดับ มีการให้คะแนนดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก คือข้อที่ 1-11 ให้คะแนนดังต่อไปนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
มาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

ข้อคำถามเชิงลบ คือข้อที่ 12-16 ให้คะแนนดังต่อไปนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน
มาก	ให้คะแนน 2 คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน 4 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน

เกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อจัดระดับแรงงูใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทำโดยการพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยแต่ละคำถาม แล้วใช้เกณฑ์ที่สัย เพื่อแบ่งระดับแรงงูใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ได้คะแนน 1.00-2.33 คะแนน หมายถึง มีแรงงูใจในการร่วมมือกันแก้ปัญหาในระดับต่ำ

กลุ่มที่ได้คะแนน 2.34-3.66 คะแนน หมายถึง มีแรงงูใจในการร่วมมือกันแก้ปัญหาในระดับปานกลาง

กลุ่มที่ได้คะแนน 3.67-5.00 คะแนน หมายถึง มีแรงงูใจในการร่วมมือกันแก้ปัญหาในระดับสูง

7.7 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง มีจำนวน 4 ข้อ ซึ่งเป็นข้อความปลายเปิด โดยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น ได้อย่างเต็มที่

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

8.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ทำโดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ ความคาดหวัง บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาการผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควัน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขต 1, 2

8.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษา ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นวิธีการหลัก การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการสังเกตเป็นวิธีการเสริม โดยเริ่มทำการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2544 รวมระยะเวลาในการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 2 เดือน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

8.2.1 ทำการสำรวจสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน โคนงและหมู่บ้านทุ่งลิง

8.2.2 การสัมภาษณ์ใช้ 2 วิธี คือ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและเจาะลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Questionnaire) ซึ่งลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างคือ การสัมภาษณ์จะเป็นการสนทนา ได้ตามประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นกันเอง โดยไม่ใช่แบบสอบถาม แต่จะมีการกำหนดแนวคำถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา แล้วทำการสัมภาษณ์ผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำไม่เป็นทางการในหมู่บ้าน โคนงและหมู่บ้านทุ่งลิง จำนวนทั้งสิ้น 15 คน โดยเป็นผู้นำที่เป็นทางการ จำนวน 8 คน และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ จำนวน 7 คน หลังจากนั้นบันทึกการสัมภาษณ์และนำผลของการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงในเชิงพรรณนา สำหรับการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ ซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์แบบโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ทำการสัมภาษณ์ครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในหมู่บ้าน โคนงและหมู่บ้านทุ่งลิง จำนวนทั้งสิ้น 163 ครัวเรือน โดยจะสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส ถ้าบุคคลทั้งสองไม่อยู่จะสัมภาษณ์สมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้รู้ข้อมูลของครัวเรือนดีที่สุดเพียงครัวเรือนละ 1 คน

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำมาทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของคำตอบที่ได้รับตามแบบสอบถาม

สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณที่มาจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง จะนำมาลงรหัส (Coding) ตรวจสอบความถูกต้องในการลงรหัส วิเคราะห์และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC⁺ (Statistics Package for the Social Science/ Personal Computer Plus) และใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

9.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

9.2 หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นและความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ตามลักษณะตัวแปรดังนี้

- ตัวแปรด้าน เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน และการดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยาง ใช้การวิเคราะห์ด้วย ไคสแควร์

- ตัวแปรด้าน อายุ การได้รับข่าวสาร รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี และพื้นที่ถือครอง ใช้การวิเคราะห์ด้วยสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

9.3 หาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ใช้วิธีการสังเคราะห์ด้วยเหตุและผลตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำผลการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงในลักษณะเชิงพรรณนา นอกจากนั้นผลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ยังสามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่ออภิปรายผลการวิจัย โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาเชื่อมโยงกับผลการศึกษาจากแบบสอบถาม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ 4

ผลและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษารับรู้ปัญหา ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของประชาชนในชุมชน : กรณีของ 2 หมู่บ้าน ในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจเป็นวิธีหลักจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 163 ตัวอย่าง และดำเนินการวิเคราะห์พร้อมนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง
2. การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง
3. ความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง
4. ความสนใจและแรงจูงใจของประชาชนในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง
5. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม
6. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น
7. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง
8. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง
9. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง
10. ความเห็นของผู้นำเกี่ยวกับปัญหาและการจัดการปัญหา

1. ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจ

1.1 ลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล สามารถแยกอธิบายตามลักษณะสำคัญได้ดังต่อไปนี้ (ตาราง 2)

เพศ : กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 54.0 และเพศชายร้อยละ 46.0

อายุ : กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านที่พบมากที่สุดคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วง 30-44 ปี ร้อยละ 54.0 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 45-59 ปี ร้อยละ 19.6 ช่วงอายุ 17-38 ปี ร้อยละ 19.0 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 59 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่างที่พบน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 7.4 อายุโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 39.8 ปี จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน : ครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนขนาดกลางคือ ร้อยละ 68.7 มีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในช่วง 4-6 คน รองลงมา ร้อยละ 28.8 มีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในช่วง 1-3 คน และร้อยละ 2.5 มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน โดยเฉลี่ยแล้วมีสมาชิก 4.2 คนต่อครัวเรือน ซึ่งเป็นขนาดครัวเรือนที่พบโดยทั่วไปในสังคมชนบท

การนับถือศาสนา : กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ทั้งนี้เนื่องจากในหมู่บ้านทั้งสองไม่มีผู้นับถือศาสนาอื่นเลย

ระดับการศึกษา : กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 60.7 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 22.7 ในขณะที่ผู้ที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญาและระดับปริญญาตรี มีเพียงร้อยละ 7.4 และ 5.5 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าร้อยละ 3.7 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาในระบบ โดยที่ค่าเฉลี่ยของจำนวนปีที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทั้งสองเข้ารับการศึกษาในระบบคือ 6.8 ปี แสดงว่าพื้นฐานการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างต่ำ ซึ่งพบได้ในชนบทไทยโดยทั่วไป

อาชีพหลัก : กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักทำสวนยางพารามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.4 ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากอำเภอนาทวีมีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกยางพาราเป็นจำนวนมากและเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ประชาชนส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพการทำสวนยางและมีรายได้จากการทำสวนยางพาราเป็นหลัก รองลงมาคือ กลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 3.1 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 2.5 นอกจากนี้ยังพบว่าร้อยละ 1.8 และ 1.2 ของกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพหลักรับราชการและลูกจ้างบริษัทหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ

อาชีพรอง : กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน ร้อยละ 24.5 ทำสวนผลไม้ ซึ่งเป็นอาชีพรองที่พบบ่อยที่สุด รองลงมาคือ ร้อยละ 6.1 ทำการค้าขาย ที่เหลือประกอบอาชีพรองประเภทต่างๆ ในสัดส่วนที่น้อยคือ รับจ้างทั่วไป ได้แก่ รับจ้างกรีดยางและรับจ้างถางป่า ร้อยละ 4.3 ทำสวนยางพารา ร้อยละ 3.7 ทำนา ร้อยละ 3.7 และอื่นๆ เช่น ปลูกผัก เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ เพียงร้อยละ 1.8

ตาราง 2 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน

ลักษณะส่วนบุคคล	หมู่บ้านโคกจาง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	47	51.6	28	38.9	75	46.0
หญิง	44	48.4	44	61.1	88	54.0
อายุ						
15-29 ปี	13	14.3	18	25.0	31	19.0
30-44 ปี	48	52.7	40	55.6	88	54.0
45-59 ปี	21	23.1	11	15.3	32	19.6
มากกว่า 59 ปี	9	9.9	3	4.2	12	7.4
เฉลี่ย 39.8 ปี						
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.5						
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน						
1-3 คน	29	31.9	18	25.0	47	28.8
4-6 คน	61	67.0	51	70.8	112	68.7
มากกว่า 6 คน	1	1.1	3	4.2	4	2.5
เฉลี่ย 4.2 คน						
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.3						
การนับถือศาสนา						
พุทธ	91	100.0	72	100.0	163	100.0
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้รับการศึกษา	2	2.2	4	5.6	6	3.7
ประถมศึกษา	53	58.2	46	63.9	99	60.7
มัธยมศึกษา	23	25.3	14	19.4	37	22.7
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	6	6.6	6	8.3	12	7.4
ปริญญาตรี	7	7.7	2	2.8	9	5.5
จำนวนปีที่ศึกษา 6.8 ปี						
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.9						

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	หมู่บ้าน โศกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งลิง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลัก						
สวนยาง	82	90.1	67	93.1	149	91.4
รับจ้างทั่วไป	3	3.3	1	1.4	4	2.5
ค้าขาย	2	2.2	3	4.2	5	3.1
รับราชการ	2	2.2	1	1.4	3	1.8
ลูกจ้างบริษัท/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	2.2	-	-	2	1.2
อาชีพรอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
สวนยาง	4	4.4	2	2.8	6	3.7
สวนผลไม้	26	28.6	14	19.4	40	24.5
ทำนา	3	3.3	3	4.2	6	3.7
รับจ้างทั่วไป	3	3.3	4	5.6	7	4.3
ค้าขาย	9	9.9	1	1.4	10	6.1
อื่นๆ	-	-	3	4.2	3	1.8

การได้รับข่าวสาร:กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดของทั้งสองหมู่บ้านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 68.7 รองลงมาได้แก่ หอกระจายข่าว ร้อยละ 28.8 และวิทยุ ร้อยละ 19.6 ตามลำดับ แต่หากจำแนกตามหมู่บ้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลิงได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากสื่อที่สำคัญ 3 อันดับแรก คือ โทรทัศน์ ร้อยละ 79.2 หอกระจายข่าว ร้อยละ 27.8 และหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 22.2 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โศกจงได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากสื่อที่สำคัญ 3 อันดับแรก คือ โทรทัศน์ ร้อยละ 60.4 หอกระจายข่าว ร้อยละ 29.7 และวิทยุ ร้อยละ 23.1 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้โทรทัศน์จะเป็นแหล่งข่าวที่สำคัญที่สุดของทั้งสองหมู่บ้านแต่แหล่งข่าวอันดับรองลงมาแตกต่างกันออกไปเล็กน้อย อาจเป็นเพราะมีแหล่งข่าวสารซึ่งจัดบริการไว้ในระดับชุมชนแตกต่างกัน เช่น หอกระจายข่าว ซึ่งหมู่บ้าน โศกจงมีบริการที่ดีและทั่วถึงกว่า นอกจากการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านยังได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางโดยเฉลี่ย ร้อยละ 52.8 โดยที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โศกจงที่ได้รับข่าวสารด้านนี้สูงถึง ร้อยละ 60.4 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างใน

หมู่บ้านทุ่งลิงกลับไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางสูงถึงร้อยละ 56.9 (ตาราง 3)

สำหรับระดับของการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ โดยรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านได้รับข่าวสารในระดับต่ำ ร้อยละ 58.9 รองลงมาได้รับข่าวสารในระดับปานกลาง ร้อยละ 35.6 ในขณะที่ผู้ที่ได้รับข่าวสารในระดับสูง มีเพียงร้อยละ 5.5 แสดงให้เห็นว่าการเข้าถึงข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมและแหล่งข้อมูลข่าวสารมีความแตกต่างกันพอสมควรระหว่างสองหมู่บ้าน แต่ระดับของการได้รับข่าวสารยังจัดอยู่ในระดับต่ำทั้งสองหมู่บ้าน (ตาราง 4)

ตาราง 3 การได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ จำแนกตามหมู่บ้าน

การได้รับข่าวสาร	หมู่บ้าน โลกจง (n=91)		หมู่บ้าน ทุ่งลิง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์						
ทุกวัน	46	50.5	17	23.6	63	38.7
สัปดาห์ละ 1-2 วัน	14	15.4	15	20.8	29	17.8
เดือนละ 1-2 ครั้ง	7	7.7	17	23.6	24	14.7
นานๆ ครั้ง	11	12.1	19	26.4	30	18.4
ไม่เคยได้รับ	13	14.3	4	5.6	17	10.4
วิทยุ						
ทุกวัน	19	20.9	6	8.3	25	15.3
สัปดาห์ละ 1-2 วัน	14	15.4	5	6.9	19	11.7
เดือนละ 1-2 ครั้ง	7	7.7	11	15.3	18	11.0
นานๆ ครั้ง	21	23.1	23	31.9	44	27.0
ไม่เคยได้รับ	30	33.0	27	37.5	57	35.0
หนังสือพิมพ์						
ทุกวัน	7	7.7	1	1.4	8	4.9
สัปดาห์ละ 1-2 วัน	8	8.8	4	5.6	12	7.4
เดือนละ 1-2 ครั้ง	10	11.0	8	11.1	18	11.0
นานๆ ครั้ง	35	38.5	22	30.6	57	35.0
ไม่เคยได้รับ	31	34.1	37	51.4	68	41.7

ตาราง 3 (ต่อ)

การได้รับข่าวสาร	หมู่บ้านโคกจาง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิคยสาร/วารสาร						
ทุกวัน	1	1.1	-	-	1	0.6
สัปดาห์ละ 1-2 วัน	2	2.2	-	-	2	1.2
เดือนละ 1-2 ครั้ง	2	2.2	4	5.6	6	3.7
นานๆ ครั้ง	27	29.7	9	12.5	36	22.1
ไม่เคยได้รับ	59	64.8	59	81.9	118	72.4
หออกระจายข่าว						
ทุกวัน	39	42.9	14	19.4	53	32.5
สัปดาห์ละ 1-2 วัน	14	15.4	7	9.7	21	12.9
เดือนละ 1-2 ครั้ง	4	4.4	12	16.7	16	9.8
นานๆ ครั้ง	21	23.1	11	15.3	32	19.6
ไม่เคยได้รับ	13	14.3	28	38.9	41	25.2
เอกสารทางวิชาการ						
ทุกวัน	-	-	-	-	-	-
สัปดาห์ละ 1-2 วัน	2	2.2	-	-	2	1.2
เดือนละ 1-2 ครั้ง	-	-	3	4.2	3	1.8
นานๆ ครั้ง	26	28.6	8	11.1	34	20.9
ไม่เคยได้รับ	63	69.2	61	84.7	124	76.1
เพื่อน/บุคคลในบ้าน						
ทุกวัน	16	17.6	1	1.4	17	10.4
สัปดาห์ละ 1-2 วัน	22	24.2	2	2.8	24	14.7
เดือนละ 1-2 ครั้ง	11	12.1	4	5.6	15	9.2
นานๆ ครั้ง	17	18.7	20	27.8	37	22.7
ไม่เคยได้รับ	25	27.5	45	62.5	70	42.9
การเข้าร่วมประชุม						
ทุกวัน	-	-	-	-	-	-
สัปดาห์ละ 1-2 วัน	-	-	-	-	-	-
เดือนละ 1-2 ครั้ง	16	17.6	10	13.9	26	16.0
นานๆ ครั้ง	9	9.9	7	9.7	16	9.8
ไม่เคยได้รับ	66	72.5	55	76.4	121	74.2

ตาราง 3 (ต่อ)

การได้รับข่าวสาร	หมู่บ้านโคกจ้ง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งล้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การอบรม/สัมมนา						
ทุกวัน	-	-	-	-	-	-
สัปดาห์ละ 1-2 วัน	-	-	-	-	-	-
เดือนละ 1-2 ครั้ง	3	3.3	1	1.4	4	2.5
นานๆ ครั้ง	11	12.1	6	8.3	17	10.4
ไม่เคยได้รับ	77	84.6	65	90.3	142	87.1
แหล่งข่าวสาร (3 อันดับแรก)						
โทรทัศน์	55	60.4	57	79.2	112	68.7
หอกระจายข่าว	27	29.7	20	27.8	47	28.8
วิทยุ	21	23.1	11	15.3	32	19.6
หนังสือพิมพ์	6	6.6	16	22.2	22	13.5
ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม						
จากโรงอบ/รมยาง						
ได้รับ	55	60.4	31	43.1	86	52.8
ไม่ได้รับ	36	39.6	41	56.9	77	47.2

ตาราง 4 ระดับการได้รับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ระดับการได้รับข่าวสาร	หมู่บ้านโคกจ้ง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งล้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ (0-1.33 คะแนน)	48	52.7	48	66.7	96	58.9
ปานกลาง (1.34-2.66 คะแนน)	36	39.6	22	30.6	58	35.6
สูง (2.67-4.00 คะแนน)	7	7.7	2	2.8	9	5.5

ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน : กลุ่มตัวอย่างเพียง 1 ใน 3 ของทั้งสองหมู่บ้านหรือร้อยละ 33.7 เคยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน เมื่อพิจารณาแยกตามหมู่บ้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านทุ่งตั้งมีผู้ที่เคยเข้าร่วมในกิจกรรมในสัดส่วนที่สูงกว่าเล็กน้อย สำหรับกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โคกจงได้เข้าร่วมเรียงลำดับตามความถี่ ได้แก่ เข้าร่วมประชุมเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย การขุดลอกบ่อบำบัดน้ำเสียของโรงอบ/รมยาง และการพัฒนาหมู่บ้าน นอกจากนี้แล้วยังทราบจากการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการว่ามีการร้องเรียนในกรณีที่โรงอบ/รมยางปล่อยน้ำเสียส่งผลกระทบต่อชาวบ้านในละแวกใกล้เคียง แต่มีการกล่าวถึงในประเด็นการร้องเรียนน้อยมาก สำหรับหมู่บ้านทุ่งตั้ง กิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมมากที่สุดคือ การพัฒนาหมู่บ้าน เช่น ปลูกต้นไม้ในหมู่บ้าน ตามด้วยการมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและการขุดลอกบ่อบำบัดน้ำเสียของโรงอบ/รมยาง จะเห็นได้ว่าจำนวนกิจกรรมที่มีการเข้าร่วมปฏิบัติ มีความแตกต่างระหว่างชุมชน โดยที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โคกจงมีกิจกรรมมากกว่า ในขณะที่ความถี่ในการมีส่วนร่วมโดยรวม กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งเข้าร่วมมากกว่า แต่เป็นที่น่าสังเกตประการหนึ่งคือ กิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งเข้าร่วมมากที่สุดคือ กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งอาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม (ตาราง 5)

ตาราง 5 ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	หมู่บ้านโคกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ผ่านมามีส่วนร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม						
มี	27	29.7	28	38.9	55	33.7
ไม่มี	64	70.3	44	61.1	108	66.3
กิจกรรมที่เข้าร่วม (เฉพาะผู้ที่เคยมีส่วนร่วม)						
ประชุมเพื่อร่วมกันระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย	8	8.8	1	1.4	9	5.5
กำจัดขยะมูลฝอย	2	2.2	-	-	2	1.2
การขุดลอกบ่อบำบัดน้ำเสีย	7	7.7	2	2.8	9	5.5
พัฒนาหมู่บ้าน	5	5.5	21	29.2	26	16.0
ประสานงาน โดยแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาแก้ไข	2	2.2	-	-	2	1.2

1.2 ปัจจัยทางสังคม ในการศึกษาปัจจัยทางสังคมได้พิจารณาเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน และการดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยง ผลการวิเคราะห์สามารถเสนอได้ดังต่อไปนี้ (ตาราง 6)

การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน : กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านเป็นสมาชิกองค์กร/กลุ่มกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนถึงร้อยละ 65.0 และเมื่อแยกประเภทของการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์โรงอบ/รมยงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.4 โดยที่สัดส่วนของผู้ที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์โรงอบ/รมยงในหมู่บ้านทุ่งล้งสูงกว่าในหมู่บ้านโคกจ้งพอสสมควร ที่เหลือเป็นสมาชิกกลุ่มประเภทต่างๆ กระจายออกไปได้แก่ สมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 19.6 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้งมีส่วนร่วมการเป็นสมาชิกสูงกว่าในหมู่บ้านโคกจ้ง ส่วนการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์และสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรนั้นพบความแตกต่างระหว่างหมู่บ้านอย่างชัดเจน โดยที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้งเป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์และสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้งมากพอสมควร นอกจากนี้แล้วยังเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ เพียงเล็กน้อย ได้แก่ เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 3.7 เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาสวนสงเคราะห์ ร้อยละ 3.1 เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 2.8 เป็นสมาชิกสภา อบต. ร้อยละ 1.2 และเป็นตำรวจชุมชน ร้อยละ 1.2 โดยที่ข้อมูลไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างหมู่บ้าน แสดงว่าแม้จะมีผู้เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ มากกว่าครึ่ง แต่ผู้ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์โรงอบ/รมยงมีไม่สูงนัก ซึ่งเป็นข้อสังเกตที่น่าสนใจที่จะใช้ในการพิจารณาประกอบการวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงกับการจัดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยงต่อไป

การดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยง : กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน มีผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในกลุ่มต่างๆ ของชุมชนเพียงเล็กน้อย ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการของกลุ่ม/องค์กร คิดเป็นร้อยละ 3.1 ส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธาน รองประธานและเลขานุการมีในสัดส่วนที่น้อยมาก แสดงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสหกรณ์โรงอบ/รมยงในแต่ละชุมชนมีน้อยมาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องในฐานะสมาชิกที่รับผลประโยชน์และมีส่วนร่วมโดยทั่วไปเท่านั้น

ตาราง 6 ปัจจัยทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ปัจจัยทางสังคม	หมู่บ้าน โลกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งล้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน						
เป็น	58	63.7	48	66.7	106	65.0
ไม่เป็น	33	36.3	24	33.3	57	35.0
กลุ่มที่เป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
กลุ่มพัฒนาสวนสงเคราะห์	2	2.2	3	4.2	5	3.1
กลุ่มเกษตรกร	6	6.6	-	-	6	3.7
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	7	7.7	7	9.7	14	8.6
กลุ่มสหกรณ์โรงอบ/รมยาง	29	31.9	32	44.4	61	37.4
กลุ่ม ชกส.	13	14.3	19	26.4	32	19.6
สมาชิกสภา อบต.	2	2.2	-	-	2	1.2
คณะกรรมการหมู่บ้าน	2	2.2	2	2.8	4	2.8
กลุ่มออมทรัพย์	21	23.1	1	1.4	22	13.5
สำรวจชุมชน	2	2.2	-	-	2	1.2
การดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยาง						
ไม่ได้ดำรงตำแหน่งใดๆ	84	92.3	69	95.8	153	93.9
ประธาน	2	2.2	-	-	2	1.2
รองประธาน	1	1.1	-	-	1	0.6
เลขานุการ	2	2.2	1	1.4	3	1.8
คณะกรรมการ	3	3.3	2	2.8	5	3.1

1.3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้พิจารณาตัวแปรทางเศรษฐกิจถึง 4 ประการด้วยกันคือ รายได้จากอาชีพหลัก รายได้จากอาชีพรอง พื้นที่ถือครองทั้งหมด และพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ (ตาราง 7)

รายได้จากอาชีพหลัก : เมื่อจำแนกตามหมู่บ้าน จะเห็นได้ว่ารายได้จากอาชีพหลักในหมู่บ้าน โลกจงและหมู่บ้านทุ่งล้งมีความแตกต่างกัน โดยที่ช่วงรายได้ที่พบมากที่สุดของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โลกจงคือ มีรายได้จากอาชีพหลักอยู่ในช่วง 15,001-30,000 บาท/ปี/ครัวเรือน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 29.7 รองลงมา ร้อยละ 26.4 มีรายได้มากกว่า 60,000 บาท/ปี/ครัวเรือน และร้อยละ 23.1 มีรายได้อยู่ในช่วง 45,001-60,000 บาท/ปี/ครัวเรือน ในขณะที่รายได้ของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้งที่

ตาราง 7 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	หมู่บ้าน โศกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งล้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้จากอาชีพหลัก(บาท/ปี/ครัวเรือน)						
15,000 และน้อยกว่า	5	5.5	10	13.9	15	9.2
15,001-30,000	27	29.7	16	22.2	43	26.4
30,001-45,000	14	15.4	9	12.5	23	14.1
45,001-60,000	21	23.1	10	13.9	31	19.0
มากกว่า 60,000	24	26.4	27	37.5	51	31.3
เฉลี่ย		54,552.7		61,355.8		57,557.8
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		44,827.7		52,908.1		48,525.5
รายได้จากอาชีพอื่น(บาท/ปี/ครัวเรือน)						
ไม่มี	72	79.1	55	76.4	127	77.9
15,000 และน้อยกว่า	9	9.9	11	15.3	20	12.3
15,001-30,000	3	3.3	-	-	3	1.8
มากกว่า 30,000	7	7.7	6	8.3	13	8.0
เฉลี่ย		6,072.5		6,851.4		6,416.6
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		16,608.0		22,641.4		19,443.8
พื้นที่ถือครองทั้งหมด (ไร่/ครัวเรือน)						
ไม่มี	5	5.5	2	2.8	7	4.3
1-10	23	25.3	16	22.2	39	23.9
11-20	23	25.3	19	26.4	42	25.8
21-30	22	24.2	16	22.2	38	23.3
31-40	4	4.4	8	11.1	12	7.4
มากกว่า 40	14	15.4	11	15.3	25	15.3
เฉลี่ย		22.3		26.6		24.2
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		15.8		20.6		18.1

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	หมู่บ้านโคกทอง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่/ครัวเรือน)						
สวนยางพารา						
ไม่มี	5	5.5	2	2.8	7	4.3
1-10	27	29.7	19	26.4	46	28.2
11-20	27	29.7	22	30.6	49	30.1
21-30	18	19.8	15	20.8	33	20.2
31-40	5	5.5	4	5.6	9	5.5
มากกว่า 40	9	9.9	10	13.9	19	11.7
เฉลี่ย		20.4		24.8		22.3
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		14.5		19.4		16.9
สวนผลไม้ (ไร่/ครัวเรือน)						
ไม่ทำ	65	71.4	58	80.6	123	75.5
1-9	18	19.8	11	15.3	29	17.8
10-17	6	6.6	2	2.8	8	4.9
มากกว่า 17	2	2.2	1	1.4	3	1.8
เฉลี่ย		1.8		1.2		1.6
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		4.0		3.6		3.8
ทำนา (ไร่/ครัวเรือน)						
ไม่ทำ	88	96.7	70	97.2	158	96.9
1-3	2	2.2	-	-	2	1.2
4-6	-	-	1	1.4	1	0.6
มากกว่า 6	1	1.1	1	1.4	2	1.2
เฉลี่ย		0.2		0.2		0.2
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		1.1		1.3		1.2

พบมากที่สุดคือ มีรายได้มากกว่า 60,000บาท/ปี/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา ร้อยละ 22.2 มีรายได้อยู่ในช่วง 15,001-30,000 บาท/ปี/ครัวเรือน และร้อยละ 13.9 มีรายได้ในช่วง 45,001-60,000 บาท/ปี/ครัวเรือน โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจมีรายได้ 54,552.7 บาท/ปี/ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้งมีรายได้ 61,355.8 บาท/ปี/ครัวเรือน และกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีรายได้ 57,557.8 บาท/ปี/ครัวเรือน ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากการประกอบอาชีพหลักและเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ที่เป็นตัวเงินอย่างสำคัญคือ การทำสวนยางพาราตนเอง ทั้งนี้โดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้งมีขนาดของสวนยางที่ถือครองสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านโคกจ เป็นที่น่าสังเกตว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้จากอาชีพหลักในทั้งสองหมู่บ้านมีค่าสูงมาก แสดงให้เห็นถึงความไม่สม่ำเสมอของระดับรายได้ระหว่างกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านด้วย

รายได้จากอาชีพรอง : ในส่วนของรายได้ที่มาจากอาชีพอื่นๆ ที่นอกเหนือจากอาชีพหลักพบว่า ร้อยละ 77.9 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านไม่มีรายได้จากอาชีพอื่นๆ เลย โดยที่ไม่พบความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดระหว่างสองหมู่บ้าน แสดงว่าอาชีพทางเลือกในพื้นที่นี้มีจำกัดมาก ทำให้ครัวเรือนส่วนมากต้องพึ่งรายได้จากอาชีพหลักเพียงอย่างเดียวเป็นสำคัญ ในบรรดาผู้ที่มียาได้จากอาชีพอื่นๆ พบว่ามีรายได้ในช่วง 15,000 บาท/ปี/ครัวเรือนหรือน้อยกว่าเป็นกลุ่มที่พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.3 รองลงมา ร้อยละ 8.0 มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท/ปี/ครัวเรือน และร้อยละ 1.8 มีรายได้ในช่วง 15,001-30,000 บาท/ปี/ครัวเรือน ตามลำดับ โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจมีรายได้จากอาชีพอื่นๆ นอกเหนือจากอาชีพหลัก 6,072.5 บาท/ปี/ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้งมีรายได้ 6,851.4 บาท/ปี/ครัวเรือน และโดยเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีรายได้ 6,416.6 บาท/ปี/ครัวเรือน อย่างไรก็ตามความแปรปรวนของรายได้จากอาชีพรองมีสูงมาก สังเกตได้จากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่มีค่าสูงมาก อาชีพรองที่ทำรายได้ให้กับกลุ่มตัวอย่างนอกเหนือจากยางพาราที่พบมากที่สุดคือ การทำสวนผลไม้ ซึ่งพืชที่นิยมปลูกในพื้นที่นี้ได้แก่ ทุเรียนและเงาะ

พื้นที่ถือครองทั้งหมด : เมื่อจำแนกเป็นรายหมู่บ้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจมีพื้นที่ถือครองโดยเฉลี่ย 22.3 ไร่/ครัวเรือน และกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้งมีพื้นที่ถือครองโดยเฉลี่ย 26.6 ไร่/ครัวเรือน โดยที่กลุ่มตัวอย่างของทั้งสองหมู่บ้านมีพื้นที่ถือครองโดยเฉลี่ย 24.2 ไร่/ครัวเรือน เมื่อจำแนกตามขนาดพื้นที่ถือครองเป็นช่วงๆ ที่พบมากที่สุดคือ ร้อยละ 25.8 มีพื้นที่ถือครองอยู่ในช่วง 11-20 ไร่/ครัวเรือน รองลงมา ร้อยละ 23.9 มีพื้นที่ถือครองอยู่ในช่วง 1-10 ไร่/ครัวเรือน ร้อยละ 23.3 มีพื้นที่ถือครองอยู่ในช่วง 21-30 ไร่/ครัวเรือน และร้อยละ 15.3 มีพื้นที่ถือครองมากกว่า 40 ไร่/ครัวเรือน การกระจายของพื้นที่ถือครองไม่พบความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างหมู่บ้านนอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนร้อยละ 4.3 ที่เช่าพื้นที่ทำกินจากบุคคลในท้องถิ่นหรือรับจ้างกรีดยางของผู้อื่น เนื่องจาก

ไม่มีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง การกระจายของขนาดพื้นที่ถือครองมีความคล้ายคลึงกันมาก ระหว่างสองหมู่บ้าน

พื้นที่ทำการเกษตร : เมื่อพิจารณาเฉพาะพื้นที่ทำการเกษตรพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นสวนยางพารา โดยที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้งมีพื้นที่สวนยางพาราเฉลี่ย 20.4 ไร่/ครัวเรือน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้งมีพื้นที่สวนยางพาราเฉลี่ย 24.8 ไร่/ครัวเรือนซึ่งสูงกว่าในหมู่บ้านโคกจ้งเล็กน้อย และกลุ่มตัวอย่างของทั้งสองหมู่บ้านมีพื้นที่สวนยางพาราเฉลี่ย 22.3 ไร่/ครัวเรือน โดยที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีพื้นที่สวนยางพาราอยู่ในช่วง 11-20 ไร่/ครัวเรือน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.1 รองลงมา ร้อยละ 28.2 มีพื้นที่สวนยางพาราอยู่ในช่วง 1-10 ไร่/ครัวเรือน ร้อยละ 20.2 มีพื้นที่สวนยางพาราอยู่ในช่วง 21-30 ไร่/ครัวเรือน ร้อยละ 11.7 มีพื้นที่สวนยางพารามากกว่า 40 ไร่/ครัวเรือน และร้อยละ 5.5 มีพื้นที่สวนยางพาราอยู่ในช่วง 31-40 ไร่/ครัวเรือน ส่วนที่เหลือร้อยละ 4.3 ไม่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราเป็นของตนเอง การกระจายของพื้นที่สวนยางพาราไม่มีความแตกต่างชัดเจนระหว่างหมู่บ้าน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า พบผู้ที่มีสวนยางพาราในช่วง 1-10 ไร่/ครัวเรือน ในหมู่บ้านโคกจ้งสูงกว่าในหมู่บ้านทุ่งล้งเล็กน้อย ในทางตรงกันข้ามพบผู้ที่มีสวนยางพารามากกว่า 40 ไร่/ครัวเรือน ในหมู่บ้านทุ่งล้งสูงกว่าในหมู่บ้านโคกจ้งเล็กน้อย สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นที่สำหรับทำสวนผลไม้มิมีบ้างพอสมควรในทั้งสองหมู่บ้าน แต่ในหมู่บ้านโคกจ้งมีสัดส่วนสูงกว่าในหมู่บ้านทุ่งล้ง ซึ่งขนาดพื้นที่สวนผลไม้ของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้งโดยเฉลี่ย 1.8 ไร่/ครัวเรือน และขนาดของพื้นที่สวนผลไม้ที่พบมากที่สุดคือ ร้อยละ 19.8 มีพื้นที่ปลูกไม้ผลอยู่ในช่วง 1-9 ไร่/ครัวเรือน รองลงมา ร้อยละ 6.6 มีพื้นที่ปลูกไม้ผลอยู่ในช่วง 10-17 ไร่/ครัวเรือน และร้อยละ 2.2 มีพื้นที่ปลูกไม้ผลมากกว่า 17 ไร่/ครัวเรือน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้งมีพื้นที่สวนผลไม้โดยเฉลี่ย 1.2 ไร่/ครัวเรือน และขนาดของพื้นที่สวนผลไม้ที่พบมากที่สุดคือ ร้อยละ 15.3 มีพื้นที่ปลูกไม้ผลอยู่ในช่วง 1-9 ไร่/ครัวเรือน รองลงมา ร้อยละ 2.8 มีพื้นที่ปลูกไม้ผลอยู่ในช่วง 10-17 ไร่/ครัวเรือน และร้อยละ 1.4 มีพื้นที่ปลูกไม้ผลมากกว่า 17 ไร่/ครัวเรือน นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างยังมีพื้นที่สำหรับทำน่าน้อยมาก โดยที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีพื้นที่ทำนาโดยเฉลี่ยในสัดส่วนที่เท่ากันคือ มีเพียง 0.2 ไร่/ครัวเรือนเท่านั้น

2. การรับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

ในการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการศึกษาการรับรู้และระดับของการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่วนที่สองเป็นการศึกษาการรับรู้และระดับของการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ซึ่งสามารถแสดงผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

2.1 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง

จากการศึกษาการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านพบว่าโดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไปในทิศทางเดียวกัน และมีการรับรู้ในแต่ละเรื่องในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงจนถึงสูงมาก ยกเว้นในบางเรื่องเท่านั้น เห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถือเป็นหน้าที่ของทุกคน คิดเป็นร้อยละ 96.9 ร้อยละ 90.2 รับรู้ว่าการที่จะควบคุมและลดปัญหาน้ำเสียจำเป็นต้องขยายพื้นที่เพื่อก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียของโรงอบ/รมยาง และหากมีการปล่อยน้ำเสียไปยังบริเวณใกล้เคียงจะก่อให้เกิดปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็น ร้อยละ 82.8 รับรู้ว่าการปล่อยน้ำเสีย ร้อยละ 68.1 และร้อยละ 56.4 รับรู้ที่สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติลดลง เช่น บ่อน้ำบาดาลมีกลิ่นไม่สามารถนำมาใช้อุปโภคบริโภคได้ โดยเฉพาะในครัวเรือนที่อยู่ใกล้โรงอบ/รมยาง แต่มีบางปัญหาซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านตอบว่าไม่ทราบในสัดส่วนที่สูง ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่ไม่เด่นชัดและส่งผลกระทบต่ออ้อมแก่กลุ่มตัวอย่าง เช่น เมื่อมีการปล่อยน้ำเสียของโรงอบ/รมยางแล้วส่งผลกระทบต่อประชาชนในด้านการเจ็บป่วย พื้นที่ทำการเกษตรได้รับความเสียหาย สัตว์เลี้ยงได้รับอันตรายจากการเลี้ยงแบบปล่อยให้หากินในบริเวณที่ได้รับผลกระทบและสัตว์น้ำในคลองตามธรรมชาติภายในหมู่บ้านตาย

หากจำแนกตามหมู่บ้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันในเรื่องคือ กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโลกจงส่วนใหญ่ทราบว่าโรงอบ/รมยางเป็นตัวปล่อยน้ำเสียสู่แหล่งน้ำธรรมชาติทำให้แหล่งน้ำเน่าเสีย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งส่วนใหญ่กลับตอบว่าไม่ทราบแต่อย่างไรก็ตาม สัดส่วนระหว่างผู้ที่ตอบว่าทราบและไม่ทราบต่างกันไม่มากนักระหว่างสองหมู่บ้าน (ตาราง 8)

สรุปในภาพรวมโดยการพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมของแต่ละหมู่บ้านแล้วนำมาจัดกลุ่มตามระดับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ระดับปานกลางถึงระดับสูงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 44.8 และ 46.0 ตามลำดับ โดยมีความแตกต่างระหว่างสองหมู่บ้านเล็กน้อยคือ ในหมู่บ้านโลกจงมีการรับรู้ในระดับสูงมากที่สุด ร้อยละ 47.3 ทั้งนี้เนื่องจากเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานและปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโลกจงกำลังประสบกับปัญหาดังกล่าวอยู่ ซึ่งต่างกับกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งที่ประสบกับปัญหาในลักษณะดังกล่าวน้อยกว่า สอดคล้องกับผลการจัดกลุ่มตามระดับของการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งมีการรับรู้ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 45.8 ในขณะที่ผู้รับรู้ในระดับต่ำมีสัดส่วนน้อยมากในทั้งสองหมู่บ้าน (ตาราง 9)

ตาราง 8 การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	หมู่บ้าน โศกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งลิง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของทุกคน						
ทราบ	87	95.6	71	98.6	158	96.9
ไม่ทราบ	4	4.4	1	1.4	5	3.1
2. ประชาชนไม่ให้ความสำคัญต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเนื่องจากเป็นเรื่องไกลตัวและมีภาระในการประกอบอาชีพ*						
ทราบ	46	50.5	43	59.7	89	54.6
ไม่ทราบ	45	49.5	29	40.3	74	45.4
3. การปล่อยน้ำเสียของโรงอบ/รมยางสามารถทำได้โดยไม่ผิดกฎหมาย*						
ทราบ	18	19.8	23	31.9	41	25.2
ไม่ทราบ	73	80.2	49	68.1	122	74.8
4. การที่จะควบคุมและลดปัญหาน้ำเสียของโรงอบ/รมยางนั้นจำเป็นต้องขยายพื้นที่เพิ่มขึ้นในการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย						
ทราบ	83	91.2	64	88.9	147	90.2
ไม่ทราบ	8	8.8	8	11.1	16	9.8
5. ในช่วงฝนตกหนักและมีปริมาณน้ำยางสูงสุดจะเกิดปัญหาน้ำเสียและกลิ่นจากโรงอบ/รมยางมาก						
ทราบ	76	83.5	58	80.6	134	82.2
ไม่ทราบ	15	16.5	14	19.4	29	17.8
6. การก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียจะเป็นวิธีการหนึ่งในการควบคุมและลดปัญหาน้ำเสียของโรงอบ/รมยาง						
ทราบ	84	92.3	67	93.1	151	92.6
ไม่ทราบ	7	7.7	5	6.9	12	7.4

ตาราง 8 (ต่อ)

การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	หมู่บ้าน โศกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. การขุดลอกบ่อพักน้ำเสียของโรงอบ/รม ยagnั้นเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและสิ้นเปลืองค่า ใช้จ่าย*						
ทราบ	24	26.4	17	23.6	41	25.2
ไม่ทราบ	67	73.6	55	76.4	122	74.8
8. ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเกิด จากขั้นตอนของกระบวนการผลิตยางแผ่น รวมควันของโรงอบ/รมยาง						
ทราบ	81	89.0	63	87.5	144	88.3
ไม่ทราบ	10	11.0	9	12.5	19	11.7
9. โรงอบ/รมยางเป็นตัวปล่อยน้ำเสียสู่แหล่งน้ำ ธรรมชาติทำให้น้ำเน่าเสีย คนในชุมชนไม่มี ส่วนทำให้น้ำเน่าเสีย*						
ทราบ	49	53.8	30	41.7	79	48.5
ไม่ทราบ	42	46.2	42	58.3	84	51.5
10. การปล่อยน้ำเสียของโรงอบ/รมยางไป ยังบริเวณใกล้เคียงส่งผลกระทบต่อ ดำรงชีวิตในค้ำน						
10.1 เจ็บป่วย						
ทราบ	42	46.2	22	30.6	64	39.3
ไม่ทราบ	49	53.8	50	69.4	99	60.7
10.2 กลิ่นเหม็น/อากาศเสีย						
ทราบ	76	83.5	59	81.9	135	82.8
ไม่ทราบ	15	16.5	13	18.1	28	17.2
10.3 แหล่งน้ำเน่าเสีย						
ทราบ	66	72.5	45	62.5	111	68.1
ไม่ทราบ	25	27.5	27	37.5	52	31.9

ตาราง 8 (ต่อ)

การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	หมู่บ้าน โศกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งล้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
10.4 พื้นที่ทำการเกษตรได้รับความเสียหาย						
ทราบ	36	39.6	36	50.0	72	44.2
ไม่ทราบ	55	60.4	36	50.0	91	55.8
10.5 สัตว์เลี้ยงได้รับอันตราย						
ทราบ	31	34.1	31	43.1	62	38.0
ไม่ทราบ	60	65.9	41	56.9	101	62.0
10.6 สัตว์น้ำในแหล่งน้ำตาย						
ทราบ	41	45.1	41	56.9	82	50.3
ไม่ทราบ	50	54.9	31	43.1	81	49.7
10.7 การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติลดลง						
ทราบ	55	60.4	37	51.4	92	56.4
ไม่ทราบ	36	39.6	35	48.6	71	43.6
คะแนนเฉลี่ยรวม		9.84		9.82		9.83

*ข้อมูลความจริงนิเสธ

ตาราง 9 ระดับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ระดับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	หมู่บ้าน โศกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งล้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ (0-5.33 คะแนน)	8	8.8	7	9.7	15	9.2
ปานกลาง (5.34-10.66 คะแนน)	40	44.0	33	45.8	73	44.8
สูง (10.67-16.00 คะแนน)	43	47.3	32	44.4	75	46.0

2.2 การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น

จากการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน พบว่าโดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์กรท้องถิ่นในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนักระหว่างสองหมู่บ้าน ซึ่งบทบาทขององค์กรท้องถิ่นที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ในสัดส่วนที่สูง ได้แก่ บทบาทในการเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อประสานงานกับหน่วยงานราชการให้เข้ามาแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง คิดเป็นร้อยละ 90.2 รองลงมาร้อยละ 88.3 รับรู้ในบทบาทของการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บทบาทในการรณรงค์ให้มีการรักษาความสะอาด การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ร้อยละ 85.9 และสามารถร่วมปฏิบัติงานกับประชาชนโดยให้ความช่วยเหลือในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ร้อยละ 82.8

หากจำแนกตามหมู่บ้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้งมีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในสัดส่วนที่สูงกว่าหมู่บ้านทุ่งล้งเล็กน้อย ซึ่งบทบาทขององค์กรท้องถิ่นที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้งมีการรับรู้ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้ง ได้แก่ บทบาทในการชี้แนะแนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทในการดูแลและบำรุงรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติที่เน่าเสียเนื่องจากการปล่อยน้ำเสียจากโรงอบ/รมยางที่ตั้งอยู่ในแต่ละท้องถิ่น แต่มีบางบทบาทขององค์กรท้องถิ่นที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้งรับรู้ได้ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้ง ได้แก่ บทบาทในการจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับโครงการด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน (ตาราง 10)

สรุปโดยรวมจากการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยรวมของแต่ละหมู่บ้านมาจัดกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ของการรับรู้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในทั้งสองหมู่บ้านมีการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในระดับสูงเป็นสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบทบาทที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เป็นลักษณะบทบาทหลักขององค์กรท้องถิ่นและประกอบกับกลุ่มตัวอย่างได้มีโอกาสทำงานร่วมกับองค์กรท้องถิ่นบ้าง โดยเฉพาะบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการเข้ามาแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางร่วมกันกับกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้ง ทำให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นได้มากขึ้นนั่นเอง รองลงมาที่มีการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในระดับปานกลางและต่ำ คิดเป็นร้อยละ 11.1 และ 1.8 ตามลำดับ โดยที่สัดส่วนของผู้ที่รับรู้ในระดับสูงในหมู่บ้านทุ่งล้งมีสูงกว่าในหมู่บ้านโคกจ้งเล็กน้อย โดยคิดเป็นร้อยละ 91.7 และ 83.5 ตามลำดับ (ตาราง 11)

ตาราง 10 การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น	หมู่บ้าน โลกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งล้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีบทบาทในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมรวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
ทราบ	78	85.7	66	91.7	144	88.3
ไม่ทราบ	13	14.3	6	8.3	19	11.7
2. มีหน้าที่ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยางโดยตรง						
ทราบ	69	75.8	59	81.9	128	78.5
ไม่ทราบ	22	24.2	13	18.1	35	21.5
3. หากองค์กรท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง ปัญหาก็จะแก้ไขได้ง่าย						
ทราบ	83	91.2	67	93.1	150	92.0
ไม่ทราบ	8	8.8	5	6.9	13	8.0
4. ไม่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างเต็มที่ ทำให้การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยางเกิดความล่าช้า						
ทราบ	61	67.0	52	72.2	113	69.3
ไม่ทราบ	30	33.0	20	27.8	50	30.7
5. มีบทบาทในการชี้แนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง						
ทราบ	81	89.0	60	83.3	141	86.5
ไม่ทราบ	10	11.0	12	16.7	22	13.5

ตาราง 10 (ต่อ)

การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น	หมู่บ้านโคกจ้ง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งล้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. มีบทบาทในการรณรงค์ให้มีการรักษา ความสะอาด กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่ง ปฏิกูลภายในชุมชน						
ทราบ	80	87.9	60	83.3	140	85.9
ไม่ทราบ	11	12.1	12	16.7	23	14.1
7. สามารถร่วมปฏิบัติงานกับประชาชน และให้ความช่วยเหลือ ในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน						
ทราบ	74	81.3	61	84.7	135	82.8
ไม่ทราบ	17	18.7	11	15.3	28	17.2
8. เป็นตัวแทนของประชาชนในการประสาน งานกับหน่วยงานราชการเพื่อเข้ามาแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง						
ทราบ	82	90.1	65	90.3	147	90.2
ไม่ทราบ	9	9.9	7	9.7	16	9.8
9. มีหน้าที่ดูแลและบำรุงรักษาแหล่งน้ำ ธรรมชาติที่เน่าเสียเนื่องจากการปล่อยน้ำ เสียจากโรงอบ/รมยางที่ตั้งอยู่ในแต่ละท้อง ถิ่นเพราะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตท้องถิ่นที่ รับผิดชอบ						
ทราบ	82	90.1	64	88.9	146	89.6
ไม่ทราบ	9	9.9	8	11.1	17	10.4
10. สามารถจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับ โครงการด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน						
ทราบ	66	72.5	65	90.3	131	80.4
ไม่ทราบ	25	27.5	7	9.7	32	19.6
คะแนนเฉลี่ยรวม		8.31		8.60		8.44

ตาราง 11 ระดับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ระดับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น	หมู่บ้าน โลกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ (0-3.33 คะแนน)	1	1.1	2	2.8	3	1.8
ปานกลาง (3.34-6.66 คะแนน)	14	15.4	4	5.6	18	11.1
สูง (6.67-10.00 คะแนน)	76	83.5	66	91.7	142	87.1

3. ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

การศึกษาความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น เป็นการศึกษาลักษณะบทบาทขององค์กรท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังและระดับของความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

จากการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทขององค์กรท้องถิ่นเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีความคาดหวังที่จะให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางอยู่ในระดับปานกลางจนถึงระดับสูง ลักษณะของบทบาทที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ในระดับสูง ได้แก่ บทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม การที่องค์กรท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยางจะทำให้ปัญหาแก้ได้ง่าย การเป็นผู้นำในการชี้แนะแนวทางการแก้ปัญหา และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหา และการดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติที่เน่าเสียอันเนื่องจากการปล่อยน้ำเสียจากโรงอบ/รมยาง สำหรับบทบาทที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่ บทบาทในการจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม การให้ความสนใจในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางอย่างจริงจัง และการมีอำนาจทางกฎหมายในการสั่งระงับและเก็บค่าปรับหากโรงอบ/รมยางก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสียแล้วส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก (ตาราง 12)

สรุปในภาพรวมโดยการพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมของแต่ละหมู่บ้านแล้วนำมาจัดกลุ่มตามระดับของความคาดหวังพบว่ากลุ่มตัวอย่างของทั้งสองหมู่บ้านมีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาในระดับสูงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.3 โดยที่ความแตกต่างระหว่างสองหมู่บ้านเห็นได้ไม่ชัดเจน (ตาราง 13)

ตาราง 12 ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก
โรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น	หมู่บ้านโคกจ้ง (n=91)	หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)	รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)
1. เห็นความสำคัญและมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางมากที่สุด	3.69	3.58	3.64
2. เป็นผู้ที่เข้าใจปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยางเป็นอย่างดี	3.62	3.58	3.60
3. ควรจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม	3.53	3.83	3.66
4. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง	3.76	3.88	3.81
5. ควรมีการวางแผนและหาแนวทางแก้ไขปัญหาสีเขียวจากโรงอบ/รมยาง เช่น การจัดการแหล่งน้ำธรรมชาติ	3.67	3.82	3.74
6. หากองค์กรท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง ปัญหาจะแก้ไขได้ง่าย	3.88	3.99	3.93
7. ควรจัดประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมและให้ความรู้ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง	3.76	3.69	3.73
8. ควรมีความกระตือรือร้นต่อการช่วยเหลือประชาชนในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง	3.82	3.72	3.78
9. ควรเก็บค่าปรับจากโรงอบ/รมยาง หากโรงอบ/รมยางปล่อยน้ำเสียแล้วส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก	3.35	3.28	3.32
10. ควรประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง	4.07	3.83	3.96

ตาราง 12 (ต่อ)

ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น	หมู่บ้าน โลกจง (n=91)	หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)	รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)
11. ควรดูแลและบำรุงรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติที่น้ำเสียเนื่องจากการปล่อยน้ำเสียจากโรงอบ/รมยาง	3.88	3.88	3.88
12. ควรมีอำนาจทางกฎหมายในการสั่งระงับการผลิตของโรงอบ/รมยาง หากโรงอบ/รมยางก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย	3.55	3.46	3.51
13. ควรเป็นผู้นำในการชี้แนะแนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง	3.88	3.86	3.87
คะแนนเฉลี่ยรวม	3.73	3.72	3.73

ตาราง 13 ระดับความคาดหวังบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ระดับความคาดหวังบทบาทองค์กรท้องถิ่น	หมู่บ้าน โลกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ (1.00-2.33 คะแนน)	1	1.1	-	-	1	0.6
ปานกลาง (2.34-3.66 คะแนน)	35	38.5	32	44.4	67	41.1
สูง (3.67-5.00 คะแนน)	55	60.4	40	55.6	95	58.3

4. ความสนใจและแรงจูงใจของประชาชนในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

การศึกษาความสนใจและแรงจูงใจของประชาชนในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ความสนใจในการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และการวิเคราะห์แรงจูงใจในการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

4.1 ความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 55.2 ที่เหลือมีความสนใจในระดับสูง ร้อยละ 25.2 และระดับต่ำ ร้อยละ 19.6 (ตาราง 15) เมื่อจำแนกเป็นรายหมู่บ้านพบความแตกต่างระหว่างสองหมู่บ้านเล็กน้อย แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในทั้งสองหมู่บ้านให้ความสนใจในระดับปานกลางเหมือนกัน แต่สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งที่ให้ความสนใจในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่คะแนนเฉลี่ยในหมู่บ้านทุ่งตั้งสูงกว่าในหมู่บ้านโคกจงที่เห็นได้ชัดคือ ความสนใจที่จะให้ความร่วมมือในลักษณะของการบริจาคเงินเพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาโรงอบ/รมยาง การรวมกลุ่มกันขุดลอกทางระบายน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง และการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังพบความแตกต่างในระดับคะแนนความสนใจอยู่เพียง 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งให้ความสนใจในระดับสูง ได้แก่ ความสนใจให้ความร่วมมือในลักษณะการเข้าร่วมรับฟังข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เมื่อมีการจัดประชุมขึ้นในชุมชน ที่เหลือจะไม่เห็นความแตกต่างชัดเจนระหว่างสองหมู่บ้าน ทั้งนี้จากการที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งมีความสนใจที่จะให้ความร่วมมือสูงกว่าในหมู่บ้านโคกจงอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในหมู่บ้านทุ่งตั้งเป็นสมาชิกของสหกรณ์โรงอบ/รมยาง หากมีปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยางเกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่ออาชีพและรายได้ของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้ง ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งจึงสนใจที่จะให้ความร่วมมือในลักษณะต่างๆ เพื่อไม่ให้กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งต้องประสบกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจง (ตาราง 14)

ตาราง 14 ความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ความสนใจให้ความร่วมมือของประชาชน	หมู่บ้านโคกจง (n=91)	หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)	รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)
1. ร่วมรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หากมีการจัดประชุมในชุมชน	3.58	3.89	3.72
2. เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางในชุมชน	2.93	3.18	3.04
3. เข้าร่วมเรียนหากไม่ได้รับความเป็นธรรมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง	2.95	2.89	2.92

ตาราง 14 (ต่อ)

ความสนใจให้ความร่วมมือของประชาชน	หมู่บ้าน โคกจ้ง (n=91)	หมู่บ้านทุ่งล้ง (n=72)	รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)
4. มีการรวมกลุ่มกันขุดลอกทางระบายน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง	2.80	3.07	2.92
5. ร่วมพูดคุยเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางในชุมชน	3.27	3.06	3.18
6. ร่วมบริจาคเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมพัฒนาโรงอบ/รมยาง	2.71	3.15	2.91
7. ประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง	3.33	3.08	3.22
8. เสียสละที่ดินเพื่อใช้ในการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียของโรงอบ/รมยาง	2.49	2.57	2.53
9. ช่วยกันสอดส่องดูแลและป้องกัน หากเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง	3.44	3.46	3.45
10. เป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง	2.55	2.63	2.58
11. มีการติดตามผลงานการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางขององค์กรท้องถิ่น	3.14	3.24	3.18
12. รับฟังข่าวสารเกี่ยวกับการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียแบบใหม่ที่ช่วยแก้ปัญหาน้ำเสียจากโรงอบ/รมยาง	3.37	3.42	3.39
คะแนนเฉลี่ยรวม	3.05	3.14	3.09

ตาราง 15 ระดับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ระดับความสนใจให้ความร่วมมือ	หมู่บ้านโคกจ้ง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ (1.00-2.33 คะแนน)	22	24.2	10	13.9	32	19.6
ปานกลาง (2.34-3.66 คะแนน)	46	50.5	44	61.1	90	55.2
สูง (3.67-5.00 คะแนน)	23	25.3	18	25.0	41	25.2

4.2 แรงจูงใจในการร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

จากการวิเคราะห์แรงจูงใจด้านต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างในการให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางโดยรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการให้ความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 80.4 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างหมู่บ้านพบว่า การกระจายเป็นไปในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาจากคะแนนของแรงจูงใจเป็นรายชื่อพบว่า คะแนนอยู่ในระดับเดียวกันเกือบหมด คือ อยู่ในระดับปานกลาง รวม 9 ข้อจากทั้งหมด ได้แก่ เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนบ้านรวมทั้งเจ้าหน้าที่ขององค์กรท้องถิ่น ต้องการใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ต้องการหาความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรม และต้องการอุทิศตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน และพบว่าใน 3 ข้อที่เหลือจากแรงจูงใจที่อยู่ในระดับปานกลางมีความแตกต่างระหว่างหมู่บ้านคือ กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้งมีค่าคะแนนของแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือสูงกว่าในหมู่บ้านทุ่งตั้ง ได้แก่ การได้รับความเดือดร้อนโดยตรงจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางและเป็นการแก้ปัญหาทั้งของตนเองและญาติพี่น้อง ในขณะที่การได้รับความเป็นธรรมจากการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางนั้น กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งกลับมีค่าคะแนนของแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือสูงกว่าในหมู่บ้านโคกจ้ง ส่วนที่เหลือเป็นข้อที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งมีค่าคะแนนของแรงจูงใจในการให้ความร่วมมืออยู่ในระดับสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้ง ได้แก่ ความภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีเพียงข้อเดียวเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้งมีแรงจูงใจในการให้ความร่วมมืออยู่ในระดับสูงกว่าหมู่บ้านทุ่งตั้ง คือ ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง นอกจากนี้ยังมีบางข้อที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีแรงจูงใจในการให้ความร่วมมืออยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ต้องการเป็นบุคคลตัวอย่างของชุมชน ต้องการให้เพื่อนบ้านยอมรับและยกย่องนับถือ อย่างไรก็ตาม

เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โลกจงส่วนใหญ่มีแรงจูงใจที่จะให้ความร่วมมือในลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โลกจงกำลังประสบกับปัญหาและมีความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นประกอบกับปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ชัดเจนมากนัก ซึ่งต่างกับกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลิงที่ประสบกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางน้อยกว่าดังนั้นลักษณะแรงจูงใจที่เกิดขึ้นของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลิงจึงเป็นการเสริมพลังของความร่วมมือเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้สำเร็จลุล่วงไปได้ (ตาราง 16)

ตาราง 16 แรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

แรงจูงใจในการร่วมมือของประชาชน	หมู่บ้าน โลกจง (n=91)	หมู่บ้าน ทุ่งลิง (n=72)	รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)
1. เป็นที่รู้จักของเพื่อนบ้านรวมทั้งเจ้าหน้าที่ขององค์กรท้องถิ่น	3.25	3.44	3.34
2. ต้องการใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน	3.26	3.38	3.31
3. ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	3.24	3.44	3.33
4. ภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.62	3.74	3.67
5. ต้องการหาความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรม	3.22	3.46	3.33
6. มีความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงต้องการช่วยแก้ไข	3.69	3.60	3.65
7. ต้องการอุทิศตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน	3.46	3.57	3.51
8. ตนเองได้รับความเดือดร้อน โดยตรงจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง	2.64	2.22	2.45
9. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน	3.38	3.61	3.48
10. ได้รับความเป็นธรรมจากการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง	2.92	3.38	3.12

ตาราง 16 (ต่อ)

แรงจูงใจในการร่วมมือของประชาชน	หมู่บ้านโคกจ้ง	หมู่บ้านทุ่งล้ง	รวมทั้งสองหมู่บ้าน
	(n=91)	(n=72)	(n=163)
11. เป็นการแก้ปัญหาทั้งของตนเองและญาติพี่น้อง	3.21	2.99	3.11
12. เพื่อเป็นบุคคลตัวอย่างของชุมชน*	2.11	2.24	2.17
13. เพื่อให้เพื่อนบ้านยอมรับ ยกย่องนับถือ*	2.31	2.47	2.38
14. เพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้องชักชวน*	2.86	2.83	2.85
15. เกรงใจผู้นำชุมชน เช่น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน*	2.76	2.81	2.78
16. ได้รับการชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือองค์กรท้องถิ่น*	2.37	2.53	2.44
คะแนนเฉลี่ยรวม	3.02	3.11	3.06

*ข้อความเชิงนิเสธ

ตาราง 17 ระดับของแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ระดับแรงจูงใจในการร่วมมือ	หมู่บ้านโคกจ้ง		หมู่บ้านทุ่งล้ง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	(n=91)		(n=72)		(n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ (1.00-2.33 คะแนน)	7	7.7	6	8.3	13	8.0
ปานกลาง (2.34-3.66 คะแนน)	74	81.3	57	79.2	131	80.4
สูง (3.67-5.00 คะแนน)	10	11.0	9	12.5	19	11.7

5. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

5.1 การวิเคราะห์ด้วยไคสแควร์ (χ^2)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีการวัดแบบสเกลนามกำหนด (Nominal Scales) ซึ่งได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน และการดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยางกับระดับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำ ปานกลาง และสูง ด้วยไคสแควร์ (χ^2) ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตาราง 18)

เพศ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านพบว่าเพศกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า เพศที่ต่างกันไม่ได้เกิดการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งเพศหญิงและชายมีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมแต่ละด้านของชุมชนในทิศทางเดียวกัน

ระดับการศึกษา

การวิเคราะห์ได้แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา กลุ่มที่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา กลุ่มที่ได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา กลุ่มที่ได้รับการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาหรืออนุปริญญาและกลุ่มที่ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ผลการวิเคราะห์พบว่าระดับการศึกษากับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างของทั้งสองหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกันไม่ได้เกิดการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ในสภาพความเป็นจริง กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านจบการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่และอยู่ในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกันทำให้ความคิดในการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ได้แตกต่างกันมากนัก

อาชีพ

ได้มีการสอบถามทั้งอาชีพหลักและอาชีพรอง ในการวิเคราะห์ได้แบ่งอาชีพหลักออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ประกอบอาชีพการทำสวนยาง กลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป กลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย กลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการ และกลุ่มที่ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัท/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ส่วนอาชีพรอง แบ่งเป็นมีและไม่มี พบว่าทั้งอาชีพหลักและอาชีพรองไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างของทั้งสองหมู่บ้านที่ประกอบอาชีพหลักและอาชีพรองต่างกันไม่ได้เกิดการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน เนื่องจากการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลักที่พบมากที่สุดในสัดส่วนที่สูงและอาชีพรองมีน้อยมาก ทำให้ไม่มีความหลากหลายของอาชีพในชุมชน จึงไม่ส่งผลต่อการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง

ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน โดยแบ่งลักษณะประสบการณ์ออกเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ในชุมชนพบว่า ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ไม่ว่าจะกลุ่มตัวอย่างมีหรือไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมก็ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จากข้อมูลการมีส่วนร่วม

ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีเพียงร้อยละ 33.7 ที่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ถือว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน จึงส่งผลให้การรับรู้ต่างกันน้อยมากและกิจกรรมเหล่านี้อาจจะมีเนื้อหาไม่ลึกพอที่จะสร้างความแตกต่างได้

การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนเป็นการเข้าเป็นสมาชิกและไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ที่มีในชุมชนพบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า แม้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกและเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์โรงอบ/รมยางมากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลัง แต่ไม่ได้ทำให้เกิดการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มขึ้น อาจจะเป็นเพราะการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์โรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพียงความต้องการรับผลประโยชน์ในรูปของรายได้ที่เป็นตัวเงินเท่านั้นและการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความพยายามในการเรียนรู้ยังมีน้อย

การดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยาง

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยางกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดตำแหน่งบริหารของกลุ่มต่างๆ ที่มีในชุมชน ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ และคณะกรรมการพบว่าการดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยางกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การที่กลุ่มตัวอย่างจะดำรงตำแหน่งหรือไม่ก็ตาม การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมก็ไม่แตกต่างกัน โดยสภาพความเป็นจริงที่พบคือกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีผู้ที่ดำรงตำแหน่งในกลุ่มต่างๆ ของชุมชนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และบุคคลเหล่านี้มีสภาพพื้นฐานด้านอื่นๆ ไม่ได้แตกต่างจากคนอื่นมากนัก การรับรู้ปัญหาจึงไม่น่าจะต่างกันไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งหรือไม่ก็ตาม

ตาราง 18 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการหาค่าสถิติ (χ^2)
จำแนกตามหมู่บ้าน

ตัวแปร	การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม					
	หมู่บ้าน โศกวง		หมู่บ้านทุ่งตั้ง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	47	51.6	28	38.9	75	46.0
หญิง	44	48.4	44	61.1	88	54.0
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=0.825$ df=2		$\chi^2=1.096$ df=2		$\chi^2=0.026$ df=2	
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้รับการศึกษา	2	2.2	4	5.6	6	3.7
ประถมศึกษา	53	58.2	46	63.9	99	60.7
มัธยมศึกษา	23	25.3	14	19.4	37	22.7
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	6	6.6	6	8.3	12	7.4
ปริญญาตรี	7	7.7	2	2.8	9	5.5
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=8.445$ df=8		$\chi^2=4.778$ df=8		$\chi^2=7.319$ df=8	
อาชีพหลัก						
สวนยาง	82	90.1	67	93.1	149	91.4
รับจ้างทั่วไป	3	3.3	1	1.4	4	2.5
ค้าขาย	2	2.2	3	4.2	5	3.1
รับราชการ	2	2.2	1	1.4	3	1.8
ถูกจ้างบริษัท/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	2.2	-	-	2	1.2
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=10.275$ df=8		$\chi^2=5.976$ df=8		$\chi^2=12.818$ df=8	
อาชีพรอง						
มี	40	44.0	24	33.3	64	39.3
ไม่มี	51	56.0	48	66.7	99	60.7
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=1.617$ df=2		$\chi^2=1.008$ df=2		$\chi^2=1.118$ df=2	

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปร	การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม					
	หมู่บ้านโคกทอง		หมู่บ้านทุ่งตั้ง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การแก้ปัญหาสีเขียว						
มี	27	29.7	28	38.9	55	33.7
ไม่มี	64	70.3	44	61.1	108	66.3
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2 = 5.595$ df=2		$\chi^2 = 1.186$ df=2		$\chi^2 = 0.858$ df=2	
การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน						
เป็น	58	63.7	48	66.7	106	65.0
ไม่เป็น	33	36.3	24	33.3	57	35.0
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2 = 2.286$ df=2		$\chi^2 = 1.383$ df=2		$\chi^2 = 3.644$ df=2	
การดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยาง						
เป็น	7	7.7	3	4.2	10	6.1
ไม่เป็น	84	92.3	69	95.8	153	93.9
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2 = 1.120$ df=2		$\chi^2 = 3.483$ df=2		$\chi^2 = 3.467$ df=2	

5.2 การวิเคราะห์ด้วยสหสัมพันธ์เพียร์สัน

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีมาตรวัดแบบสเกลอันตรภาค (Interval Scales) และสเกลอัตราส่วน (Ratio Scales) ซึ่งได้แก่ อายุ การได้รับข่าวสาร รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี และพื้นที่ถือครองทั้งหมด กับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยสหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตาราง 19)

อายุ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่าอายุกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ต่างกัน ทั้งนี้หากพิจารณาจากอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างคือ 39.8 ปี จะเห็นว่าเป็นช่วงอายุที่อยู่ในวัยของการทำงาน ซึ่งคนในวัยนี้มักจะมุ่งประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวเป็นหลัก การที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในวัยนี้เหมือนกันอาจจะทำให้ความใส่ใจในการติดตามการรับรู้ในปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นไม่ต่างกัน ทั้งนี้บริบทในการเรียนรู้ในชุมชนไม่น่าจะต่างเช่นกัน

การได้รับข่าวสาร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข่าวสารกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่า การได้รับข่าวสารกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารต่างกัน มีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาระดับของการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ โดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านได้รับข่าวสารอยู่ในระดับต่ำ แม้ว่าสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเลือกรับฟังข่าวสารเป็นสื่อโทรทัศน์มากที่สุด แต่ลักษณะของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อมักจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยตรง และเป็นข่าวสารที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้รวมเฉลี่ยต่อปีกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่า รายได้รวมเฉลี่ยต่อปีของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลังกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p \leq 0.05$ แต่เป็นความสัมพันธ์ทางลบ แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลังที่มีรายได้ต่อปีสูง มีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่ำ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลังมีรายได้หลักจากการทำสวนยางพารา แต่เนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยางในหมู่บ้านทุ่งลังไม่ใช่เป็นปัญหาที่รุนแรงมากนักและไม่ได้ส่งผลกระทบต่ออาชีพและรายได้โดยตรง ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงจึงไม่ได้ให้ความสนใจมากนักต่อปัญหาจึงทำให้การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อย ในขณะที่ในหมู่บ้านโคกจาง ความสัมพันธ์นี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเลย แสดงว่า ไม่ว่ารายได้ของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจางเพิ่มขึ้นหรือลดลง การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยางที่กำลังประสบอยู่ก็ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากปัญหาน้ำเสียหรือกลิ่นเหม็นที่เกิดจากโรงอบ/รมยางส่งผลกระทบต่อผู้ที่อาศัยอยู่ในละแวกใกล้เคียงกับโรงอบ/รมยางและจะทวีความรุนแรงของปัญหาขึ้นเมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูฝน ประกอบกับช่วงฤดูฝน กลุ่มตัวอย่าง

ไม่สามารถกรีดข่างได้ จึงไม่น่าจะส่งผลกระทบต่ออาชีพและรายได้มากมายนัก การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างจึงไม่ต่างกัน

พื้นที่ถือครองทั้งหมด

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ถือครองทั้งหมดกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่าพื้นที่ถือครองกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นที่ถือครองต่างกัน การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมก็ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกระจายของพื้นที่ถือครองไม่มีความแตกต่างมากนักระหว่างกลุ่มตัวอย่างและลักษณะการกระจายคล้ายคลึงกันทั้งสองหมู่บ้าน

ตาราง 19 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน

ตัวแปร	การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม					
	หมู่บ้าน โลกจง		หมู่บ้านทุ่งตั้ง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	r	P- Value	r	P- Value	r	P- Value
อายุ	0.054	0.610	0.020	0.866	0.039	0.618
การได้รับข่าวสาร	0.028	0.795	0.197	0.097	0.091	0.247
รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี	0.107	0.312	-0.243*	0.039	-0.067	0.396
พื้นที่ถือครองทั้งหมด	0.022	0.835	0.019	0.874	0.020	0.800

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P \leq 0.05$

6. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น

6.1 การวิเคราะห์ด้วยไคสแควร์ (χ^2)

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีการวัดแบบสเกลนามกำหนด (Nominal Scales) ซึ่งได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน และการดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยงกับระดับของการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับคือ ต่ำ ปานกลาง และสูง ด้วยไคสแควร์ (χ^2) ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตาราง 20)

เพศ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านพบว่าเพศกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน การรับรู้ในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นไม่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าการที่กลุ่มตัวอย่างอยู่ในสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน ทำให้การรับรู้ในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างจึงไม่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องบทบาทขององค์กรท้องถิ่นนั้น เป็นเรื่องใหม่สำหรับคนในพื้นที่

ระดับการศึกษา

ผลการวิเคราะห์พบว่าระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจงมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ที่ระดับ $p \leq 0.01$ แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจงที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นได้ดี เนื่องจากที่ผ่านมากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจงที่มีการศึกษาได้มีการเรียนรู้และประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยางร่วมกัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลังไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลังที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปมีสัดส่วนที่ต่ำกว่าในหมู่บ้านโคกจง การที่มีผู้จบการศึกษาระดับต่ำในสัดส่วนที่สูงมากน่าจะลดโอกาสในการเรียนรู้หรือรับรู้ในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลังโดยส่วนใหญ่ด้วย

อาชีพ

ผลการวิเคราะห์พบว่าทั้งอาชีพหลักและอาชีพรองไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างของทั้งสองหมู่บ้านที่ประกอบทั้งอาชีพหลักและอาชีพรองแตกต่างกัน การรับรู้ในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นไม่ต่างกัน ทั้งนี้ด้วยสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ อาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งสองหมู่บ้านก็คือ การทำสวนยางพารา และอาชีพรองก็ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างสองหมู่บ้าน จากลักษณะของการประกอบอาชีพที่คล้ายคลึงกันของกลุ่มตัวอย่างทำให้โอกาสในการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในด้านต่างๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

ประสบการณ์การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน โดยแบ่งลักษณะประสบการณ์ออกเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนพบว่า ประสบการณ์การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นไม่มีความ

สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การที่กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์หรือไม่มีประสบการณ์ การรับรู้ในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นก็ไม่ต่างกัน เนื่องจากประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านไม่มีความแตกต่างกันมากมายนัก กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้งส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านซึ่งเป็นกิจกรรมที่กระทำกันเองภายในหมู่บ้าน สำหรับกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้งนั้นกิจกรรมที่เข้าร่วมเป็นลักษณะการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น แต่มักจะเป็นกลุ่มบุคคลเดิมๆ ที่เข้าร่วม และเมื่อมองกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านในภาพรวมแล้วพบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวน้อยมาก ประกอบกับลักษณะกิจกรรมที่จัดไม่ได้มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น ดังนั้นการร่วมหรือไม่ร่วมกิจกรรมจึงไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม

การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน โดยกำหนดลักษณะของตัวแปรอิสระคือ การเข้าเป็นสมาชิกและไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ที่มีในชุมชนพบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การที่กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกหรือไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กร การรับรู้ในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นก็ไม่ต่างกัน อาจเป็นไปได้ว่าการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมักคล้อยตามชาวบ้านคนอื่นๆ แต่ไม่ได้มีเป้าหมายในการทำงานเชิงอุดมการณ์ที่ชัดเจนและขาดการเคลื่อนไหวของการทำกิจกรรมที่เป็นระบบ การเรียนรู้ต่างๆ จึงเกิดขึ้นน้อยโดยเฉพาะกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนโดยตรง

การดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยาง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยางกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น โดยกำหนดตำแหน่งบริหารของกลุ่มต่างๆ ที่มีในชุมชน ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ และคณะกรรมการ พบว่าการดำรงตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ที่ระดับ $p \leq 0.01$ แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจ้งที่มีตำแหน่งบริหารของกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้านมีการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นได้ดี เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้มักเป็นที่ปรึกษาและได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้านให้เป็นตัวแทนในการติดต่อหรือประสานงานกับหน่วยงานราชการหรือแม้แต่ระหว่างกลุ่มสมาชิกด้วยกันก็ตาม ทำให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวได้รับรู้ถึงบทบาทขององค์กรท้องถิ่นที่จะเข้ามาให้การช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางและสามารถ

บุคคลเพื่อสร้างความเข้าใจและแก้ไขปัญหาร่วมกับชาวบ้านได้ง่ายขึ้น ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลิงกลับไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะการดำรงตำแหน่งต่างๆของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลิงมีน้อยมากเมื่อเทียบกับหมู่บ้านโคกจ้ง ดังนั้นโอกาสที่จะได้รับรู้ถึงบทบาทขององค์กรท้องถิ่นย่อมเกิดขึ้นได้น้อยเช่นกัน

ตาราง 20 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น โดยการหาค่าสถิติ (χ^2) จำแนกตามหมู่บ้าน

ตัวแปร	การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น					
	หมู่บ้านโคกจ้ง		หมู่บ้านทุ่งลิง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	47	51.6	28	38.9	75	46.0
หญิง	44	48.4	44	61.1	88	54.0
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2 = 1.399$ df=2		$\chi^2 = 3.496$ df=2		$\chi^2 = 0.313$ df=2	
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้รับการศึกษา	2	2.2	4	5.6	6	3.7
ประถมศึกษา	53	58.2	46	63.9	99	60.7
มัธยมศึกษา	23	25.3	14	19.4	37	22.7
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	6	6.6	6	8.3	12	7.4
ปริญญาตรี	7	7.7	2	2.8	9	5.5
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2 = 20.166^{**}$ df=8		$\chi^2 = 6.321$ df=8		$\chi^2 = 5.100$ df=8	
อาชีพหลัก						
สวนยาง	82	90.1	67	93.1	149	91.4
รับจ้างทั่วไป	3	3.3	1	1.4	4	2.5
ค้าขาย	2	2.2	3	4.2	5	3.1
รับราชการ	2	2.2	1	1.4	3	1.8
ถูกจ้างบริษัท/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	2.2	-	-	2	1.2
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2 = 1.971$ df=8		$\chi^2 = 0.488$ df=8		$\chi^2 = 2.265$ df=8	

ตาราง 20 (ต่อ)

ตัวแปร	การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น					
	หมู่บ้านโคกกอง		หมู่บ้านทุ่งลิง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพรอง						
มี	40	44.0	24	33.3	64	39.3
ไม่มี	51	56.0	48	66.7	99	60.7
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=1.291$		$\chi^2=3.273$		$\chi^2=0.356$	
	df=2		df=2		df=2	
ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม						
มี	27	29.7	28	38.9	55	33.7
ไม่มี	64	70.3	44	61.1	108	66.3
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=2.839$		$\chi^2=0.436$		$\chi^2=2.560$	
	df=2		df=2		df=2	
การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน						
เป็น	58	63.7	48	66.7	106	65.0
ไม่เป็น	33	36.3	24	33.3	57	35.0
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=0.582$		$\chi^2=2.318$		$\chi^2=0.469$	
	df=2		df=2		df=2	
การดำรงตำแหน่งในสภกรณ์โรงอบ/รมยาง						
เป็น	7	7.7	3	4.2	10	6.1
ไม่เป็น	84	92.3	69	95.8	153	93.9
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=13.171^{**}$		$\chi^2=0.285$		$\chi^2=5.040$	
	df=2		df=2		df=2	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

6.2 การวิเคราะห์ด้วยสหสัมพันธ์เพียร์สัน

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีมาตรวัดแบบสเกลอันดับ (Interval Scales) และสเกลอัตราส่วน (Ratio Scales) ซึ่งได้แก่ อายุ การได้รับข่าวสาร รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี และพื้นที่ถือครองทั้งหมด กับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ด้วยสหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตาราง 21)

อายุ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นพบว่าอายุของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลังกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p \leq 0.05$ แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลังที่อายุมาก จะเป็นผู้ที่รับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นได้ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลังที่อายุมากขึ้น มักมีโอกาที่จะได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้นเช่นกัน ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่จะได้รับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น ในขณะที่หมู่บ้านโคกจกกลับไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเลย อาจเป็นไปได้ว่าช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในหมู่บ้านโคกจกกระจุกตัวอยู่ในช่วงวัยเดียวกัน สังคมเดียวกัน ความสนใจในการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นของคนวัยนี้ จึงไม่น่าแตกต่างกัน

การได้รับข่าวสาร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข่าวสารกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น พบว่าการได้รับข่าวสารกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านได้รับจากสื่อโทรทัศน์มักจะเป็นข่าวสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ขององค์กรท้องถิ่น โดยตรง ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างไม่มีโอกาสได้ศึกษาถึงบทบาทขององค์กรท้องถิ่นอย่างจริงจังจากสื่อต่างๆ ทำให้การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างจึงเกิดขึ้นได้น้อย

รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้รวมเฉลี่ยต่อปีกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น พบว่ารายได้รวมเฉลี่ยต่อปีกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน อาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูง ไม่ได้สนใจบทบาทขององค์กรท้องถิ่นแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้ต่ำ ทั้งนี้เพราะปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นไม่ได้ส่งผลกระทบต่อรายได้หลักของกลุ่มตัวอย่างมากนัก ประกอบกับเมื่อเกิดปัญหา แม้ว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านโคกจกเป็นปัญหาที่รุนแรงกว่าในหมู่บ้านทุ่งลังก็ตาม แต่องค์กรท้องถิ่นก็ไม่ได้เข้าไปมีบทบาทในการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ดังนั้นความสนใจในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นของผู้มีรายได้ต่างกัน จึงไม่แตกต่าง

พื้นที่ถือครองทั้งหมด

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ถือครองทั้งหมดกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ด้วยสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่าพื้นที่ถือครองกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นที่ถือครองแตกต่างกันไม่ได้เกิดการรับรู้ในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นที่ต่างกัน อาจเป็นเพราะบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ถือครองของกลุ่มตัวอย่างยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ประกอบกับปัญหาดังกล่าวไม่ได้เป็นปัญหาที่รุนแรงและเด่นชัด ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านยังไม่ทราบว่าเป็นปัญหาในสัดส่วนที่สูง ดังนั้นความสนใจรับรู้ในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นจึงมีน้อย

ตาราง 21 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน

ตัวแปร	การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น					
	หมู่บ้านโคกทอง		หมู่บ้านทุ่งลิง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	r	P- Value	r	P- Value	r	P- Value
อายุ	-0.088	0.405	0.286*	0.015	0.056	0.482
การได้รับข่าวสาร	-0.058	0.586	-0.145	0.223	-0.099	0.209
รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี	0.150	0.156	-0.177	0.138	-0.011	0.888
พื้นที่ถือครองทั้งหมด	0.054	0.610	0.005	0.965	0.038	0.633

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P \leq 0.05$

7. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

7.1 การวิเคราะห์ด้วยไคสแควร์ (χ^2)

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีการวัดแบบสเกลนามกำหนด (Nominal Scales) ซึ่งได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน และการดำรงตำแหน่งในสภกรณ์โรงอบ/รมยางกับระดับของความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับคือ ต่ำ ปานกลาง และสูง ด้วยไคสแควร์ (χ^2) ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตาราง 22)

เพศ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านพบว่าเพศกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันไม่ได้มีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสนใจโดยรวมต่อความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นมีความคล้ายคลึงกันระหว่างชายและหญิง

ระดับการศึกษา

ผลการวิเคราะห์พบว่าระดับการศึกษากับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p \leq 0.01$ ในทั้งสองหมู่บ้าน แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านส่วนใหญ่ที่มีการศึกษามีแนวโน้มที่จะคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงตามไปด้วย อาจจะเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษามักมีความเข้าใจบทบาทขององค์กรท้องถิ่น ได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาหรือแม้แต่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้งที่มีการศึกษาและไม่ได้มีความเข้าใจในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นมากนัก กลุ่มตัวอย่างที่ยังคาดหวังสูงที่จะให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหา

อาชีพ

ผลการวิเคราะห์พบว่าอาชีพหลักไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในทั้งสองหมู่บ้าน แสดงว่า อาชีพหลักที่ต่างกัน ไม่ได้ทำให้เกิดความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของทั้งสองหมู่บ้านประกอบอาชีพหลักประเภทเดียวกันและด้วยลักษณะของอาชีพ ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างใช้ชีวิตประจำวันที่คล้ายคลึงกัน ในขณะที่ผู้ประกอบการอื่นมีน้อย และอยู่ในบริบททางสังคมเดียวกัน ความแตกต่างกันในความคาดหวังด้านนี้จึงมีน้อย

สำหรับอาชีพรอง ผลการวิเคราะห์พบว่าอาชีพรองของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจงมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่ระดับ $p \leq 0.05$ แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจงที่ประกอบอาชีพรองที่แตกต่างกันมีการคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างกัน สืบเนื่องจากการประสบปัญหาน้ำเสียจากโรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจง โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลต่อพื้นที่ทำการเกษตร โดยเฉพาะการทำสวนผลไม้ ซึ่งเป็นอาชีพรองที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจงทำกันมากที่สุด ในขณะที่อาชีพรองอย่างอื่นซึ่งมีอยู่บ้างไม่น่าจะได้รับผลกระทบ

โดยตรง จึงไม่ใช่ใจปัญหาที่เท่าไรนัก ความคาดหวังต่อบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหา จึงต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้างซึ่งมีอาชีพรองที่หลากหลายกว่า และกระจายระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า ความแตกต่างจึงเห็นได้ไม่ชัด นอกจากนี้สภาพพื้นที่และที่ตั้งของโรงอบ/รมยางที่เหมาะสมกว่าหมู่บ้าน โลกจงทำให้ปัญหาที่พบมีน้อยกว่า จึงทำให้ความคาดหวังของผู้ที่มีอาชีพรองต่างกันในการที่จะให้องค์กรท้องถิ่นแก้ปัญหาที่มีความแตกต่างกันน้อย

ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน โดยแบ่งลักษณะประสบการณ์ออกเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนพบว่าประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน แสดงว่า การมีประสบการณ์หรือไม่มีประสบการณ์ไม่ได้ทำให้เกิดความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นที่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าประสบการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้างได้มีโอกาสเข้าร่วมเป็นส่วนใหญ่อีกคือ กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน เช่น การปลูกต้นไม้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างสามารถทำกันได้โดยไม่ต้องพึ่งพาองค์กรท้องถิ่นให้เข้ามาช่วยเหลือมากนัก และในขณะที่เดียวกันประสบการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โลกจงได้เคยเข้าร่วมโดยส่วนใหญ่ มักจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากน้ำเสียของโรงอบ/รมยาง เช่น การระดมความคิดเห็นเพื่อการบำบัดอย่างมีประสิทธิภาพ การขุดลอกบ่อกักน้ำเสีย หรือแม้แต่การเข้าร้องเรียนในเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง แต่ที่ผ่านมามีได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรท้องถิ่นหรือหน่วยงานราชการน้อยมาก ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่จะให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามา มีบทบาทในการช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว น้อยตามไปด้วย

การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน โดยกำหนดการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนเป็นการเข้าเป็นสมาชิกและไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ที่มีในชุมชนพบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน แสดงว่าการเป็นสมาชิกหรือไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กร ไม่ได้ทำให้เกิดความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน อาจเป็นไปได้ว่าการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ในชุมชนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านเป็นในลักษณะเข้าร่วมเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

เป็นหลัก ไม่ได้มองถึงผลกระทบในระยะยาวที่อาจเกิดขึ้นต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม เมื่อเป็นเช่นนี้การที่จะคาดหวังให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามาแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นย่อมเกิดขึ้นได้น้อย

การดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยาง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยางกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน โดยกำหนดตำแหน่งบริหารของกลุ่มต่างๆ ที่มีในชุมชน ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ และคณะกรรมการ พบว่า การดำรงตำแหน่งกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน แสดงว่า การดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยางไม่ได้ทำให้เกิดความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีตำแหน่งบริหารในชุมชนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน ในบางครั้งไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเปิดเผย เกรงจะส่งผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่และความสัมพันธ์ เนื่องจากสังคมภายในหมู่บ้านทั้งสองเป็นสังคมแบบเครือญาติกันเกือบทั้งหมด นอกจากนี้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆ เหล่านี้มีน้อย ความแตกต่างในความคาดหวังถึงบทบาทขององค์กรท้องถิ่นจึงไม่แตกต่างอย่างชัดเจนกับการเป็นสมาชิกชุมชน โดยทั่วไป

ตาราง 22 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น
โดยการหาค่าสถิติ (χ^2) จำแนกตามหมู่บ้าน

ตัวแปร	ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น					
	หมู่บ้านโคกทอง		หมู่บ้านทุ่งถึง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	47	51.6	28	38.9	75	46.0
หญิง	44	48.4	44	61.1	88	54.0
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=3.018$		$\chi^2=0.252$		$\chi^2=2.548$	
	df=2		df=2		df=2	
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้รับการศึกษา	2	2.2	4	5.6	6	3.7
ประถมศึกษา	53	58.2	46	63.9	99	60.7
มัธยมศึกษา	23	25.3	14	19.4	37	22.7
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	6	6.6	6	8.3	12	7.4
ปริญญาตรี	7	7.7	2	2.8	9	5.5
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=37.348^{**}$		$\chi^2=37.226^{**}$		$\chi^2=52.446^{**}$	
	df=8		df=8		df=8	
อาชีพหลัก						
สวนยาง	82	90.1	67	93.1	149	91.4
รับจ้างทั่วไป	3	3.3	1	1.4	4	2.5
ค้าขาย	2	2.2	3	4.2	5	3.1
รับราชการ	2	2.2	1	1.4	3	1.8
ถูกจ้างบริษัท/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	2.2	-	-	2	1.2
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=9.542$		$\chi^2=6.942$		$\chi^2=12.036$	
	df=8		df=8		df=8	
อาชีพรอง						
มี	40	44.0	24	33.3	64	39.3
ไม่มี	51	56.0	48	66.7	99	60.7
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=6.930^*$		$\chi^2=0.133$		$\chi^2=5.541$	
	df=2		df=2		df=2	

ตาราง 22 (ต่อ)

ตัวแปร	ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น					
	หมู่บ้านโตจง		หมู่บ้านทุ่งสัง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม						
มี	27	29.7	28	38.9	55	33.7
ไม่มี	64	70.3	44	61.1	108	66.3
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=0.144$		$\chi^2=2.776$		$\chi^2=2.001$	
	df=2		df=2		df=2	
การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน						
เป็น	58	63.7	48	66.7	106	65.0
ไม่เป็น	33	36.3	24	33.3	57	35.0
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=2.381$		$\chi^2=2.192$		$\chi^2=1.085$	
	df=2		df=2		df=2	
การดำรงตำแหน่งในสภากรณีโรงเรียน/รพชยง						
เป็น	7	7.7	3	4.2	10	6.1
ไม่เป็น	84	92.3	69	95.8	153	93.9
รวม	91	100.0	72	100.0	163	100.0
	$\chi^2=2.155$		$\chi^2=0.337$		$\chi^2=0.814$	
	df=2		df=2		df=2	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

7.2 การวิเคราะห์ด้วยสหสัมพันธ์เพียร์สัน

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีมาตรวัดแบบสเกลอันตรภาค (Interval Scales) และสเกลอัตราส่วน (Ratio Scales) ซึ่งได้แก่ อายุ การได้รับข่าวสาร รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี และพื้นที่ถือครองทั้งหมด กับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้วยสหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิเคราะห์ที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตาราง 23)

อายุ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่าอายุกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน แสดงว่า อายุของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านจะมากหรือน้อยไม่ได้ทำให้เกิดความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ทั้งนี้จากข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งสองหมู่บ้านมีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางถึงสูงและมีความแตกต่างกันอย่างมาก นอกจากนี้จากการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนมากอยู่ในวัยกลางคน และแม้ว่าจะมีอายุต่างกัน แต่ความคาดหวังในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นของคนในช่วงวัยนี้อาจจะไม่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

การได้รับข่าวสาร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข่าวสารกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่า การได้รับข่าวสารกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน อาจเป็นไปได้ว่าการได้รับข่าวสารจากที่ต่างๆ ด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่างมีน้อย และข่าวสารที่ได้รับมักจะเกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น โดยตรง นอกจากนี้เป็นผู้ที่มีความสนใจเป็นการส่วนตัวจึงจะสนใจติดตามข่าวสารด้วยตนเอง ซึ่งเป็นส่วนน้อยเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดของสองหมู่บ้าน

รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้รวมเฉลี่ยต่อปีกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่ารายได้รวมเฉลี่ยต่อปีกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน อาจเป็นไปได้ว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทั้งสองหมู่บ้าน ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อรายได้หลักที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากการทำสวนยางพารามากนัก และที่ผ่านมามีองค์กรท้องถิ่นก็ไม่ค่อยมีบทบาทในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกับกลุ่มตัวอย่างที่ชัดเจน ทำให้ความคาดหวังที่จะให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างจึงไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างผู้ที่มีรายได้ต่างกัน

พื้นที่ถือครองทั้งหมด

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ถือครองทั้งหมดกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่าพื้นที่ถือครองทั้งหมดกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่ถือครองแตกต่างกัน ไม่ได้ทำให้เกิดความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โคกจ้งซึ่งประสบกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าในหมู่บ้านทุ่งล้งกลับไม่ทราบว่าการปล่อยน้ำเสียจากโรงอบ/รมยางจะทำให้พื้นที่ทำการเกษตรโดยทั่วไปได้รับความเสียหาย ดังนั้นการคาดหวังให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ได้แตกต่างกันตามขนาดพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือน

ตาราง 23 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน

ตัวแปร	ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น					
	หมู่บ้านโคกจ้ง		หมู่บ้านทุ่งล้ง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	r	P- Value	r	P- Value	r	P- Value
อายุ	0.060	0.572	0.008	0.947	0.039	0.618
การได้รับข่าวสาร	-0.031	0.770	0.121	0.313	0.022	0.777
รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี	0.020	0.848	0.119	0.318	0.065	0.409
พื้นที่ถือครองทั้งหมด	-0.017	0.873	0.171	0.151	0.071	0.369

8. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง

8.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านด้วยสหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่า การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน เนื่องจากการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านยังมีผู้ที่ไม่ทราบถึงผลกระทบของปัญหาน้ำเสียจากโรงอบ/รมยางในด้านการเจ็บป่วย พื้นที่ทำการเกษตรได้รับความเสียหาย สัตว์เลี้ยงได้รับอันตรายและสัตว์น้ำในแหล่งน้ำตายในสัดส่วนที่สูง ทำให้การคาดหวังที่จะให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจึงไม่ชัดเจน (ตาราง 24)

ตาราง 24 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน

	ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น					
	หมู่บ้าน โศกจง		หมู่บ้านทุ่งตั้ง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	r	P- Value	r	P- Value	r	P- Value
การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	0.075	0.482	0.154	0.197	0.108	0.172

8.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านด้วยสหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่า การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่ม นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โศกจง โดยเฉพาะกับกลุ่มตัวอย่างที่มีบ้านเรือนอยู่ในละแวกใกล้เคียงกับโรงอบ/รมยางเท่านั้นที่มีการรับรู้ในปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่น้อยเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน นอกจากนี้จากการสังเกตปัญหาที่มีอยู่ยังไม่ส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ทำให้ความสนใจที่จะให้ความร่วมมือของกลุ่มตัวอย่างในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกันย่อมเกิดขึ้นได้น้อยเช่นกัน (ตาราง 25)

ตาราง 25 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน

	ความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม					
	หมู่บ้าน โศกจง		หมู่บ้านทุ่งตั้ง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	r	P- Value	r	P- Value	r	P- Value
การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	-0.128	0.225	0.198	0.095	0.013	0.873

8.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน ด้วยสหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่า การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน แม้ว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางจนถึงระดับสูง แต่ปัญหาอาจจะยังไม่รุนแรงมากนัก จึงไม่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดแรงจูงใจในการร่วมมือกันแก้ปัญหาที่ต่างกัน แม้กระทั่งกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับความเดือดร้อน โดยตรงจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของโรงอบ/รมยางแต่เป็นส่วนน้อย จึงมองไม่เห็นแนวทางที่แก้ปัญหา แรงจูงใจในการให้ความร่วมมือแก้ปัญหาจึงยังอยู่ในระดับต่ำ (ตาราง 26)

ตาราง 26 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน

	แรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม					
	หมู่บ้าน โคงง		หมู่บ้านทุ่งลิง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	r	P- Value	r	P- Value	r	P- Value
การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	-0.145	0.166	0.194	0.103	0.000	0.996

8.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านด้วยสหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่า การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน อาจเป็นไปได้ว่าการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นการรับรู้โดยทั่วๆ ไป แต่กลุ่มตัวอย่างยังไม่สามารถนำการรับรู้ไปเชื่อมโยงเป็นความคาดหวังต่อบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการ เพราะไม่เข้าใจถึงกระบวนการในการจัดการ ตลอดจนอำนาจการจัดการขององค์กรเหล่านี้ว่าจะทำให้เกิดผลอย่างเป็นระบบได้อย่างไร ประกอบกับองค์กรเหล่านี้ยังไม่ได้แสดงผลงานในการแก้ปัญหาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (ตาราง 27)

ตาราง 27 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน

	ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น					
	หมู่บ้านโคกจาง		หมู่บ้านทุ่งสิง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	r	P- Value	r	P- Value	r	P- Value
การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น	0.167	0.113	0.091	0.446	0.133	0.090

8.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความสนใจให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความสนใจให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านด้วยสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่าการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความสนใจให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของทั้งสองหมู่บ้านมีการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นอยู่ในระดับสูง ก็ไม่ได้ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจที่แตกต่างกันในการให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทที่องค์กรท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหาที่ยังไม่เห็นผลงานเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ทำให้กลุ่มตัวอย่างลังเลใจว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างไร และผลของการมีส่วนร่วมจะดีหรือไม่ จึงไม่ส่งเสริมให้เกิดความสนใจในการให้มีส่วนร่วมจริงจังก่อนข้างสูง (ตาราง 28)

ตาราง 28 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความสนใจให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน

	ความสนใจให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม					
	หมู่บ้านโคกจาง		หมู่บ้านทุ่งสิง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	r	P- Value	r	P- Value	r	P- Value
การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น	0.041	0.898	-0.057	0.631	-0.013	0.866

8.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านด้วยสหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่า การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองหมู่บ้าน อาจเป็นไปได้ว่าการรับรู้ในบทบาทขององค์กรท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน ไม่ได้เป็นตัวกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างเกิดแรงจูงใจที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นหรือน้อยลง ทั้งนี้เพราะบทบาทที่กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้เมื่อองค์กรท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่า แต่กระบวนการและความจริงจังในการดำเนินงานแก้ปัญหาขององค์กรท้องถิ่นยังไม่ชัด แรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาจึงยังไม่เกิดในลักษณะที่สัมพันธ์กับการรับรู้ถึงบทบาทขององค์กรท้องถิ่น (ตาราง 29)

ตาราง 29 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน

	แรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม					
	หมู่บ้านโคกจาง		หมู่บ้านทุ่งล้ง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	r	P- Value	r	P- Value	r	P- Value
การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น	0.144	0.175	0.029	0.811	0.098	0.213

8.7 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยสหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่า ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.231$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$ และหากพิจารณาเป็นรายหมู่บ้าน พบว่า ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคกจาง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.255$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้ง ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โศกจงได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำเสียและไม่สามารถแก้ไข ปัญหาได้ด้วยตนเอง ย่อมที่จะคาดหวังให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือและกลุ่ม ตัวอย่างก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่ง ดั้งซึ่งพร้อมจะให้ความร่วมมือในลักษณะเป็นผู้เฝ้าสังเกตการณ์ สอดส่องดูแลเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่ รุนแรงขึ้น (ตาราง 30)

ตาราง 30 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความสนใจให้ ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนก ตามหมู่บ้าน

	ความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม					
	หมู่บ้าน โศกจง		หมู่บ้าน ทุ่งดั่ง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	r	P- Value	r	P- Value	r	P- Value
ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น	0.255*	0.015	0.198	0.096	0.231**	0.003

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

8.8 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ ปัญหาสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรง จูงใจในการร่วมมือแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน ด้วยสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่าความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.287$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ $p \leq 0.01$ และหากพิจารณาเป็นรายหมู่บ้าน พบว่า ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กร ท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โศกจงมีความ สัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.256$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ ซึ่งสอดคล้องกับผลการ ศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โศกจงมีสิ่งจูงใจในการให้ความร่วมมือที่สูงในลักษณะ ของการช่วยให้ตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง มีการชักชวนเพื่อนบ้านให้ร่วมมือ กันแก้ไขปัญหาเพื่อตนเองและชุมชน ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะเกิดจากการคาดหวังที่จะให้้องค์กรท้องถิ่นเข้า

มามีบทบาทในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกันด้วย จึงมีแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือที่สัมพันธ์กับความคาดหวังในบทบาทขององค์กรท้องถิ่น อันเป็นการเสริมพลังให้การแก้ปัญหาถูกลงไปได้

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลิ่งนั้นมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.337$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$ อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลิ่งแม้ประสบกับปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยกว่า แต่เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นเหมือนในหมู่บ้านโคกทอง กลุ่มตัวอย่างจึงมีแรงจูงใจที่จะให้ความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการเสริมพลังให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ง่ายขึ้นตามความคาดหวังที่มีต่อองค์กรท้องถิ่นในการเข้ามามีบทบาทแก้ปัญหา (ตาราง 31)

ตาราง 31 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน

	แรงจูงใจในการร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม					
	หมู่บ้านโคกทอง		หมู่บ้านทุ่งลิ่ง		รวมทั้งสองหมู่บ้าน	
	r	P- Value	r	P- Value	r	P- Value
ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น	0.256*	0.014	0.337**	0.004	0.287**	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

ตาราง 32 สรุปปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันโดยการหาค่าสถิติ (χ^2) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามหมู่บ้าน

ปัจจัย	การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม		
	หมู่บ้านโคกจาง	หมู่บ้านทุ่งลิง	รวมทั้งสองหมู่บ้าน
รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี	$r = -0.243^*$		
	การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น		
	หมู่บ้านโคกจาง	หมู่บ้านทุ่งลิง	รวมทั้งสองหมู่บ้าน
ระดับการศึกษา	$\chi^2 = 20.166^{**}$		
การดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยง	$\chi^2 = 13.171^{**}$		
อายุ	$r = 0.286^*$		
	ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น		
	หมู่บ้านโคกจาง	หมู่บ้านทุ่งลิง	รวมทั้งสองหมู่บ้าน
ระดับการศึกษา	$\chi^2 = 37.348^{**}$	$\chi^2 = 37.226^{**}$	$\chi^2 = 52.446^{**}$
อาชีพครอง	$\chi^2 = 6.930^*$		
	ความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม		
	หมู่บ้านโคกจาง	หมู่บ้านทุ่งลิง	รวมทั้งสองหมู่บ้าน
ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น	$r = 0.255^*$		$r = 0.231^{**}$
	แรงจูงใจในการร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม		
	หมู่บ้านโคกจาง	หมู่บ้านทุ่งลิง	รวมทั้งสองหมู่บ้าน
ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น	$r = 0.256^*$	$r = 0.337^{**}$	$r = 0.287^{**}$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

9. ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อองค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยง

9.1 ปัญหาขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยง

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านเกี่ยวกับปัญหาที่องค์กรท้องถิ่นประสบในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม มีผู้ตอบหรือระบุปัญหาในสัดส่วนที่น้อย โดยมีประเด็นปัญหาหลักๆ ที่เกิดขึ้นมีความคล้ายคลึงกันคือ กลุ่มตัวอย่างขาดความร่วมมือและไม่เห็นความสำคัญขององค์กรท้องถิ่นที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.7 รองลงมา ร้อยละ 11.0 ขาดงบประมาณ และร้อยละ 5.5 องค์กรท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยงอย่างจริงจัง

หากจำแนกเป็นรายหมู่บ้านพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับองค์กรท้องถิ่น ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความแตกต่างกันในบางประเด็นคือ ปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน โลกจง ได้แก่ องค์กรท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ขาดการประสานงานระหว่างองค์กรท้องถิ่นกับชุมชน และเมื่อเกิดปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างเต็มที่เนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเป็นคนที่คุ้นเคยกันจึงลุ่ม่อล่วย ไม่มีการกดดันให้เร่งแก้ปัญหา แต่ปัญหาดังที่กล่าวมากลับไม่พบในหมู่บ้านทุ่งตั้ง มีเพียงข้อเดียวซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านทุ่งตั้งแต่ไม่พบในหมู่บ้านโลกจงคือ การเกรงกลัวต่อผู้มีอิทธิพลบางกลุ่มเมื่อเข้าไปแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม (ตาราง 33)

ตาราง 33 ปัญหาที่องค์กรท้องถิ่นประสบในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง จำแนกตามหมู่บ้าน

ปัญหา (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	หมู่บ้านโลกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ขาดงบประมาณ	11	12.1	7	9.7	18	11.0
2. ประชาชนและสมาชิกโรงอบ/รมยางไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่เห็นความสำคัญของอบค. ในการแก้ปัญหา	24	26.4	13	18.1	37	22.7
3. ขาดการประสานงานระหว่างองค์กรท้องถิ่นกับชุมชน	2	2.2	-	-	2	1.2
4. ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือและร่วมมือจากภาครัฐ	3	3.3	-	-	3	1.8
5. อำนาจหน้าที่ของ อบค. ไม่เพียงพอและไม่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน เช่น กฎหมายสิ่งแวดล้อม	1	1.1	1	1.4	2	1.2
6. องค์กรท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญในการแก้ปัญหาโรงอบ/รมยาง	9	9.9	-	-	9	5.5
7. องค์กรท้องถิ่นปิดความรับผิดชอบ	2	2.2	1	1.4	3	1.8
8. เกรงใจเพราะเป็นคนคุ้นเคยกัน	3	3.3	-	-	3	1.8
9. เกรงกลัวต่อผู้มีอิทธิพลบางกลุ่ม	-	-	1	1.4	1	0.6
10. ไม่ระบุปัญหาใดๆ	36	21.76	49	15.65	85	40.67

9.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน มีการให้ข้อเสนอแนะจำนวนน้อยมาก และจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางที่ได้รับมาสามารถสรุปได้ดังนี้คือ ต้องการให้องค์กรท้องถิ่นช่วยในการสอดส่อง ดูแล และตรวจสอบการทำงานของโรงอบ/รมยาง ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าองค์กรท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความรู้ คิดเป็นร้อยละ 9.8 รองลงมา ร้อยละ 7.4 ต้องการให้องค์กรท้องถิ่นเป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อขอความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา และร้อยละ 5.5 ต้องการให้องค์กรท้องถิ่นจัดหางบประมาณเข้ามาช่วยเหลือในการแก้ปัญหาและรณรงค์ให้ชาวบ้านร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะในสัดส่วนที่น้อย ได้แก่ จัดให้มีการอบรมหรือประชุมเพื่อถ่ายทอดข่าวสารความรู้แก่ชาวบ้านในการแก้ปัญหา มีการปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านและรับฟังความคิดเห็นของผู้นำ ให้ความสนใจต่อการเรียกร้องของชาวบ้าน พร้อมกับให้ความช่วยเหลือ และไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกในการแก้ปัญหา

หากจำแนกเป็นรายหมู่บ้านพบว่าบทบาทขององค์กรท้องถิ่นที่กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะไว้ โดยส่วนใหญ่เป็นบทบาทที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน โลกจึงมากกว่าในหมู่บ้านทุ่งตั้ง และมีอีกหนึ่งบทบาทขององค์กรท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน โลกจึงแต่ไม่มีในหมู่บ้านทุ่งตั้งก็คือ การสร้างผลงานให้เห็นชัดเจนและแก้ปัญหาย่างจริงจัง (ตาราง 34)

ตาราง 34 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง จำแนกตามหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	หมู่บ้าน โลกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านและรับฟังความคิดเห็นของผู้นำ	3	3.3	2	2.8	5	3.1
2. จัดหางบประมาณในการแก้ปัญหา	5	5.5	4	5.6	9	5.5
3. จัดอบรม/ประชุมเพื่อถ่ายทอดข่าวสารให้ความรู้แก่ชาวบ้านในการแก้ปัญหา	4	4.4	4	5.6	8	4.9
4. เป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชน องค์กรท้องถิ่นและภาครัฐ ในการแก้ปัญหา	5	5.5	7	9.7	12	7.4

ตาราง 34 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	หมู่บ้านโคกจาง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งลิง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. ให้ อบต. ช่วยสอดส่อง ดูแล ติดตาม และตรวจสอบการทำงานของโรงอบ/รมยาง	9	9.9	7	9.7	16	9.8
6. กระตุ้นหรือรณรงค์ให้ชาวบ้านช่วยกันแก้ปัญหา	6	6.6	3	4.2	9	5.5
7. สนใจต่อการเรียกร้องของชาวบ้าน หรือมให้ความช่วยเหลือ	2	2.2	1	1.4	3	1.8
8. สร้างผลงานให้เห็นชัดเจนและแก้ปัญหาอย่างจริงจัง	7	7.7	-	-	7	4.3
9. ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกในการแก้ปัญหา	1	1.1	1	1.4	1	1.2
10. ไม่มีข้อเสนอแนะใดๆ	46	22.75	46	16.61	92	40.07

9.3 แนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง มีผู้เสนอแนะในสัดส่วนที่สูงพอสมควร โดยข้อเสนอแนะที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านต้องการให้เกิดขึ้นมากที่สุดเหมือนกันทั้งสองหมู่บ้านคือ การสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียให้มีมาตรฐาน ขุดลอกบ่อบำบัดน้ำเสีย กำจัดกลิ่นก่อนที่จะมีการปล่อยน้ำเสียจากโรงอบ/รมยางสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 42.3 ของทั้งสองหมู่บ้าน หากจำแนกเป็นรายหมู่บ้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของแต่ละหมู่บ้านมีความต่างกันในบางประเด็นคือ ในหมู่บ้านโคกจางมีการเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาโดยให้มีการศึกษาพื้นที่ก่อนที่จะมีการก่อสร้างโรงอบ/รมยาง เมื่อเกิดปัญหาลงแล้วปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขควรมีการร้องเรียนเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาช่วยเหลือ และลดการตั้งจุดรับซื้อน้ำยางสดของพ่อค้ารายย่อยในหมู่บ้าน ในขณะที่หมู่บ้านทุ่งลิงมีการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาในลักษณะการจัดการที่ดินเพิ่มเพื่อใช้ในการสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย และกรณีที่เกิดปัญหามันน้ำเสียเอ่อล้นควรร้างรามาอุดน้ำเสียไปทิ้ง (ตาราง 35)

ตาราง 35 แนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง จำแนกตามหมู่บ้าน

แนวทาง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	หมู่บ้าน โศกจง (n=91)		หมู่บ้านทุ่งตั้ง (n=72)		รวมทั้งสองหมู่บ้าน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ศึกษาพื้นที่ในการก่อสร้างโรงอบ/รมยาง	6	6.6	-	-	6	3.7
2. องค์กรท้องถิ่นส่งข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลแก้ไข	2	2.2	1	1.4	3	1.8
3. จัดหาที่ดินเพื่อใช้ในการสร้างบ่อน้ำบาดลน้ำเสีย	-	-	2	2.8	2	1.2
4. ประชาชนและสมาชิกโรงอบ/รมยางในชุมชนให้ความร่วมมือช่วยกันแก้ปัญหา	3	3.3	3	4.2	6	3.7
5. สร้างบ่อน้ำบาดลน้ำเสียให้มีมาตรฐาน ขุดลอกและกำจัดน้ำเสียก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ	44	48.4	25	34.7	69	42.3
6. ให้ชาวบ้านรับทราบการทำงานของโรงอบ/รมยางเป็นระยะ	2	2.2	2	2.8	4	2.5
7. ควรมีการร้องเรียนเมื่อปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไข	1	1.1	-	-	1	0.6
8. ให้ผู้ที่มีความรู้หรือผู้มาชุมชนเข้ามาทำงานและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	4	4.4	1	1.4	5	3.1
9. จ้างรถมาดูดน้ำเสียไปทิ้งที่อื่น	-	-	2	2.8	2	1.2
10. รับซื้อยางแผ่น ไม่ซื้อน้ำยางสด	1	1.1	-	-	1	0.6
11. ไม่มีข้อเสนอแนะใดๆ	28	19.38	36	18.0	64	38.87

10. ความเห็นของผู้นำเกี่ยวกับปัญหาและการจัดการปัญหา

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้นำเกี่ยวกับปัญหาและการจัดการปัญหานั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำอย่างเป็นทางการ จำนวน 8 คน และผู้นำไม่ใช่องค์กร จำนวน 7 คน ในประเด็นปัญหาและการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังนี้

10.1 ผู้นำที่เป็นทางการ

จากการสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการบริหารและเลขานุการคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านทั้งสองของอำเภอนาทวีที่สำคัญคือ ปัญหาน้ำเสียจากโรงอบ/รมยางที่ปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ บริเวณที่พักอาศัยและพื้นที่ทำการเกษตร สร้างความเดือดร้อนให้กับกลุ่มคนในหมู่บ้าน โดยเฉพาะประชาชนที่มีโรงอบ/รมยางตั้งอยู่ในหมู่บ้าน จะได้รับผลกระทบต่อการดำรงชีวิตมากที่สุด ปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น ปัญหาขาดพื้นที่ในการกำจัดขยะ ระบบกำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ปัญหากลิ่นเหม็นจากมูลสุกรและไก่ และปัญหาน้ำเสียจากโรงจักรขนาดเล็ก ซึ่งเป็นโรงจักรรีดยางแผ่นส่วนบุคคลที่เจ้าของสวนยางต้องการทำยางแผ่นเอง แทนการขายน้ำยางสดให้แก่สหกรณ์ โรงอบ/รมยางหรือพ่อค้ารายย่อยที่ตั้งจุกับซื้อน้ำยางภายในหมู่บ้าน

นอกจากนี้กลุ่มผู้นำอย่างเป็นทางการยังได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งสองหมู่บ้านในปัจจุบันว่า ยังมีบทบาทไม่เด่นชัดในเรื่องนี้ แต่ก็มีกรปฏิบัติในระดับหนึ่ง เช่น โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ โดยการสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กในหมู่บ้านเพื่อใช้ทางการเกษตร โครงการขุดลอกคูคลอง มีการขุดเจาะบ่อบาดาล มีการส่งเสริมการปลูกต้นไม้เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีในหมู่บ้าน และมีการเสนอพิจารณาโครงการจัดซื้อที่ดินสำหรับทิ้งขยะของตำบล เป็นต้น

สำหรับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการแก้ปัญหาจากโรงอบ/รมยางในทั้งสองหมู่บ้านมีความคล้ายคลึงกัน ส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะของการจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงอบ/รมยาง สมาชิกโรงอบ/รมยาง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและชาวบ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เช่น รับหลักการขุดบ่อบำบัดน้ำเสียที่เป็นมาตรฐาน มีการขุดลอกบ่อบำบัดน้ำเสียเพื่อให้สามารถรองรับปริมาณน้ำเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิตของโรงอบ/รมยางได้อย่างพอเพียง มีบางบทบาทที่แตกต่างกันระหว่างหมู่บ้าน อย่างในกรณีที่มีการร้องเรียนเรื่องปัญหาน้ำเสียจากชาวบ้านในหมู่บ้านโคกจ้ง องค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางให้เข้ามาดูแลแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องซับซ้อน ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายด้วยกัน ที่ผ่านมามีการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ หลายประการดังนี้คือ (1) ขาดงบประมาณในการดำเนินการ โครงการที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน (2) ขาดการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ปัญหาใดเป็นปัญหาที่เร่งด่วนและสร้างความเดือดร้อนแก่หมู่บ้าน

สมควรจะได้รับการแก้ไขปัญหาก่อน และประกอบกับข้อจำกัดทางด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม ทำให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีอำนาจในการแก้ไขปัญหาคืบหน้า (3) สมาชิกโรงอบ/รมยางส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการแก้ไขปัญหา ยินดีที่จะแก้ไขปัญหากันเองและ (4) ความเกรงใจ เนื่องจากในหมู่บ้านจะมีความผูกพันกันทางเครือญาติ ทำให้การแก้ไขปัญหามองไม่จริงจังเท่าที่ควร

10.2 ผู้นำไม่เป็นทางการ

จากการสัมภาษณ์บุคคลที่สมาชิกในหมู่บ้านให้ความเคารพนับถือ ปรึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของหมู่บ้านและความสัมพันธ์ของสมาชิกในหมู่บ้านเป็นอย่างดี ได้แสดงความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในส่วนที่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหามาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน โดยเฉพาะปัญหาน้ำเสียจากโรงอบ/รมยาง โดยให้ความคิดเห็นว่า อบต. เป็นเพียงผู้ประสานงานหรือตัวแทนระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ลักษณะดังกล่าวส่งผลให้ชาวบ้านคาดเดาว่า อบต. ไม่เห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาคืบหน้า ความคาดหวังที่จะให้ อบต. เข้ามาช่วยเหลือและดูแลทั้งในส่วนของการบริหารงานของสหกรณ์โรงอบ/รมยางและปัญหาน้ำเสียจากสหกรณ์โรงอบ/รมยางที่ส่งผลกระทบต่อชาวบ้านย่อมเกิดขึ้นได้ยาก ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและ อบต. ในการร่วมมือกันไม่ชัดเจนมากนัก

นอกจากนี้ยังได้มีการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย โดยมีประเด็นหลักๆ 2 ส่วน คือ โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์โรงอบ/รมยางและการทำงานของ อบต. สำหรับประเด็นโครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์โรงอบ/รมยางนั้นมีสาเหตุสำคัญหลายประการ เช่น สมาชิกสหกรณ์โรงอบ/รมยางไม่ค่อยมีความรู้และมีการเลือกกลุ่มกันเอง ทำให้ขาดความพร้อมในการบริหารงานจึงบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ในหน้าที่และการเงิน และสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ มีการตั้งกลุ่มรับซื้อน้ำยางสดของกลุ่มชาวบ้านในหมู่บ้าน ส่งผลให้ปริมาณน้ำยางสดที่ส่งให้กับสหกรณ์โรงอบ/รมยางมีปริมาณลดลง ไม่คุ้มกับการผลิตยางแผ่นรมควัน ส่วนประเด็นการทำงานของ อบต. ในการเข้ามาดูแลแก้ไขปัญหาก็ไม่ใช่เรื่องง่ายเช่นเดียวกัน เนื่องจากภายในหมู่บ้านเป็นระบบสังคมแบบเครือญาติ ในขณะที่เดียวกันสมาชิก อบต. บางท่านยังเป็นสมาชิกของสหกรณ์โรงอบ/รมยางด้วย ทำให้การแก้ไขปัญหาคืบหน้าไม่จริงจังเท่าที่ควร

กลุ่มผู้นำไม่เป็นทางการยังนำเสนอความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุหรือปล่อยให้เกิดขึ้นแล้วค่อยแก้ไข ซึ่งปัญหาสามารถลดน้อยลงหรือไม่เกิดขึ้นเลย หากได้มีการสอบถามถึงความต้องการของชาวบ้าน ชี้แจงข้อมูลที่เป็นจริงให้ชาวบ้านได้รับทราบถึงข้อดีและข้อเสียของการมีโครงการก่อนที่จะดำเนินการสร้างโรงอบ/รมยาง มีการศึกษาสภาพพื้นที่จริงของสถานที่ที่จะก่อสร้างสหกรณ์โรงอบ/รมยาง ทั้งนี้เพราะชาวบ้านจะเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุด และการให้ความร่วมมือจากชาวบ้านในการจัดสรรที่ดินที่เหมาะสม ห่างไกลจากชุมชน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาน้ำเสียจากโรงอบ/รมยางก็ย่อมจะตามมา หรือหากไม่สามารถหาพื้นที่ที่ห่างไกลจากชุมชนได้ เนื่องจากไม่มีไฟฟ้า การคมนาคมไม่สะดวก เหมือนกับกรณีหมู่บ้านโคกจ้ง จะได้มีการเตรียมพร้อมในการออกแบบระบบบำบัดน้ำเสียให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในแต่ละหมู่บ้าน เช่น ความสูง-ต่ำของพื้นที่ ลักษณะดิน เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการรับรู้ปัญหา ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของประชาชนในชุมชนจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจของประชาชนในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และเพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่น และความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น และแรงจูงใจของประชาชนในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์ผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำไม่เป็นทางการในหมู่บ้าน โคนงและทุ่งลิ้ง จำนวนทั้งสิ้น 15 ราย และแบบมีโครงสร้างสำหรับสัมภาษณ์บุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจเป็นหลักภายในครัวเรือน จำนวนทั้งสิ้น 163 ครัวเรือน หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ และหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่นและความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้วยวิธีวิเคราะห์โคสแควร์และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.0 โดยกลุ่มอายุที่พบมากที่สุดอยู่ในช่วง 30-44 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่อยู่ในวัยทำงาน กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้จบการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ 60.7 ส่วนอาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักด้านการทำสวนยางพารา คิดเป็นร้อยละ 91.4 และมีรายได้จากอาชีพหลักที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลิ้ง ร้อยละ 37.5 มีรายได้มากกว่า 60,000 บาท/ปี แต่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโคนง ร้อยละ 29.7 มีรายได้จากอาชีพหลักอยู่ในช่วง 15,001-30,000 บาท/ปี กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีขนาดพื้นที่

ถือครองโดยเฉลี่ย 24.2 ไร่/ครัวเรือน เป็นพื้นที่ทำสวนยางพาราโดยเฉลี่ย 22.3 ไร่/ครัวเรือน สวนผลไม้อื่นเฉลี่ย 1.6 ไร่/ครัวเรือน ทำนาเฉลี่ย 0.2 ไร่/ครัวเรือน นอกจากนี้ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ในชุมชนถึงร้อยละ 65.0 โดยเป็นสมาชิกของสหกรณ์โรงอบ/รมยางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.4 และมีตำแหน่งบริหารในกลุ่มต่างๆ โดยดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการ ร้อยละ 3.1 และมีกลุ่มตัวอย่างเพียง 1 ใน 3 ของทั้งสองหมู่บ้านหรือร้อยละ 33.7 ที่เคยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

5.1.2 ระดับของการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจของประชาชนในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

การเสนอผลการศึกษานี้ เป็นการเสนอผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อแรก ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของทั้งสองหมู่บ้านมีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับสูง ร้อยละ 46.0 ร้อยละ 87.1 มีการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในระดับสูง และร้อยละ 58.3 มีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในระดับสูงเช่นกัน แต่มีความสนใจและมีแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลางเหมือนกันคือ ร้อยละ 55.2 และร้อยละ 80.4 ตามลำดับ

5.1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่นและความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่นและความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเพื่อทดสอบสมมติฐานที่วางไว้ สรุปได้ดังต่อไปนี้

(1) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่าไม่มีปัจจัยใดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีเพียงรายได้รวมเฉลี่ยต่อปีของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ้งถึง ที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

(2) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นพบว่าไม่มีปัจจัยใดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่หากจำแนกเป็นรายหมู่บ้านพบว่าระดับการศึกษาและการดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โศกจึงมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$ เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

อายุของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งตั้ง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

(3) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น พบว่าระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$ เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

หากจำแนกเป็นรายหมู่บ้านพบว่าอาชีพรองของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โคกจงมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม การรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเพื่อทดสอบสมมติฐานที่วางไว้ สรุปได้ต่อไปนี้

(1) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่าความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.231$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$ เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

หากจำแนกเป็นรายหมู่บ้านพบว่าความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่าความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับความสนใจให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โคกจงมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.255$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

(2) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่าความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.287$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$ เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

หากจำแนกเป็นรายหมู่บ้านพบว่าความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โคนงมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.256$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลัง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.337$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$ เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

5.1.5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านจากแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่องค์กรท้องถิ่นประสบในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมสรุปได้ดังนี้

- (1) กลุ่มตัวอย่างขาดความร่วมมือและไม่เห็นความสำคัญของ อบต. ในการที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหาร่วมกัน
- (2) ขาดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
- (3) อบต. ไม่ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยางอย่างจริงจัง

นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่น ตลอดจนแนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยาง สรุปได้ดังต่อไปนี้

- (1) อบต. ควรให้ความร่วมมือในการสอดส่อง ดูแล และตรวจสอบการทำงานของสหกรณ์ โรงอบ/รมยาง
- (2) อบต. ควรเป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานของรัฐเพื่อขอความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
- (3) อบต. ควรมีการกระตุ้นหรือรณรงค์ให้ชาวบ้านร่วมมือกันและจัดหางบประมาณเข้ามาช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
- (4) ประชาชน สมาชิกคณะกรรมการ โรงอบ/รมยาง อบต. ตลอดจนผู้นำชุมชน ควรมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรท้องถิ่นและความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านพบว่า ไม่มีปัจจัยใดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่หากจำแนกเป็นรายหมู่บ้านพบว่ารายได้รวมเฉลี่ยต่อปีของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลิง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลิง มีรายได้ส่วนใหญ่มาจากการทำสวนยางพาราเป็นหลักและยังเป็นสมาชิกสหกรณ์โรงอบ/รมยางเกือบทั้งหมดอีกด้วย และจากผลการศึกษาลักษณะทั่วไปที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลิงมีรายได้มากกว่า 60,000 บาท/ปี ดังนั้นหากเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยางขึ้นและปัญหาคงกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร ย่อมส่งผลกระทบต่ออาชีพและรายได้ของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งลิงอย่างแน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกรียงศักดิ์ ปัทมเรชา (2533 : 119) กล่าวว่า รายได้เป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งที่ทำให้เห็นสถานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร เกษตรกรที่มีรายได้สูงมักจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือยอมรับการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ค่อนข้างรวดเร็ว และ ประภัสรา เกษมสุวรรณ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่า รายได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศและการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง ในขณะที่รายได้รวมเฉลี่ยต่อปีของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โคกจกกลับ ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากภายในหมู่บ้าน โคกจกมีจุดรับซื้อน้ำยางสดของพ่อค้ารายย่อยมาก มีการให้ราคาสูงกว่าราคาซื้อน้ำยางสดของสหกรณ์โรงอบ/รมยาง ทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกขายน้ำยางสดให้แก่พ่อค้ารายย่อยแทน ดังนั้นถึงแม้ว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยางจะยังไม่ได้รับการแก้ไขหรือต้องหยุดกิจการก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่ออาชีพและรายได้ของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โคกจกมากมายนัก

สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านพบว่า ไม่มีปัจจัยใดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น แต่หากจำแนกเป็นรายหมู่บ้านพบว่าระดับการศึกษาและการดำรงตำแหน่งในสหกรณ์โรงอบ/รมยางของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน โคกจกมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาย่อมจะมีการรับรู้และเกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษาหรือได้รับการศึกษาค่ำ ซึ่งสอดคล้อง

คล่องกับการศึกษาของ อภิชาติ โทติลเกษ (2530 : 152) ที่ทำการศึกษาเรื่องความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการในด้านการบริหารเทศบาลแตกต่างกัน ส่วนภาวะการเป็นผู้นำชุมชนหรือมีตำแหน่งบริหารต่างๆ ในองค์กรนั้นก็มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น สืบเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งดังกล่าวมักจะได้รับความไว้วางใจให้เป็นตัวแทนของชาวบ้านในการเข้าประชุมเพื่อร่วมรับฟังข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรท้องถิ่นที่จะเข้ามาพัฒนาหมู่บ้านอยู่เสมอ ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ฟาร์ริง มีอูร์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษายบทบาทของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษาประชาชนในองค์กรชาวบ้านเพื่อการพัฒนาภาคอีสานจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าการมีตำแหน่งในองค์กรฯ การมีตำแหน่งอื่นๆ ในชุมชน จะก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

ในขณะที่ในหมู่บ้านทุ่งลิงพบว่าปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทขององค์กรท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากคนที่มีอายุแตกต่างกันย่อมมีประสบการณ์และความสามารถที่แตกต่างตามความเชื่อของสังคมไทย คนที่มีอายุมากกว่าหรืออาวุโสมากกว่ามักมีประสบการณ์หลากหลายและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่อาวุโสน้อยกว่า Davis (1935 : 51) ได้กล่าวว่า การรับรู้ที่แปรโดยตรงกับการเพิ่มขึ้นของอายุและประสบการณ์ อายุเป็นคุณลักษณะที่เพิ่มขึ้นไปตามวัย เมื่ออายุมากขึ้นคนเราก็มีโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยนุกร พรภาณุวิชัย (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า อายุมีผลต่อความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนั้นในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ยังพบอีกว่าความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นกับแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กัน ถึงแม้ว่าโดยสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยางที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน โคนงและทุ่งลิงจะมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง ตรงที่สภาพปัญหาในหมู่บ้าน โคนงจะเกิดขึ้นได้ชัดเจนกว่าในหมู่บ้านทุ่งลิง แต่โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างทั้งสองหมู่บ้านคาดหวังว่าองค์กรท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาหมู่บ้านได้ จึงก่อให้เกิดแรงจูงใจในการร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง ทั้งนี้เพราะองค์กรท้องถิ่นเป็นบุคคลที่ยังได้รับความเชื่อถือจากชาวบ้าน สามารถพูดคุยกับชาวบ้านได้ดี และ

สามารถขอความร่วมมือจากชาวบ้านมาช่วยกันพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในหมู่บ้านได้เป็นอย่างดีนั่นเอง และจากผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ยังชี้ให้เห็นถึงความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทุ่งล้งอีกด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

(1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมพร้อมกับแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษจากโรงอบ/รมยางเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ชาวบ้านในชุมชน เมื่อเกิดปัญหาก็สามารถแก้ไขปัญหาพร้อมกันได้ทันทีและสอดคล้องกับความต้องการของชาวบ้านในชุมชน

(2) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน อบต. ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางร่วมกัน โดยการให้ อบต. ประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของอุตสาหกรรมจังหวัดให้มีการติดตามตรวจสอบและกำกับดูแลโรงอบ/รมยางให้ดำเนินการบำบัดน้ำเสียตามเกณฑ์มาตรฐานและแจ้งผลการดำเนินการให้ อบต. ทราบด้วย นอกจากนี้ควรสร้างจิตสำนึกในหมู่ชาวบ้านทุกกลุ่มอาชีพ วัด โรงเรียน และองค์กรพัฒนาเอกชนให้ช่วยกันตรวจสอบ ดูแลการระบายน้ำเสียจากโรงอบ/รมยาง และเมื่อพบหรือสงสัยว่าโรงอบ/รมยางมีการปล่อยน้ำเสียที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนให้แจ้งไปยัง อบต. หรืออุตสาหกรรมจังหวัดรับทราบเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาเทคโนโลยีในการบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมกับทุกสภาพพื้นที่ที่จะมีโครงการก่อสร้างโรงอบ/รมยาง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและป้องกันการเกิดปัญหามลพิษหากมีการขยายโครงการต่อไป

(2) ควรมีการศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงอบ/รมยางเพิ่มเติม เพื่อที่จะสามารถทราบถึงปัจจัยและองค์ประกอบที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงอบ/รมยาง ซึ่งจะได้เป็นแนวทางให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปใช้ในการจัดการได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

หนังสือ

กมลรัตน์ หล้าสว่างย์. 2524. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศรีเดชา.

กรรณิการ์ ภูประเสริฐ. 2527. จิตวิทยาทั่วไป. เชียงใหม่ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เกรียงศักดิ์ ปัทมรเวช. 2533. ความคิดพื้นฐานการพัฒนาชนบท. ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

งามพิศ สัตย์สงวน. 2540. “การจัดระเบียบทางสังคม” สังคมและวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จารุวรรณ ต. สกฤต. 2530. จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการพยาบาลจิตเวช. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.

จำนงค์ อดิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. 2537. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

ชวงค์ ฉายะบุตร. 2539. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง.

ณรงค์ เส็งประชา. 2538. มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ดิเรก ฤกษ์หว่าย. 2522. การพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : พิมพ์เนศ.

ถวิล ชาราโกชน์. 2526. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

มรุรส สว่างบำรุง. 2542. มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2535. การบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : บทบาทขององค์กรในท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, กระทรวง. สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12. 2543. คู่มือเสริมเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานจัดการสิ่งแวดล้อม (อบต.ในภาคใต้). สงขลา.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2530. หลักการสร้างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

วิรุทธ วิเชียรโชติ. 2524. ทฤษฎีสังคมไมตรีสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : อำนวยการพิมพ์.

ไพบุณย์ สุทตสุภา. 2528. รายงานการสัมมนาเรื่องปัญหาการส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาชนบท. เชียงใหม่ : คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2529. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

สมยศ หุ่นหว่า. 2534. สังคมชนบทกับการพัฒนา. สงขลา : คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตหาดใหญ่).

สมเพียร เกษมทรัพย์. 2541. สิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีและชีวิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถิต วงศ์สุวรรณค์. 2529. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น.

สุชา จันทร์เอม. 2541. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุพัตรา สุภาพ. 2541. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

โสภา ชูพิกุลชัย. 2521. จิตวิทยาสังคมประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

อารี เพชรผุด. 2529. มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุทุมพร จามรมาน. 2538. ทฤษฎีการวัดทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ฟีนีพับลิชชิง.

Atkinson, John M. 1966. **An Introduction to Motivation**. Princeton : D. Van Nostrand.

Bartley S.H. 1972. **Principle of Perception**. New York : Harper and Row.

Berlo, David K. 1966. **The Process of Communication**. New York : Holt Rinehart & Winston.

Davis, R.A. 1935. **Psychology of Learning**. New York and London : McGraw-Hill.

Garrison, Karl C. and Robert Magoon. 1972. **Educational Psychology**. Columbus, Ohio : Charles E. Merrill.

Helgard, Ernest R. et al. 1975. **Introduction to Psychology**. New York : Harcourt Brace Jovanovich.

Hurlock, Elizabeth B. 1974. **Personality Development**. New York : McGraw – Hill.

Maslow, A.H. 1960. **Motivation and Personality**. New York : Harper and Row Publishers.

Naddler A. 1977. Motivation : A diagnostic Approach. **In Organization**. New York : McGraw Hill.

Parsons, Talcott . 1980. **Social Structure and Personality**. New York : The Free Press.

Reeder, William W. 1971. **Partial theory from the 25 years research program on directive factor, beliefs and social action**. Mimeograph.

Roger, Everett M. and Floyd, Shoemaker F. 1971. **Communication Innovation**. New York : The Free Press.

Whittaker, James O. 1965. *Introduction to Psychology*. Philadelphia : Saunders.

บทความจากวารสาร

กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จ. สงขลา เขต 1, สำนักงาน. 2537. โครงการพัฒนาการผลิต
ยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควัน พ.ศ. 2537 – 2540.

กิติชัย รัตนะ. 2542. “องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กับการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับพื้นที่”.
วารสารร่วมพฤษ. (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2542), 11-25.

ไขแสง ชวศิริ. 2526. แรงจูงใจในการศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขล
นครินทร์. รายงานการวิจัยภาคบริหาร.

ฉิมพัต ทองกำเนิด. 2540. “โรงอบ/รมยาง บทพิสูจน์ภูมิปัญญาชาวสวนยางไทย”. วารสารข่าว
กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. (กรกฎาคม-สิงหาคม 2540), 10-15.

ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล, สมปอง จันทรพันธ์, และบัน ยีรัมย์. 2540. รายงานการวิจัยเรื่ององค์การ
บริหารส่วนตำบล (อบต.) กับการพัฒนาด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จังหวัด
หนองคาย. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

สุรเกียรติ์ เสถียรไทย. 2541. “รัฐ-ชุมชน-ธุรกิจ มิติใหม่ทางความร่วมมือของสังคมไทย”. เอกสาร
ประกอบการสัมมนาโครงการปราชญ์เพื่อแผ่นดิน ระหว่างวันที่ 6-7 พฤศจิกายน 2541. ณ
สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี.

อนันตศักดิ์ จิตตะวิริยะพงษ์. 2533. “การมีส่วนร่วมของชุมชนจุดเริ่มต้นของการพัฒนา”. ข. กฟผ.
(เมษายน 2533), 3-6.

Finn, Jeremy D. 1962. Expectation and Educational Environment. *Journal of Teacher
Education*.

วิทยานิพนธ์

- กอแก้ว แสงสีคำ. 2541. “บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษา จังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (สำเนา).
- จรรยา ขุนทรง. 2539. “ความตระหนักของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในจังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)
- ชอบ บุญช่วย. 2540. “การบำบัดน้ำเสียจากการทำยางพาราแผ่นโดยระบบไม่ใช้ออกซิเจน”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- ชอบ ชอบชื่นชม. 2535. “ความรู้และความตระหนักของอาสาสมัครพัฒนาชุมชนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ศึกษากรณีจังหวัดจันทบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล (สำเนา).
- ชาคริต คล้ายพิมพ์. 2535. “การมีส่วนร่วมของกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ปกครองเด็กในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กของหมู่บ้านจังหวัดปราจีนบุรี,” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (สำเนา)
- ชัยนุกร พรภาณุวิทย์. 2540. “ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)

- ชัยเดช ป่าละวงศ์. 2539. “ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชนและการจัดการสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา”, เอกสารเชิงวิชาการประกอบการเรียนปัญหาพิเศษทางรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- ชัยโรจน์ ชนสันติ. 2535. “การมีส่วนร่วมของกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)
- ประภัสรา เกษมสุวรรณ. 2541. “การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)
- วิไลพร สมบูรณ์ชัย. 2534. “การมีส่วนร่วมของผู้เฝ้าสาพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดลำปาง”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)
- สถาพร อิทพงษ์. 2536. “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลนศึกษากรณีอำเภอท่าใหม่ และกิ่งอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี”. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)
- พิสิฏฐ์ บุญไชย. 2528. “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”, วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)
- ฟ้ารุ่ง มีอุคร. 2539. “บทบาทของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน : กรณีศึกษาประชาชนในองค์กรชาวบ้านเพื่อการพัฒนาภาคอีสาน จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)

- สัญญา ใจเอื้อ. 2538. “ความคาดหวังของผู้นำท้องถิ่นต่อการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (สำเนา)
- สุพล เสืออ่อง. 2535. “ความคาดหวังในคุณภาพชีวิตของนักเรียนนอกระบบโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)
- อภิชาติ โตดิลกเวชช์. 2530. “ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)
- อำพล พรอารักษ์สกุล. 2540. “บทบาทของหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา : คณะกรรมการสุขภาพ ในจังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การรับรู้ปัญหา ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นและแรงจูงใจในการร่วมมือแก้ปัญหา
สิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางของประชาชนในชุมชน : กรณีของ 2 หมู่บ้าน ใน อำเภอนาทวี
จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง : 1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 7 ส่วน

ส่วนที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การรับรู้ปัญหาของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

ส่วนที่ 3 การรับรู้เกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิด
จากโรงอบ/รมยาง

ส่วนที่ 4 ความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้
ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

ส่วนที่ 5 ความสนใจให้ความร่วมมือของประชาชนในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิด
จากโรงอบ/รมยาง

ส่วนที่ 6 แรงจูงใจในการร่วมมือของประชาชนในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก
โรงอบ/รมยาง

ส่วนที่ 7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/
รมยาง

2. กรุณาตอบคำถามเหล่านี้โดยเติมคำลงในช่องว่างที่เว้นไว้หรือใส่เครื่องหมาย / ลงใน ()
หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงและถูกต้องมากที่สุด

3. โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามในการนำไปใช้
ประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้

ชื่อ.....นามสกุล.....

เลขที่บ้าน.....ชุมชน (หมู่บ้าน).....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

วันที่สัมภาษณ์...../...../.....ผู้สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของประชาชน

1. เพศ

- () 1 ชาย () 2 หญิง

2. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี

3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

4. ศาสนา

- () 1 พุทธ () 2 อิสลาม () 3 อื่นๆ ระบุ.....

5. ท่านจบการศึกษาสูงสุดระดับใด

- () 1 ประถมศึกษา () 2 มัธยมศึกษา
() 3 อาชีวศึกษา/อนุปริญญา () 4ปริญญาตรี
() 5 สูงกว่าปริญญาตรี () 6 อื่นๆ ระบุ.....

รวมเวลาที่ใช้ในการศึกษาในระบบทั้งหมด.....ปี

6. ท่านประกอบอาชีพหลักอะไร

- () 1 สวนยาง () 2 สวนผลไม้
() 3 ทำนา () 4 รับจ้างทั่วไป
() 5 ค้าขาย () 6 รับราชการ
() 7 ลูกจ้างบริษัท/พนักงานรัฐวิสาหกิจ () 8 อื่นๆ ระบุ.....

7. นอกจากอาชีพหลักแล้วท่านประกอบอาชีพอื่นบ้างหรือไม่

1. () มี 2. () ไม่มี

ถ้ามีอาชีพอื่นของท่านคืออะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1 สวนยาง () 2 สวนผลไม้
() 3 ทำนา () 4 รับจ้างทั่วไป
() 5 ค้าขาย () 6 รับราชการ
() 7 ลูกจ้างบริษัท/พนักงานรัฐวิสาหกิจ () 8 อื่นๆ ระบุ.....

8. ท่านมีพื้นที่ทำการเกษตรที่ถือครองทั้งหมด.....ไร่

9. ในที่ดินที่ถือครองอยู่ใช้ทำการเกษตรประเภทใดบ้าง

- () 1 สวนยางพารา.....ไร่
() 2 สวนผลไม้.....ไร่
() 3 ทำนา.....ไร่

() 4 อื่นๆ (ระบุ).....จำนวน.....ไร่

(ระบุ).....จำนวน.....ไร่

10. คริวเรือนมีรายได้จากการประกอบอาชีพหลักประมาณเดือนละ.....บาท

11. คริวเรือนมีรายได้จากการประกอบอาชีพรองประมาณเดือนละ.....บาท

12. ท่านเป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนหรือในหมู่บ้านของท่านหรือไม่

1. () เป็น

2. () ไม่เป็น

ถ้าเป็น องค์กรหรือกลุ่มที่เป็นสมาชิกมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1 กลุ่มพัฒนาสวนสงเคราะห์

() 2 กลุ่มเกษตรกร

() 3 กลุ่มสหกรณ์การเกษตร

() 4 สหกรณ์โรงอบ/รมยาง

() 5 กลุ่ม รทส.

() 6 สมาชิก/คณะกรรมการอบต.

() 7 คณะกรรมการหมู่บ้าน

() 8 คณะกรรมการตำบล

() 9 อื่นๆ ระบุ.....

13. ท่านมีตำแหน่งบริหารในกลุ่มเหล่านี้หรือไม่

1. () มี

2. () ไม่มี

ถ้ามีตำแหน่งที่ท่านดำรงอยู่ คือ (ระบุ)

1. ตำแหน่ง.....ของกลุ่ม.....

2. ตำแหน่ง.....ของกลุ่ม.....

3. ตำแหน่ง.....ของกลุ่ม.....

14. ในชุมชนของท่านมีปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางที่สำคัญอะไรบ้าง

1.....เพราะ.....

2.....เพราะ.....

3.....เพราะ.....

หากมีมากกว่า 1 ปัญหา ปัญหาใดเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด.....

.....เพราะ.....

.....

15. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากสื่อประเภทต่างๆ เหล่านี้บ่อยแค่ไหน

ประเภทของสื่อ	เคยได้รับข่าวสาร				ไม่เคยได้รับข่าว สาร
	ความถี่ที่ได้รับ				
	ทุกวัน	สัปดาห์ละ 1-2 วัน	เดือนละ 1-2 ครั้ง	นานๆ ครั้ง	
โทรทัศน์					
วิทยุ					
หนังสือพิมพ์					
นิตยสาร/วารสาร					
หอกระจายข่าว					
เอกสารทางวิชาการ					
เพื่อน/บุคคลในบ้าน					
การเข้าร่วมประชุม ระบุ.....					
การอบรม/สัมมนา ระบุ.....					
อื่นๆ ระบุ.....					

16. แหล่งข้อมูลใดมีความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ (ระบุลำดับความสำคัญ)

- () 1 โทรทัศน์ () 2 วิทยุ
 () 3 หนังสือพิมพ์ () 4 นิตยสาร/วารสาร
 () 5 หอกระจายข่าวในหมู่บ้าน () 6 เอกสารจากทางราชการ
 () 7 สื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ () 8 อื่นๆ ระบุ.....

17. ท่านสนใจลักษณะของข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเรื่องใดบ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
 () 2 สถานการณ์และปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน
 () 3 แนวทางการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน
 () 4 อื่นๆ ระบุ.....

ในบรรดาเรื่องที่ท่านสนใจดังกล่าวข้างต้น ท่านสนใจเรื่องใดมากที่สุด.....เพราะ.....

ส่วนที่ 2 การรับรู้ปัญหาของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของทุกคน		
2. ประชาชนไม่ให้ความสำคัญต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเนื่องจากเป็นเรื่องไกลตัวและมีภาระในการประกอบอาชีพ		
3. การปล่อยน้ำเสียของโรงอบ/รมยางสามารถทำได้โดยไม่ผิดกฎหมาย		
4. การที่จะควบคุมและลดปัญหาน้ำเสียของโรงอบ/รมยางนั้นจำเป็นต้องขยายพื้นที่เพิ่มขึ้นในการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย		
5. ในช่วงฝนตกหนักและมีปริมาณน้ำอย่างสูงสุดจะเกิดปัญหาน้ำเสียและกลิ่นจากโรงอบ/รมยางมากที่สุด		
6. การก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียจะเป็นวิธีการหนึ่งในการควบคุมและลดปัญหาน้ำเสียของโรงอบ/รมยางได้		
7. การขุดลอกบ่อบำบัดน้ำเสียของโรงอบ/รมยางนั้นเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย		
8. ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเกิดจากขั้นตอนของกระบวนการผลิตยางแผ่นรมควันของโรงอบ/รมยาง		
9. โรงอบ/รมยางเป็นตัวปล่อยน้ำเสียสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ทำให้น้ำเน่าเสีย คนในชุมชนไม่มีส่วนทำให้น้ำเสียแต่ประการ		
10. การปล่อยน้ำเสียของโรงอบ/รมยางไปยังบริเวณใกล้เคียงส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนในด้านใดบ้าง <ul style="list-style-type: none"> - เจ็บป่วย - กลิ่นเหม็น/อากาศเสีย - แหล่งน้ำน้ำเสีย - พื้นที่ทำการเกษตรได้รับความเสียหาย - สัตว์เลี้ยงได้รับอันตราย - สัตว์น้ำในแหล่งน้ำตาย - การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติลดลง 		

ส่วนที่ 3 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่
เกิดจากโรงอบ/รมยาง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. องค์กรท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
2. องค์กรท้องถิ่นมีหน้าที่ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางโดยตรง		
3. หากองค์กรท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง ปัญหาจะแก้ไขได้ง่าย		
4. องค์กรท้องถิ่นยังไม่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างเต็มที่ ทำให้การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางเกิดความล่าช้าได้		
5. องค์กรท้องถิ่นมีบทบาทในการชี้แนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง		
6. องค์กรท้องถิ่นได้รณรงค์ให้มีการรักษาความสะอาด กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขึ้นภายในชุมชน		
7. องค์กรท้องถิ่นสามารถร่วมปฏิบัติงานกับประชาชนและให้ความช่วยเหลือในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เช่น การขุดลอกบ่อพักน้ำเสียของโรงอบ/รมยาง		
8. องค์กรท้องถิ่นเป็นตัวแทนของประชาชนในการประสานงานกับหน่วยงานราชการเพื่อเข้ามาแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง		
9. องค์กรท้องถิ่นควรดูแลและบำรุงรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติที่เน่าเสียเนื่องจากการปล่อยน้ำเสียจากโรงอบ/รมยางเพราะเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำโดยตรง		
10. องค์กรท้องถิ่นมีการจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับโครงการด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน		

ส่วนที่ 4 ความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่
เกิดจากโรงอบ/รมยาง

ท่านมีความคาดหวังเพียงใด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. องค์กรท้องถิ่นเห็นความสำคัญและมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางมากที่สุด					
2. องค์กรท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางได้เป็นอย่างดี					
3. องค์กรท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม					
4. องค์กรท้องถิ่นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง					
5. องค์กรท้องถิ่นควรมีการวางแผนและหาแนวทางแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง เช่น การจัดการแหล่งน้ำธรรมชาติ					
6. หากองค์กรท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง ปัญหาจะแก้ได้ง่าย					
7. องค์กรท้องถิ่นควรจัดการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมและให้ความรู้ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง					
8. องค์กรท้องถิ่นควรมีความกระตือรือร้นต่อการช่วยเหลือประชาชนในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง					
9. องค์กรท้องถิ่นควรเก็บค่าปรับจากโรงอบ/รมยาง หากโรงอบ/รมยางปล่อยน้ำเสียแล้วส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก					

	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด
ท่านมีความคาดหวังเพียงใด					
10. องค์กรท้องถิ่นควรดูแลและบำรุงรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติที่เน่าเสียเนื่องจากการปล่อยน้ำเสียจากโรงอบ/รมยาง					
11. องค์กรท้องถิ่นควรมีอำนาจทางกฎหมายในการสั่งระงับการผลิตของโรงอบ/รมยาง หากโรงอบ/รมยางก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย					
12. องค์กรท้องถิ่นควรเป็นผู้นำในการชี้แนะแนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง					

ประสบการณ์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

1. ที่ผ่านมามีท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนบ้างหรือไม่

1. () มี

2. () ไม่มี

ถ้ามี ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจำนวน.....ครั้ง

กิจกรรมที่ท่านเข้าร่วม 1.1.....

1.2.....

1.3.....

2. เหตุผลที่ทำให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

.....

3. ปัญหาหรืออุปสรรคของท่านในการร่วมมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางมีอะไรบ้าง

.....

ส่วนที่ 5 ความสนใจให้ความร่วมมือของประชาชนในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/
รมยาง

ความสนใจที่จะ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ร่วมรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หากมีการจัดประชุมในชุมชน					
2. เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยางในชุมชน					
3. เข้าร่วมเรียนหากไม่ได้รับความเป็นธรรมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยาง					
4. มีการรวมกลุ่มกันขุดลอกทางระบายน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยาง					
5. ร่วมพูดคุยเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยางในชุมชน					
6. ร่วมบริจาคเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมพัฒนาโรงอบ/รมยาง เช่น ข้างรดแทรกเตอร์ขุดลอกบ่อพักน้ำเสีย					
7. ประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยาง					
8. เสียสละที่ดินเพื่อใช้ในการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียของ โรงอบ/รมยาง					
9. ช่วยกันสอดส่องดูแลและป้องกันหากเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมจาก โรงอบ/รมยาง					

ความสนใจที่จะ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. เป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยาง					
11. มีการติดตามผลงานการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยางขององค์กรท้องถิ่น เช่น ปัญหาน้ำเสีย					
12. รับฟังข่าวสารเกี่ยวกับการก่อสร้างบำบัดน้ำเสียแบบใหม่ที่ช่วยแก้ปัญหา น้ำเสียจากโรงอบ/รมยาง					

ส่วนที่ 6 แรงจูงใจในการร่วมมือของประชาชนในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

แรงจูงใจเพราะ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านบวก					
1. เป็นที่รู้จักของเพื่อนบ้านรวมทั้งเจ้าหน้าที่ขององค์กรท้องถิ่น					
2. ต้องการใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน					
3. ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
4. ภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน					
5. ต้องการหาความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรม					
6. มีความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยาง จึงต้องการช่วยแก้ไข					
7. ต้องการอุทิศตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน					

แรงจูงใจเพราะ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. ตนเองได้รับความเดือดร้อนโดยตรงจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงอบ/รมยาง					
9. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน					
10. ได้รับความเป็นธรรมจากการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง					
11. เป็นการแก้ปัญหาทั้งของตนเองและญาติพี่น้องได้					
ด้านลบ					
12. คาดว่าจะได้เป็นบุคคลตัวอย่างของชุมชน					
13. เพื่อให้เพื่อนบ้านยอมรับ ยกย่องนับถือ					
14. เพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้องชักชวน					
15. เกรงใจผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน					
16. ได้รับการชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือองค์กรท้องถิ่น					

ส่วนที่ 7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยาง

1. ที่ผ่านมามององค์กรท้องถิ่นได้ทำอะไรบ้างในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางในชุมชน

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าองค์กรท้องถิ่น มีปัญหาอย่างไรบ้าง ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงอบ/รมยางในชุมชนของท่าน

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยางในชุมชนของท่านอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

4. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาก โรงอบ/รมยางในชุมชนของท่านอย่างไรบ้าง (กรุณาตอบเป็นข้อๆ)

1.....
.....
2.....
.....
3.....
.....

ภาคผนวกที่ 1
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

Reliability

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Mean	Std Dev	Cases
1. D1	4.2000	.7611	30.0
2. D2	4.0667	.9803	30.0
3. D3	3.8000	1.1265	30.0
4. D4	4.3333	.9589	30.0
5. D5	4.0333	.9643	30.0
6. D6	4.1333	.7761	30.0
7. D7	4.2000	.8469	30.0
8. D8	4.2333	.8976	30.0
9. D9	3.4000	1.3287	30.0
10. D10	4.5000	.6297	30.0
11. D11	4.2667	.8683	30.0
12. D12	3.8667	1.3578	30.0
13. D13	4.3000	.7497	30.0

Correlation Matrix

	D1	D2	D3	D4	D5
D1	1.0000				
D2	.0277	1.0000			
D3	.2494	.1374	1.0000		
D4	.4725	.1590	.5746	1.0000	
D5	.5544	.2894	.2603	.4724	1.0000
D6	.3619	.3959	.5838	.3552	-.0061
D7	.6847	.4403	.4771	.5095	.6249
D8	.5855	.3736	.2865	.5074	.7476
D9	.3614	-.2065	.2166	.1894	.1507
D10	.3597	.2793	.3889	.6852	.5962
D11	.5426	.2215	.0564	.3451	.4832
D12	.3937	.1883	.1398	.3001	.5039
D13	.5560	.2065	.2368	.5276	.7011

	D6	D7	D8	D9	D10
D6	1.0000				
D7	.4827	1.0000			
D8	.0528	.7076	1.0000		
D9	.0803	.2635	.3816	1.0000	
D10	.2117	.3879	.5185	-.1236	1.0000
D11	.1501	.6752	.6695	.4722	.2522
D12	.2138	.4438	.5922	.6422	.2823
D13	.2252	.6626	.6098	.2562	.4017

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Correlation Matrix

	D11	D12	D13
D11	1.0000		
D12	.6161	1.0000	
D13	.6674	.5488	1.0000

N of Cases = 30.0

N of

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	Variables
Scale	53.3333	63.1264	7.9452	13

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	4.1026	3.4000	4.5000	1.1000	1.3235	.0801

Item Variances	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.9312	.3966	1.8437	1.4471	4.6493	.1992

Inter-item

Covariances	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.3271	-.2690	1.1586	1.4276	-4.3077	.0420

Inter-item

Correlations	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.3832	-.2065	.7476	.9541	-3.6204	.0440

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
D1	49.1333	55.2230	.6475	.8174	.8632
D2	49.2667	57.9954	.2793	.7332	.8813
D3	49.5333	54.6713	.4314	.8074	.8747
D4	49.0000	53.4483	.6247	.6943	.8626
D5	49.3000	52.8379	.6676	.8464	.8602
D6	49.2000	57.9586	.3864	.8698	.8744
D7	49.1333	52.4644	.8106	.8467	.8541
D8	49.1000	52.1621	.7835	.8530	.8546
D9	49.9333	54.2713	.3621	.7795	.8831
D10	48.8333	57.7989	.5150	.7447	.8699
D11	49.0667	53.8575	.6681	.7553	.8610
D12	49.4667	49.1540	.6370	.7890	.8632
D13	49.0333	54.6540	.7136	.7329	.8605

Reliability Coefficients 13 items

Alpha = .8756 Standardized item alpha = .8898

Reliability

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

		Mean	Std Dev	Cases
1.	F1	3.9667	1.2172	30.0
2.	F2	3.5000	1.3326	30.0
3.	F3	3.4333	.8976	30.0
4.	F4	3.2000	1.2704	30.0
5.	F5	3.5667	.9714	30.0
6.	F6	3.0667	1.2299	30.0
7.	F7	3.8333	.9499	30.0
8.	F8	2.8333	1.4875	30.0
9.	F9	3.6667	1.1244	30.0
10.	F10	2.7333	1.4126	30.0
11.	F11	3.5667	1.0400	30.0
12.	F12	3.6000	.9322	30.0

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

	N of					
Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	Variables		
Scale	40.9667	88.5851	9.4120	12		
Item Means						
	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	3.4139	2.7333	3.9667	1.2333	1.4512	.1455
Item Variances						
	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	1.3716	.8057	2.2126	1.4069	2.7461	.2202
Inter-item						
Covariances						
	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.5464	-.1080	1.2529	1.3609	-11.5957	.0840
Inter-item						
Correlations						
	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.4074	-.0904	.7533	.8437	-8.3299	.0366

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
F1	37.0000	78.8276	.3829	.6398	.8910
F2	37.4667	71.3609	.6861	.8073	.8737
F3	37.5333	78.6023	.5766	.8154	.8809
F4	37.7667	71.4264	.7239	.8544	.8714
F5	37.4000	79.6966	.4581	.8248	.8859
F6	37.9000	76.5069	.4911	.6712	.8851
F7	37.1333	75.0161	.7698	.7548	.8719
F8	38.1333	72.1885	.5611	.6902	.8829
F9	37.3000	74.2172	.6763	.8408	.8748
F10	38.2333	69.0126	.7489	.8365	.8695
F11	37.4000	78.5931	.4832	.7261	.8848
F12	37.3667	76.8609	.6641	.8356	.8769

Reliability Coefficients 12 items

Alpha = .8882 Standardized item alpha = .8919

Reliability

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

		Mean	Std Dev	Cases
1.	G1	3.9333	.6397	30.0
2.	G2	3.5000	.9377	30.0
3.	G3	3.8000	.8052	30.0
4.	G4	3.8667	.8604	30.0
5.	G5	3.5333	.9732	30.0
6.	G6	3.8333	.9129	30.0
7.	G7	3.9333	.7849	30.0
8.	G8	2.8333	1.0199	30.0
9.	G9	3.9667	.8087	30.0
10.	G10	3.3333	.8023	30.0
11.	G11	3.6333	.8503	30.0
12.	G12	2.0667	1.0807	30.0
13.	G13	2.1333	1.1059	30.0
14.	G14	2.8333	1.0854	30.0
15.	G15	3.1000	1.0619	30.0
16.	G16	2.7333	1.2299	30.0

Correlation Matrix

	G1	G2	G3	G4	G5
G1	1.0000				
G2	.4024	1.0000			
G3	.3749	.7308	1.0000		
G4	.5472	.6411	.5575	1.0000	
G5	.2806	.5290	.6689	.6232	1.0000
G6	.3937	.7050	.6568	.4976	.4916
G7	.4716	.5622	.5784	.4970	.5898
G8	.1938	-.0180	-.1680	.1703	.2316
G9	.1955	.0682	.0953	.1421	.3301
G10	.2464	.5042	.4804	.5662	.8685
G11	.3973	.6703	.6447	.4022	.6195
G12	.1064	.4083	.6103	.3437	.5880
G13	.0617	.2993	.4182	.1643	.1559
G14	-.0166	-.0169	-.2762	.0123	-.1741
G15	.0609	-.1212	-.2581	-.1736	-.3203
G16	.0205	.0299	.0488	.1282	.2382

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Correlation Matrix

	G6	G7	G8	G9	G10
G6	1.0000				
G7	.3690	1.0000			
G8	-.0309	.5456	1.0000		
G9	-.0078	.4310	.2439	1.0000	
G10	.4551	.5293	.1967	.3897	1.0000
G11	.5405	.6854	.3645	.2825	.5392
G12	.5360	.2900	-.0834	-.2736	.4110
G13	.3643	-.0291	-.3771	-.5346	-.0130
G14	-.3074	.0675	.3478	-.0065	-.2508
G15	-.2312	.1738	.3343	-.2369	-.4048
G16	.1126	.0524	.2932	-.2866	-.0116

	G11	G12	G13	G14	G15
G11	1.0000				
G12	.4778	1.0000			
G13	.1271	.8002	1.0000		
G14	.1183	.0686	.1341	1.0000	
G15	.0038	.0541	.1938	.7031	1.0000
G16	.1671	.4808	.4327	.5597	.4436

G16

G16	1.0000
-----	--------

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

N of

Statistics for Mean Variance Std Dev Variables

Scale 53.0333 63.8264 7.9891 16

Item Means Mean Minimum Maximum Range Max/Min Variance

3.3146 2.0667 3.9667 1.9000 1.9194 .3990

Item Variances Mean Minimum Maximum Range Max/Min Variance

.8965 .4092 1.5126 1.1034 3.6966 .0850

Inter-item

Covariances Mean Minimum Maximum Range Max/Min Variance

.2062 -.4782 .9563 1.4345 -2.0000 .0731

Inter-item

Correlations Mean Minimum Maximum Range Max/Min Variance

.2501 -.5346 .8685 1.4032 -1.6245 .0916

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
G1	49.1000	59.1966	.4288	.5727	.8192
G2	49.5333	54.1885	.6344	.9538	.8052
G3	49.2333	55.8402	.6098	.9557	.8086
G4	49.1667	55.3851	.6014	.7896	.8083
G5	49.5000	53.2241	.6799	.9705	.8017
G6	49.2000	55.7517	.5312	.9270	.8118
G7	49.1000	55.1276	.6935	.9692	.8046
G8	50.2000	58.7172	.2603	.9529	.8287
G9	49.0667	62.6161	.0435	.9261	.8372
G10	49.7000	56.9759	.5125	.9106	.8138
G11	49.4000	53.9034	.7369	.8913	.8007
G12	50.9667	52.7920	.6283	.9655	.8040
G13	50.9000	57.5414	.3017	.8994	.8271
G14	50.2000	59.8897	.1642	.9464	.8359
G15	49.9333	61.4437	.0754	.8757	.8410
G16	50.3000	55.3207	.3822	.8280	.8229

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients 16 items

Alpha = .8270 Standardized item alpha = .8422

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางสาวกาญจนา สุวณิชช์

วัน เดือน ปีเกิด 13 กุมภาพันธ์ 2518

วุฒิการศึกษา

วุฒิ

ชื่อสถาบัน

ปีที่สำเร็จการศึกษา

วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2540